

1-нұсқа

1. 1:100 000 сандық масштабты атаулыға айналдырғанда
 - A) 1 см-1 м
 - B) 1 см-10 м
 - C) 1 см-1000 км
 - D) 1 см-100 м
 - E) 1 см-1 км
2. Оңтүстік Америкада орналасқан табиғи нысан
 - A) Гималай
 - B) Парана
 - C) Килиманджаро
 - D) Муррей
 - E) Өлім аңғары
3. Еуразия материгінің жағалауындағы шығанақ
 - A) Жерорта
 - B) Охот
 - C) Қызыл
 - D) Балтық
 - E) Парсы
4. Жанартаулық арал
 - A) Шницберген
 - B) Мадагаскар
 - C) Исландия
 - D) Гренландия
 - E) Малайя
5. Қымбат түсті металл
 - A) мырыш
 - B) ванадий
 - C) қалайы
 - D) титан
 - E) алтын
6. Қазақстанның аласа тауы
 - A) Батыс Сібір
 - B) Үстірт
 - C) Бетпақдала
 - D) Тұран
 - E) Манғыстау

7. Оңтүстік Азия елі
- A) Түркия
 - B) Иран
 - C) Ливан
 - D) Үндістан
 - E) Йемен
8. Апеннин түбегінде орналасқан ел
- A) Испания
 - B) Италия
 - C) Болгария
 - D) Грекия
 - E) Португалия
9. «Үлкен Жетілікке» кіретін Еуропа елі
- A) Аустрия
 - B) Италия
 - C) Дания
 - D) Португалия
 - E) Норвегия
10. Еуразияның ең биік нүктесі мен Қазақстанның теңіз деңгейінен ең төмен нүктесінің биіктік амплитудасы
- A) 8445 м
 - B) 9123 м
 - C) 9364 м
 - D) 8980 м
 - E) 9024 м
11. Еуразияның батыс жағалауына жылу мен ылғал әкелуші беткі ағыстар
- A) Куро시오 мен Солтүстік пассат ағысы
 - B) Лабрадор мен Бразилия ағысы
 - C) Перу мен Канар ағысы
 - D) Батыс Желдер мен Бразилия ағысы
 - E) Гольфстрим мен Солтүстік Атлант ағысы
12. Рахман бұлағы орналасқан таулы аймақ
- A) Баянауыл
 - B) Алтай
 - C) Іле Алатауы
 - D) Алтынемел
 - E) Шарын
13. Әлемдік діндердің ең ежелгісі
- A) буддизм
 - B) ламаизм
 - C) ислам
 - D) синтоизм
 - E) христиан

14. Берілген елдердің ішінде тәуелсіздігін ең соңғы алған мемлекет
- A) Ангола
 - B) Египет
 - C) ОАР
 - D) Кения
 - E) Оңтүстік Судан
15. Өскемен қаласында булағушылық мөлшері 600 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 536 мм болса, ығалдану коэффициенті
- A) 0,89
 - B) 0,21
 - C) 0,51
 - D) 0,26
 - E) 0,74
16. Алғашқы аквалангты жасаған теңізші
- A) Ф.Крузенштерн
 - B) А.Гумбольдт
 - C) Жак Ив Кусто
 - D) Тур Хейердал
 - E) М.Бекайм
17. Қазақстандық Алтайдың негізгі бөлігі пайда болған қатпарлық
- A) палеозой
 - B) альпі
 - C) герцин
 - D) каледон
 - E) байкал
18. Қаныш Сәтбаев дүниеге келген облыс
- A) Қостанай
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Ақмола
 - D) Павлодар
 - E) Қарағанды
19. Латын Америкасындағы Тынық мұхитқа тікелей шыға алмайтын ел
- A) Перу
 - B) Венесуэла
 - C) Чили
 - D) Эквадор
 - E) Колумбия
20. Төбенің табанында қысым 762 мм, ал басында 757 мм болса, төбенің биіктігі
- A) 60 м
 - B) 55 м
 - C) 40 м
 - D) 50 м
 - E) 65 м

21. Жер сілкінісіне қатысты ұғым (-дар)

- A) климатология
- B) метеор
- C) барометр
- D) анимометр
- E) сейсмология
- F) сейсмограф
- G) анеронд
- H) эпицентр

22. Еуразия материгіндегі ішкі тұйық алапқа жататын өзен (-дер)

- A) Обь
- B) Есіл
- C) Хуанхэ
- D) Жайық
- E) Амур
- F) Ертіс
- G) Еділ
- H) Тобыл

23. Ауыр машина жасау зауыты (зауыттары)

- A) Ақтөбе рентген ашаратуралары
- B) Алматы электротехникалық зауыты
- C) Степногор мойынтірек
- D) Семей кабель
- E) Қарағанды кен-шахта
- F) Талдықорған аккумулятор
- G) Өскемен «Азия Авто»
- H) Алматы поршень

24. Солтүстік Қазақ жазығының келі (қалдері)

- A) Шалқар
- B) Жайсан
- C) Алакөл
- D) Шағалалытеңіз
- E) Шалқар
- F) Құсмұрын
- G) Шортанды
- H) Қорғалжын

25. Латын Америкасы аумағындағы ірі өзен (-дер)
- A) Енисей
 - B) Хуанхэ
 - C) Амазонка
 - D) Обь
 - E) Макензи
 - F) Лена
 - G) Янцзы
 - H) Миссисипи
26. Эратосфеннің география ғылымына қосқан үлесі
- A) «күн сағатын» жасады
 - B) Жер шары халықтарының қоныстануын зерттеді
 - C) географиялық карта жасады
 - D) күн сәулесінің түсу бұрышын анықтады
 - E) алғаш рет ендік пен бойлықты өлшеді
 - F) Жердің шар тәрізді екенін дәлелдеді
 - G) Жер мен Айдың арақашықтығын есептеді
 - H) дүние бөліктері туралы ұғым айтты
27. Шығыс Еуропа платформасының фундаменті қалыптасқан уақыт
- A) мезозой
 - B) палеоген
 - C) палеозой
 - D) протерозой
 - E) силур
 - F) архей
 - G) кембрий
 - H) кайнозой
28. Латын Америкасының «Үлкен үштік» елі (елдері)
- A) Египет
 - B) Сауд Арабиясы
 - C) Мексика
 - D) Түркия
 - E) Үндістан
 - F) Аргентина
 - G) Қытай
 - H) Бразилия
29. Қазақ тілі жататын тіл семьясы
- A) Койсан
 - B) Алтай
 - C) Андаман
 - D) Үнді-еуропалық
 - E) Афразиялық
 - F) Орал
 - G) Қытай-тибет
 - H) Паратай

30. ОПЕК-ке мүше ел (-дер)

- A) Жапония
- B) Бразилия
- C) Қазақстан
- D) Польша
- E) ОАР
- F) Венесуэла
- G) Канада
- H) АҚШ

2-нұсқа

1. Еуразияның аралдармен қоса есептегендегі ауданы
 - A) 24,2 млн км²
 - B) 30,3 млн км²
 - C) 54 млн км²
 - D) 14 млн км²
 - E) 18,3 млн км²
2. Азимуттың батыс бағыты
 - A) 90°
 - B) 270°
 - C) 100°
 - D) 40°
 - E) 125°
3. Өтпелі географиялық белдеу
 - A) тропиктік
 - B) субполярлық
 - C) арктикалық
 - D) экваторлық
 - E) қоңыржай
4. Оңтүстік Еуропа елі
 - A) Испания
 - B) Румыния
 - C) Аустрия
 - D) Франция
 - E) Швеция
5. Шығыс Еуропа жазығының құрамына енетін географиялық нысан
 - A) Тұран ойпаты
 - B) Торғай үстірті
 - C) Каспий маңы ойпаты
 - D) Мұғалжар тауы
 - E) Үстірт үстірті
6. Қазақстанның климатына әсер ететін ауа массаларының бірі
 - A) субтропиктік
 - B) теңіздік
 - C) субэкваторлық
 - D) субарктикалық
 - E) арктикалық

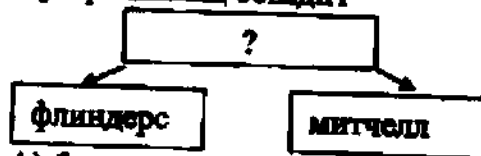
7. Табиғи каучук алынатын ағаш
- A) қауын
 - B) сейба
 - C) гевея
 - D) эбен
 - E) хина
8. XX ғ. 60-жылдарынан басталған «Жасыл революция» қарқынды жүрген ел
- A) Қазақстан
 - B) Жапония
 - C) АҚШ
 - D) Мексика
 - E) Аустралия
9. Үнді-еуропалық тіл семьясына жатпайтын тіл тобы
- A) балтық
 - B) албан
 - C) герман
 - D) жапон
 - E) роман
10. Күннен Шолпанға дейін жарықтың жетуі үшін 6 мин. уақыт кетеді. Шолпан ғаламшарының Күннен қашықтығы (жарықтың таралу жылдамдығы 300 000 км/сек.)
- A) 108 млрд км
 - B) 108 млн км
 - C) 1,08 млн км
 - D) 10,8 млн км
 - E) 108 млн м
11. 1:3 500 000 масштабты Қазақстанның физикалық картасы жататын карта түрі
- A) ірі масштабты, комплекстік
 - B) орта масштабты, әкімшілік
 - C) ұсақ масштабты, жалпы географиялық
 - D) топографиялық, ірі масштабты
 - E) тақырыптық, орта масштабты
12. Үстірт қорығында Қазақстанның Қызыл кітабына тіркелген шөл зонасының жануары
- A) қасқыр
 - B) елік
 - C) шұбар күзен
 - D) түлкі
 - E) тас сусары

13. Дүниежүзілік мұхтқа тікелей шыға алмайтын Латын Америкасының елі
- A) Чили
 - B) Перу
 - C) Колумбия
 - D) Венесуэла
 - E) Боливия

14. «Теңізден жаулап алу» арқылы құрлықтық жерлерін кеңейтіп отырған ел
- A) Нидерланд
 - B) Финляндия
 - C) Швейцария
 - D) Франция
 - E) Норвегия

15. Атырау қаласындағы буланушылық мөлшері 900 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 236 мм болса, ылғалдану коэффициенті
- A) $\approx 0,51$
 - B) $\approx 0,91$
 - C) $\approx 0,26$
 - D) $\approx 0,61$
 - E) $\approx 0,89$

16. Аустралияның өсімдігі

- A) бұталар
 - B) суккуленттер
 - C) папоротниктер
 - D) астық тұқымдастар
 - E) ағаштектестер
17. Батыс Тянь-Шаньнің жотасы
- A) Ұзынқара
 - B) Күнгей Алауы
 - C) Тоқсанбай
 - D) Іле Алауы
 - E) Өгем
18. Сарыарқаның батыстан-шығысқа дейінгі ұзындығы
- A) 900 км
 - B) 1200 км
 - C) 1600 км
 - D) 1500 км
 - E) 400 км

19. АҚШ құрамына енетін, елдің басқа бөліктерінде орналасқан штаттар
- A) Аризона мен Оклахома
 - B) Техас пен Канзас
 - C) Орегон мен Айдахо
 - D) Луизиана мен Алабама
 - E) Аляска мен Гавай
20. Ақтау қаласының буланушылық мөлшері 950 мм, жыдық орташа жауын-шашын мөлшері 214 мм. Ылғалдану коэффициенті
- A) $\approx 0,5$
 - B) $\approx 0,8$
 - C) $\approx 0,22$
 - D) $\approx 0,4$
 - E) $\approx 0,75$
21. Метаморфтық тау жынысы (жыныстары)
- A) гранит
 - B) құмдауық
 - C) туф
 - D) мәрмәр
 - E) кварцит
 - F) базальт
 - G) кристалды тақтатас
 - H) әктас
22. Грек тілінен аударғанда *атмос* сөзінің мағынасы
- A) тіршілік
 - B) жамылғы
 - C) жер
 - D) тас
 - E) ауа
 - F) бу
 - G) су
 - H) шар
23. Қазақстанда бидай өсіретін құнарлы қара топырақты өңір (-лер)
- A) оңтүстік
 - B) солтүстік-батыс
 - C) батыс
 - D) оңтүстік-батыс
 - E) оңтүстік-шығыс
 - F) солтүстік-шығыс
 - G) солтүстік
 - H) орталық

24. Қазақстанда алғаш рет ұйымдастырылған салбақ (-тар)
- A) Көкшетау
 - B) Шарын
 - C) Бурабай
 - D) Қарқаралы
 - E) Алтыннемел
 - F) Іле Алатауы
 - G) Баянауыл
 - H) Қатон-Қарағай
25. Африкадағы монархиялық ел (-дер)
- A) Монако
 - B) Марокко
 - C) Свазиленд
 - D) Лесото
 - E) Тонга
 - F) Катар
 - G) Оман
 - H) Лихтенштейн
26. Наска тақтасы оңтүстік-шығыс бөлігін алып жатқан су айдыны (айдындары)
- A) Жерорта теңізі
 - B) Солтүстік Мұзды мұхит
 - C) Қызыл теңіз
 - D) Үнді мұхиты
 - E) Қара теңіз
 - F) Баренц теңізі
 - G) Атлант мұхиты
 - H) Тынық мұхиты
27. Қазақстандағы полиметалл кен орны (орындары)
- A) Әйет
 - B) Майкүбі
 - C) Сарыбай
 - D) Техелі
 - E) Лисаков
 - F) Мырғалымсай
 - G) Қашар
 - H) Қаражамбас

28. Оңтүстік Еуропаның «ергежейлі» елі (елдері)
- A) Сан-Марино
 - B) Мальта
 - C) Испания
 - D) Италия
 - E) Бельгия
 - F) Андорра
 - G) Швеция
 - H) Финляндия
29. Мезозой дәуірінің кезеңі (кезеңдері)
- A) юра
 - B) бор
 - C) девон
 - D) пермь
 - E) триас
 - F) ордовик
 - G) палеоген
 - H) неоген
30. Қытайдың шығыс жағалауына шайып жатқан теңіз (-дер)
- A) Оңтүстік Қытай
 - B) Беринг
 - C) Араб
 - D) Жапон
 - E) Охот
 - F) Сары
 - G) Шығыс Қытай
 - H) Шығыс Сібір

3-нұсқа

1. Картада жер бедерін бейнелеу үшін қолданылатын белгі
- A) қат-қабат болулар
 - B) меридиандар
 - C) параллельдер
 - D) изотермалар
 - E) изогипстер
2. Суық ағыс
- A) Гольфстрим
 - B) Батыс Желдер
 - C) Бразилия
 - D) Солтүстік Атлант
 - E) Куроисио
3. Географияның негізгі салалары
- A) этностық, антропологиялық
 - B) экологиялық, биологиялық
 - C) химиялық, физикалық
 - D) мәдениеттік, тарихи
 - E) физикалық, экономикалық
4. Мұхиттардың негізгі бөліктері
- A) ағыстар, толқындар, қазаншұңқырлар
 - B) бұғаздар, теңіздер, шығанақтар
 - C) түбектер, бұғаздар, көлдер
 - D) көлдер, өзендер, су қоймалары
 - E) таулар, жазықтар, ойпаттар

5. Сарыарқаның ең биік нүктесі
- A) Қарқаралы
 - B) Шыңғыстау
 - C) Балнауыл
 - D) Ақсорға
 - E) Кент
6. Күннің Жер бетіне тура түсетін сәулесі
- A) шағылтысқан радиация
 - B) шағырғанды радиация
 - C) жұтылған радиация
 - D) тура радиация
 - E) кері радиация
7. Балтық маңы жағалауы елі – Латвияның астанасы
- A) Варшава
 - B) Юрмала
 - C) Рига
 - D) Вильнюс
 - E) Таллин
8. «Қоныс аударушы капитализм» елі
- A) Қытай
 - B) Үндістан
 - C) Индонезия
 - D) Оңтүстік Африка Республикасы
 - E) Тайланд
9. Энергетикалық ресурс
- A) темір
 - B) мыс
 - C) марганец
 - D) көмір
 - E) калайы
10. Күннен Шолпанға дейін жарықтың жетуі үшін 6 мин. уақыт кетеді. Шолпан ғаламшарының Күннен қашықтығы (жарықтың таралу жылдамдығы 300 000 км/сек.)
- A) 108 млн км
 - B) 1,08 млн км
 - C) 108 млрд км
 - D) 108 млн м
 - E) 10,8 млн км

11. Географиядағы экологиялық бағыттың дамуына жол ашқан ғалым
- А) А.С. Краснов
 - В) Н.А. Северцов
 - С) Н.М. Пржевальский
 - Д) И.В. Мушкетов
 - Е) Л.С. Берг
12. XVI ғ. аяғы мен XVII ғ. басында қазақ халқы мен жері туралы «Жылнамалар жинағы» атты еңбекті жазған
- А) ибн Хаукаль
 - В) Махмұд Қашқари
 - С) әл-Фараби
 - Д) Қадырғали Жалаири
 - Е) әл-Жаһиз
13. Халық санын өсіруге, реттеуге бағытталған шаралар жиынтығы
- А) демографиялық жарылыс
 - В) демографиялық саясат
 - С) демографиялық проблема
 - Д) демографиялық белсенділік
 - Е) демографиялық көктем
14. Оңтүстік Батыс Азиядағы басқару формасы конституциялық монархиялық ел
- А) Сауд Арабиясы
 - В) Иордания
 - С) Ауғанстан
 - Д) Ирак
 - Е) Ливан
15. 6 санымен берілген физикалық-географиялық аймақ

- А) Алтай
- В) Тұран жазығы
- С) Тянь-Шань
- Д) Шығыс Еуропа
- Е) Сарыарқа

16. Анд тауындағы аралық үстірттер
- A) пампа
 - B) луна
 - C) кампос
 - D) саларес
 - E) гилея
17. Азияның ауданы 44 млн км². Оның 2724,9 мың км² ауданын Қазақстан территориясы алып жатса, Қазақстан территориясының Азиядағы үлесі
- A) 7%
 - B) 7,1%
 - C) 8,1%
 - D) 9,1%
 - E) 6,1%
18. Қазақстандағы жауын-шашын ең көп түсетін жер
- A) Орал
 - B) Жетісу Алатауы
 - C) Қаратау
 - D) Батыс Алтай
 - E) Сауыр
19. Жапон топаралдары ішіндегі ең ірісі
- A) Хоккайдо
 - B) Кюсю
 - C) Хонсю
 - D) Рюкю
 - E) Сикокү
20. Ауаның температурасы +10°C шамасында болса, 5 км биіктіктегі температура
- A) +10°C
 - B) +20°C
 - C) -20°C
 - D) -10°C
 - E) -30°C
21. Жер ғаламшарының жасы
- A) 3,5-4 млрд жыл
 - B) 5,5-6 млрд жыл
 - C) 1,5-2 млн жыл
 - D) 1,5-2 млрд жыл
 - E) 4,5-5 млрд жыл
 - F) 2,5-3 млрд жыл
 - G) 2,5-3 млн жыл
 - H) 4,5-5 млн жыл
22. Оңтүстік Азия елі (елдері)
- A) Вьетнам
 - B) Филиппин
 - C) Мьянма
 - D) Кипр
 - E) Бутан
 - F) Сингапур
 - G) Таиланд
 - H) Бангладеш

23. Тұран жазығының табиғат зонасы (зоналары)

- A) шалғынды
- B) тайга
- C) аралас орман
- D) шөлейт
- E) шөл
- F) жалпақ жапырақты орман
- G) орманды дала
- H) тундра

24. Кокстелетін тас көмір өндіретін Орталық Қазақстандағы қала (-лер)

- A) Өскемен
- B) Қарағанды
- C) Шымкент
- D) Қызылорда
- E) Жезқазған
- F) Семей
- G) Екібастұз
- H) Павлодар

25. Үндістандағы басты өзен (-дер)

- A) Яңғзы
- B) Үнді
- C) Ганг
- D) Меконг
- E) Евфрат
- F) Тигр
- G) Хуанхэ
- H) Брахмапутра

26. Көкжелектің оңтүстік-батыс бағыты (бағыттары)

- A) 210°
- B) 280°
- C) 310°
- D) 155°
- E) 90°
- F) 95°
- G) 260°
- H) 75°

27. Орта ғасырлардағы географиялық деректерде Қазақстан жері туралы еңбек жазған ғалым (-дар)
- A) Геродот
 - B) Л.С. Берг
 - C) Н.А. Северцев
 - D) И.В. Мушкетов
 - E) М. Қашқари
 - F) Н.Н. Баранский
 - G) Птоломей
 - H) әл-Фараби
28. АҚШ-тың территориясына кіретін аймақ (-тар)
- A) Юкатан түбегі
 - B) Виктория аралы
 - C) Аляска түбегі
 - D) Баффин Жері аралы
 - E) Гавай аралдары
 - F) Флорида түбегі
 - G) Греклендия аралы
 - H) Лабрадор түбегі
29. Бэр төбешіктері орналасқан аймақ (-тар)
- A) Каспий маңы ойпаты
 - B) Тұран ойпаты
 - C) Орал алды үстірті
 - D) Жалпы Сырт
 - E) Балқаш маңы жазығы
 - F) Бетпақдала
 - G) Маңғыстау
 - H) Қазақтың ұсақ шоқысы
30. Швейцарияның дүниежүзілік шаруашылықтағы маманданған саласы (салалары) мен саясаттағы ерекшелігі (ерекшеліктері)
- A) монархиялы ел
 - B) конфедерациялы ел
 - C) мұнай өндіру
 - D) фармацевтикалық өнімдер
 - E) көме жасау
 - F) кен-химия өнеркәсібі
 - G) табиғи ресурстары
 - H) бейтарап саясат ұстанады

1. Жердің су қабығы
 - A) атмосфера
 - B) астеносфера
 - C) литосфера
 - D) гидросфера
 - E) биосфера
2. Дүниежүзілік мұхиттарды бір-бірімен жалғайтын еңсіз су айдындары
 - A) аралдар
 - B) теңіздер
 - C) шығанақтар
 - D) түбектер
 - E) бұғаздар
3. Солтүстік Американың ерекшелігі
 - A) ауданының үлкен болуы
 - B) суық ауа массаларының үстемдік етуі
 - C) оңтүстік полюске жақын орналасуы
 - D) батысы биік таулы
 - E) экваторда орналасуы
4. Тынық мұхиты алабына жататын Солтүстік Американың ірі өзені
 - A) Рио-Гранде
 - B) Колумбия
 - C) Миссисипи
 - D) Миссури
 - E) Парана
5. Сарыарқаның ең биік нүктесі
 - A) Баянауыл
 - B) Шыңғыстау
 - C) Кент
 - D) Ақсоран
 - E) Қарқаралы
6. Солтүстік Қазақ жазығының көлі
 - A) Құсмұрын
 - B) Алакөл
 - C) Жайсаң
 - D) Балқаш
 - E) Шалқар

7. Дүние жүзінде темір кенін экспортқа шығарудан алдыңғы қатардағы мемлекеттер
- A) Канада, АҚШ
 - B) Бразилия, Қытай
 - C) Мексика, АҚШ
 - D) Германия, Франция
 - E) Австрия, Венгрия
8. Латын Америкасындағы автомобиль жасауда алдыңғы қатардағы ел
- A) Бразилия
 - B) Аргентина
 - C) Гаити
 - D) Эквадор
 - E) Куба
9. Оңтүстік-Шығыс Азия елдері
- A) Үндістан, Пәкістан
 - B) Чехия, Польша
 - C) Жапония, Сингапур
 - D) Филиппин, Лаос
 - E) Қытай, Тайланд
10. Алматы мен Астана қалаларының арақашықтығы 1200 км. Егер карта масштабы 1:100 000 000 болса, екі қала арақашықтығының картадағы ұзындығы
- A) 1,2 см
 - B) 12 см
 - C) 1,2 м
 - D) 0,12 см
 - E) 12 м
11. Дүние жүзінде Аустралия Одағы саны жөнінен бірінші орын алатын мал түрі
- A) ақалтеке жылқысы
 - B) сүтті ірі қара
 - C) қаракөл қойы
 - D) етті ірі қара
 - E) меринос қойы
12. Батыс Қазақстанда рентген аппаратурасы зауыты орналасқан қала
- A) Ақтөбе
 - B) Орал
 - C) Ақтау
 - D) Жаңаөзен
 - E) Атырау

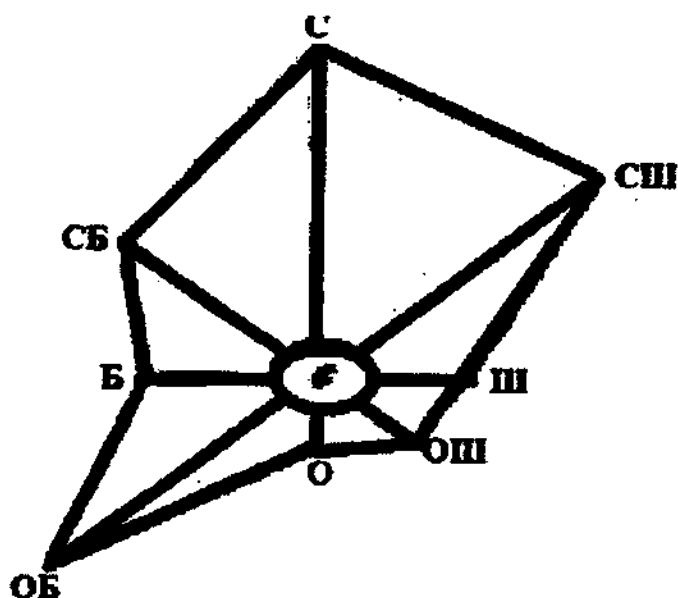
13. Африканың монархиялы елі

- A) Ливия
- B) Марокко
- C) Мозамбик
- D) Египет
- E) Ангола

14. Өзірбайжанның негізгі өнеркәсібі

- A) дәнді дақыл
- B) машина жасау
- C) қара металлургия
- D) жеңіл өнеркәсіп
- E) отын-энергетика

15. Берілген кескінде бейнеленген

- A) ауаның ылғалдылығы
- B) ауа температурасы
- C) желдің соғу бағыты
- D) желдің жылдамдығы
- E) ауаның қысымы

16. Платформалардың әртүрлі шөгінді жыныстар жауып жатқан кішігірім бөлігі

- A) кратер
- B) геосинклиналь
- C) рифт
- D) тақта
- E) қалқан

17. Қазақстанда буддизм дінін ұстанатын ұлт өкілдері
- A) буряттар, қалмақтар
 - B) украиндер, орыстар
 - C) поляктар, белорустар
 - D) еврейлер, поляктар
 - E) шешендер, тәжіктер
18. Мезозой эрасының дәуірі
- A) неоген
 - B) бор
 - C) пермь
 - D) девон
 - E) палеоген
19. Африканың жүк айналымы жөнінен ірі портты қаласы
- A) Найроби
 - B) Рюстенбург
 - C) Абуджа
 - D) Триполи
 - E) Касабланка
20. Көкшетау қаласындағы буланушылық мөлшері 500 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 352 мм болса, ылғалдану коэффициенті
- A) 0,6
 - B) 0,7
 - C) 0,5
 - D) 0,2
 - E) 0,8
21. Жердің радиусы мен экватордың ұзындығы шамамен
- A) 40 000 км
 - B) 6371 км
 - C) 39 750 км
 - D) 6882 км
 - E) 42 000 км
 - F) 6071 км
 - G) 5876 км
 - H) 36 371 км
22. Еліміздегі ірі көл (-дер)
- A) Каспий
 - B) Балқаш
 - C) Жайсан
 - D) Бұрабай
 - E) Үлкен Алматы
 - F) Ыстықкөл
 - G) Алакөл
 - H) Арал

23. Арал теңізінің аумағы тиесілі мемлекет (-тер)
- A) Өзбекстан
 - B) Ресей
 - C) Қазақстан
 - D) Түркіменстан
 - E) Тәжікстан
 - F) Өзірбайжан
 - G) Иран
 - H) Қырғызстан
24. Ірі қалалардың маңында шағын қалалардың шоғырлану үрдісі
- A) агломерация
 - B) эмиграция
 - C) контрурбандалу
 - D) мегаполис
 - E) иммиграция
 - F) демография
 - G) миграция
 - H) субурбандалу
25. Норвегия елі маманданған шаруашылық түрі (түрлері)
- A) сауда флоты
 - B) тамақ өнеркәсібі
 - C) бидай өнімдері
 - D) электр энергиясын өндіру
 - E) тоқыма өнімдері
 - F) сусын шығару
 - G) вагон жасау
 - H) болот балқыту
26. Африка жағалауын шайып жатқан теңіз (-дер)
- A) Эгей
 - B) Арабия
 - C) Қызыл
 - D) Мозамбик
 - E) Суэц
 - F) Жерорта
 - G) Гибралтар
 - H) Гвинея

27. Қазақстанда еңбекке қабілетті ерлер мен әйелдердің жас аралығы
- A) 18-65
 - B) 15-59
 - C) 13-60
 - D) 14-63
 - E) 20-65
 - F) 16-63
 - G) 16-58
 - H) 15-64
28. Италияның батыс және шығыс жағалжуын шайып жатқан теңіз (-дер)
- A) Солтүстік
 - B) Эгей
 - C) Қызыл
 - D) Тиррен
 - E) Балтық
 - F) Ақ
 - G) Қара
 - H) Адриат
29. Дала зонасының ірі құсы
- A) бозторғай
 - B) безгелдек
 - C) қараторғай
 - D) шымшық
 - E) үйрек
 - F) дуадақ
 - G) балықшы
 - H) кезқұйрық
30. Дүние жүзінде өнеркәсіп өндірісі және экономикалық күш қуаты жағынан Германиядан алда тұрған ел (-дер)
- A) Италия
 - B) Швеция
 - C) Канада
 - D) Жапония
 - E) Эстония
 - F) Испания
 - G) АҚШ
 - H) Норвегия

1. Мартин Бехаймның глобусында бейнеленген дүние бөлігі
 - A) Аустралия
 - B) Антарктида
 - C) Солтүстік Америка
 - D) Еуропа
 - E) Оңтүстік Америка
2. Ф. Магелланның саяхатының мәні
 - A) маржандық аралдардың картада бейнеленуі
 - B) Жаңа Дүние бөлігін енгізуі
 - C) Жердің шар тәріздес екендігінің дәлелденуі
 - D) Орталық Америка аралдарының ашылуы
 - E) судың толысу құбылысының зерттелуі
3. Оңтүстік Америкадағы көл
 - A) Чад
 - B) Онтарио
 - C) Виктория
 - D) Эри
 - E) Поопо
4. Суық ағыс
 - A) Бразилия
 - B) Гольфстрим
 - C) Солтүстік Атлант
 - D) Батыс Желдер
 - E) Курошио
5. Қымбат түсті металл
 - A) күміс
 - B) ванадий
 - C) қалайы
 - D) мырыш
 - E) титан
6. Ауыр өнеркәсіп саласы
 - A) сауда
 - B) ғылым
 - C) тоқыма
 - D) химия
 - E) баспа

7. Теократтық монархиялы мемлекет
- A) Люксембург
 - B) Бруней
 - C) Малайзия
 - D) Норвегия
 - E) Жапония
8. АҚШ территориясына кіретін аймақ
- A) Баффин Жері аралы
 - B) Лабрадор түбегі
 - C) Гавай аралдары
 - D) Юкатан түбегі
 - E) Гренландия аралы
9. «Үлкен Жетілікке» кіретін Еуропа елі
- A) Норвегия
 - B) Дания
 - C) Германия
 - D) Португалия
 - E) Аустрия
10. Қазақстанның темір кенінің қоры 17 млрд тонна. Оның 93% Соколов- Сарыбай, Қашар, Әйет, Лисаков кен орындарында шоғырланған. Аталған кен орындарының қоры
- A) 423 201 млн тонн
 - B) 17 632 млн тонна
 - C) 13 258 млн тонна
 - D) 10 632 млн тонна
 - E) 15 810 млн тонна
11. Мүкті-қыңалы және бұталы өсімдіктер таралған табиғат зонасы (зоналары)
- A) тундра және орманды тундра
 - B) тайга
 - C) орманды дала
 - D) арктикалық шөл
 - E) саванна және сирек орман
12. Қазақстан Республикасында бірінші ұлттық халық санағы өткен жыл
- A) 2011 ж.
 - B) 1999 ж.
 - C) 2012 ж.
 - D) 2002 ж.
 - E) 1991 ж.
13. Оңтүстік-Батыс Азиядағы республикалар
- A) Йемен, Біріккен Араб Әмірлігі
 - B) Ирак, Катар
 - C) Иран, Кувейт
 - D) Ливан, Түркия
 - E) Сирия, Сауд Арабиясы

14. Азияның конституциялық монархиялы елі
- A) Малайзия
 - B) Моңғолия
 - C) Иран
 - D) Түркия
 - E) Филиппин
15. Секундына 25 м-ге дейін соғатын желдің сағаттық жылдамдығы
- A) 90 км/сағ.
 - B) 54 км/сағ.
 - C) 72 км/сағ.
 - D) 80 км/сағ.
 - E) 75 км/сағ.
16. Жеке-дара мұхитты алып жатқан ірі литосфералық тақта
- A) Африка тақтасы
 - B) Солтүстік Америка тақтасы
 - C) Тынық мұхит тақтасы
 - D) Үнді-Аустралия тақтасы
 - E) Антарктида тақтасы
17. Қазақстан аумағын бес экономикалық ауданға бөлген орыс ғалымы
- A) Л. Гумилев
 - B) Б. Алисов
 - C) А. Гумбольдт
 - D) А. Воейков
 - E) Н. Баранский
18. Батыс Тянь-Шаньнің жотасы
- A) Күңгей Алатауы
 - B) Қаратау
 - C) Іле Алтауы
 - D) Кіндіктас
 - E) Ұзынқара
19. Баку қаласы орналасқан түбек
- A) Қырым
 - B) Балқан
 - C) Апшерон
 - D) Корея
 - E) Маңғыстау
20. Жарты шарлар картасының шығыс жарты шарындағы материктер
- A) Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка
 - B) Еуразия, Африка, Аустралия
 - C) Африка, Антарктида, Солтүстік Америка
 - D) Аустралия, Еуразия, Солтүстік Америка
 - E) Аустралия, Африка, Солтүстік Америка

21. Тропиктік белдеулердегі ірі континенттік шөл (-дер)
- A) Қарақұм
 - B) Калахари
 - C) Такла-Мақан
 - D) Сахара
 - E) Мойынқұм
 - F) Арабия
 - G) Сарыесік-Атырау
 - H) Гоби
22. Жер қыртысы мен мантияның жоғарғы кристалдық тау жыныстарынан тұратын қабат (-тар)
- A) биосфера
 - B) термосфера
 - C) тропосфера
 - D) гидросфера
 - E) литосфера
 - F) стратосфера
 - G) ноосфера
 - H) атмосфера
23. Кедендік Одаққа мүше ел (-дер)
- A) Әзірбайжан
 - B) Украина
 - C) Тәжікстан
 - D) Түркіменстан
 - E) Ресей
 - F) Қазақстан
 - G) Қытай
 - H) Беларусь
24. Шығыс Қазақстанда өндірілетін түсті метал (металдар)
- A) алюминий
 - B) титан
 - C) мырыш
 - D) болат
 - E) шойын
 - F) темір
 - G) никель
 - H) магний

25. Өзбекстанда шығарылатын автокөлік маркасы (маркалары)
- A) Тойота
 - B) Уралмаш
 - C) Шевролет
 - D) Рено
 - E) Мерседес
 - F) Дэу
 - G) Нива
 - H) КАМАЗ
26. Африка көлі (көлдері)
- A) Чад
 - B) Лобнор
 - C) Титикака
 - D) Виктория
 - E) Эйр
 - F) Тана
 - G) Эри
 - H) Маракайбо
27. Қазақстандағы ірі фармацевтика зауыттары орналасқан қала (-лар)
- A) Петропавл
 - B) Атырау
 - C) Өскемен
 - D) Орал
 - E) Алматы
 - F) Шымкент
 - G) Жезказған
 - H) Қарағанды
28. Аса ірі тас көмір экспорттаушы ел (-дер)
- A) Қазақстан
 - B) АҚШ
 - C) Сауд Арабиясы
 - D) Мексика
 - E) Аустралия
 - F) Нидерланд
 - G) Корея Республикасы
 - H) Жапония

29. Каспий теңізінде мекендейтін бағалы балық (-тар)

- A) шоқыр
- B) ондатр
- C) лақа балық
- D) алабұға
- E) бекіре
- F) морж
- G) сазан
- H) қарабалық

30. Азық-түлік пен ауыл шаруашылық жөніндегі ұйым (-дар)

- A) АСЕАН
- B) ЮНЕСКО
- C) МАГАТЭ
- D) ОПЕК
- E) ФАО
- F) МЕРКОСУР
- G) НАТО
- H) БҰҰ

6-нұсқа

1. Алпалаң тауының қалыптасқан кезеңі

- A) архей
- B) палеозой
- C) кайнозой
- D) мезозой
- E) протерозой

2. Саяхатшының атымен аталатын бұғаз

- A) Аден
- B) Мексика
- C) Веспуччи
- D) Мозамбик
- E) Магеллан

3. Еуразияның оңтүстік шеткі нүктесі

- A) Дежнев мүйісі
- B) Нордкин мүйісі
- C) Пнай мүйісі
- D) Рока мүйісі
- E) Челюскин мүйісі

4. Антарктида жағалауындағы теңіз

- A) Баренц
- B) Чукот
- C) Беринг
- D) Охот
- E) Беллинсгаузен

5. Қазақстанның климатына әсер ететін ауа массаларының бірі
- A) субэкваторлық
 - B) субарктикалық
 - C) тропиктік
 - D) субтропиктік
 - E) теңіздік
6. Республикамыздағы су көлігі жүретін өзендер
- A) Нұра, Ақсу
 - B) Сарысу, Лепсі
 - C) Шу, Арыс
 - D) Жем, Торғай
 - E) Ертіс, Жайық
7. Канададағы ірі қала
- A) Эдмонтон
 - B) Торонто
 - C) Матигами
 - D) Виннипег
 - E) Томпсон
8. Молдованың астанасы
- A) Ереван
 - B) Баку
 - C) Ашгабат
 - D) Ташкент
 - E) Кишинев
9. «Қоныс аударушы капитализм» елі
- A) Индонезия
 - B) Оңтүстік Африка Республикасы
 - C) Қытай
 - D) Тайланд
 - E) Үндістан
10. 2013 жылғы мәлімет бойынша Ресейдегі халық саны 143,3 млн адам болды. 15-64 жас аралығындағы ересек адамдар 62% құраса, аталған елдегі ересектер саны
- A) 87 475 мың
 - B) 79 617 мың
 - C) 96 456 мың
 - D) 81 910 мың
 - E) 88 846 мың
11. Материк пен өзен дұрыс берілген қатар
- A) Африка – Дарлинг
 - B) Еуразия – Ніл

- D) Солтүстік Америка – Макензи
E) Антарктида – Муррей
12. Солтүстік Қазақстанда өсірілетін негізгі дақыл
A) күріш
B) бидай
C) күнбағыс
D) мақта
E) жүзім
13. Жаңа индустриялы елдер
A) Тайвань, Сингапур
B) Монғолия, Израиль
C) Бангладеш, Бутан
D) Сирия, Түркия
E) Катар, Сауд Арабиясы
14. Азияның мұнай экспорттаушы елдері
A) Біріккен Араб Әмірлігі, Тайланд
B) Кувейт, Кипр
C) Сауд Арабиясы, Катар
D) Монғолия, Оман
E) Түркия, Ирак
15. Корея Республикасында корей ұлты 99%-ды құрайды. Аталған елдің халық саны 50 млн болса, елдегі корей ұлтының саны
A) 49 500 мың
B) 49 750 мың
C) 50 млн
D) 46 456 мың
E) 49 345 мың
16. Солтүстік жарты шардағы ең жоғарғы температура байқалған жер
A) Такла-Макан
B) Гоби шөлі
C) Өлім аңғары
D) Руб-эль-Хали
E) Тар шөлі
17. В.В.Докучаев негізін салған ғылым саласы
A) палеонтология
B) топырақтану
C) климатология
D) геоморфология
E) өсімдіктану
18. Қазақстан территориясына тау жүйесінің оңтүстік-батыс бөліктері енетін, батыс шекарасы – Қалба жотасы болып табылатын тау

- A) Жетісу Алытауы
- B) Маңғыстау
- C) Тянь-Шань
- D) Алтай
- E) Мұғалжар

19. Мұхит аралдарындағы жалғыз монархиялы, корольдік ел

- A) Лесото
- B) Жапония
- C) Фиджи
- D) Жаңа Зеландия
- E) Тонга

20. Солтүстікке қарай орналасқан қала

- A) Ақтөбе
- B) Қарағанды
- C) Ақтау
- D) Өскемен
- E) Көкшетау

21. Оңтүстік Американың шығыс нүктесі

- A) Марьято
- B) Кабу-Бранку
- C) Горн
- D) Гальинас
- E) Сан-Диего
- F) Барроу
- G) Фроуэрд
- H) Париньяс

22. Экватор сызығы мен бастапқы меридиан кесіп өтетін материк (-тер)

- A) Еуразия
- B) Азия
- C) Аустралия
- D) Оңтүстік Америка
- E) Солтүстік Америка
- F) Африка
- G) Еуропа
- H) Антарктида

23. Сарыарқадағы мыс кен орны (орындары)

- A) Қоңырат
- B) Теміртау
- C) Қарағанды
- D) Жәйрем
- E) Жезқазған
- F) Саяқ
- G) Екібастұз
- H) Торғай

24. Қазақстанның климатына әсер ететін ауа массасы (массалары)

- A) қоңыржай
- B) субарктикалық
- C) арктикалық
- D) экваторлық
- E) субэкваторлық
- F) теңіздік
- G) тропиктік
- H) субтропиктік

25. Мұхит аралдарындағы монархиялық ел (-дер)

- A) Свазиленд
- B) Лихтенштейн
- C) Монако
- D) Тонга
- E) БАӘ
- F) Оман
- G) Лесото
- H) Катар

26. Континенттік ауа массаларының сипаты (сипаттары)

- A) шаң-тозаңды
- B) ылғалы аз
- C) ылғалы орташа
- D) жазда сапқын
- E) шаң-тозаңы аз
- F) ылғалы мол
- G) шаң-тозаңы орташа
- H) жазда ыстық

27. Сарыарқаның көлі (көлдері)

- A) Шортанды
- B) Телікөл
- C) Жайсан
- D) Бурабай
- E) Марқакөл
- F) Алакөл
- G) Балқаш
- H) Шалқар

28. Басты мұнай экспорттаушы ел (-дер)

- A) Франция
- B) Кувейт
- C) Ұлыбритания
- D) Малайзия
- E) Жапония
- F) Норвегия
- G) Сауд Арабиясы
- H) Германия

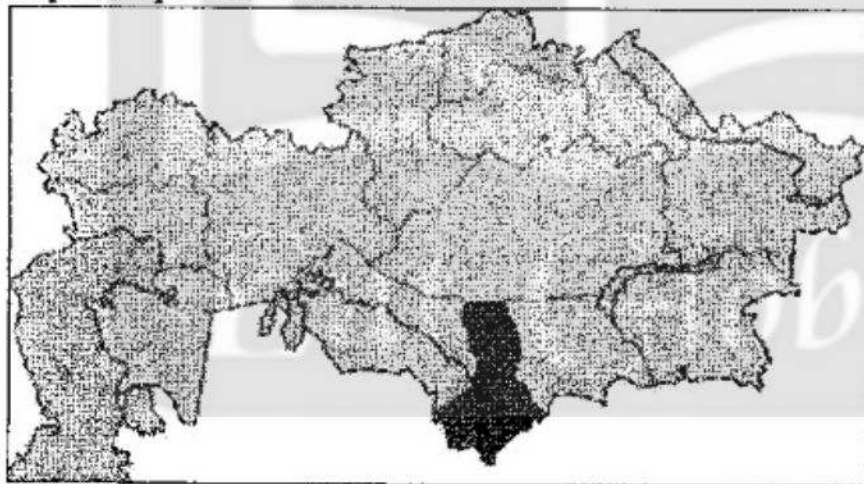
29. Дайын өнімдерді жасап шығарудағы бірнеше кәсіпорын арасындағы өндірістік байланыс
- A) бірлесу
 - B) жинақтау
 - C) топтасу
 - D) орналасу
 - E) кооперативтендіру
 - F) шоғырландыру
 - G) құрамдастыру
 - H) мамандандыру
30. Мұхитқа тікелей шығу жолы жоқ Латын Америкасының елі (елдері)
- A) Суринам
 - B) Боливия
 - C) Аргентина
 - D) Чили
 - E) Куба
 - F) Уругвай
 - G) Колумбия
 - H) Парагвай

7-нұсқа

1. Еуропа мен Африка материгі арасындағы бұғаз
- A) Беринг
 - B) Дрейк
 - C) Гибралтар
 - D) Ла-Манш
 - E) Мозамбик
2. Солтүстік Америкадағы Ұлы көлдер жүйесіне кіретін көл
- A) Онтарио
 - B) Виннипег
 - C) Атабаска
 - D) Никарагуа
 - E) Манагуа
3. Жердің ауа қабаты
- A) литосфера
 - B) астеносфера
 - C) атмосфера
 - D) гидросфера
 - E) биосфера
4. Былғана, қойыршақ тау жыныстары
- A) кесек
 - B) магмалық
 - C) шөгінді
 - D) метаморфтық
 - E) химиялық

5. Орталық Қазақстанмен ортақ шекарасы жоқ облыс
- A) Солтүстік Қазақстан
 - B) Жамбыл
 - C) Қостанай
 - D) Ақмола
 - E) Шығыс Қазақстан
6. Қазақстандағы мұнай өңдеу зауыты бар қала
- A) Шымкент
 - B) Ақтөбе
 - C) Доссор
 - D) Мақат
 - E) Орал
7. Балтық маңы жағалауы елі – Латвияның астанасы
- A) Вильнюс
 - B) Таллин
 - C) Варшава
 - D) Юрмала
 - E) Рига
8. Шығыс Азия елі
- A) Түркия
 - B) Жапония
 - C) Ливан
 - D) Иран
 - E) Йемен
9. Африканың монархиясы
- A) Египет
 - B) Чад
 - C) Марокко
 - D) Судан
 - E) Нигерия
10. Қазақстандағы марганец рудасының қоры 408 млн тонна. Жылына 2,3 млн тонна марганец өндіріледі. Кеннің уақыттық қоры
- A) ≈123 жыл
 - B) ≈563 жыл
 - C) ≈177 жыл
 - D) ≈164 жыл
 - E) ≈496 жыл

11. Тау мен материк сәйкес келетін нұсқа
- A) Гималай – Антарктида
 - B) Альпі – Аустралия
 - C) Анд – Оңтүстік Америка
 - D) Памир – Антарктида
 - E) Тянь-Шань – Африка
12. Қазақстанның барлық тауларындағы мұздықтардың саны
- A) 2325
 - B) 2500
 - C) 2700
 - D) 2724
 - E) 2400
13. Оңтүстік-Батыс Азиядағы республикалар
- A) Йемен, Біріккен Араб Әмірлігі
 - B) Ирак, Катар
 - C) Грузия, Сауд Арабиясы
 - D) Сирия, Йемен
 - E) Иран, Кувейт
14. Францияның негізгі діні
- A) православие
 - B) ислам
 - C) иуда
 - D) католик
 - E) протестант
15. Картада ерекшеленіп боялған облыс

- A) Алматы
- B) Жамбыл
- C) Қарағанды
- D) Қызылорда
- E) Оңтүстік Қазақстан

16. Руаль Амундсеннің оңтүстік полюске жеткен уақыты
- A) 1912 ж. 18 желтоқсан
 - B) 1912 ж. 14 ақпан
 - C) 1910 ж. 28 қаңтар
 - D) 1911 ж. 14 желтоқсан
 - E) 1911 ж. 18 қаңтар
17. Қазақстанның орталық бөлігі арқылы солтүстігі мен оңтүстігін байланыстыратын магистраль
- A) Орта Сібір
 - B) Орынбор-Ташкент
 - C) Оңтүстік-Сібір
 - D) Трансқазақстан
 - E) Түркісіб
18. Доссор, Мақат мұнай кен орындары орналасқан облыс
- A) Атырау
 - B) Ақтөбе
 - C) Маңғыстау
 - D) Қарағанды
 - E) Батыс Қазақстан
19. Египет халқының басым көпшілігі қоныстанған аймақ
- A) орталығы
 - B) оңтүстік-батысы
 - C) Сахара
 - D) Ливия шөлі
 - E) Ніл аңғары
20. Қыркүйек айының 20 күні ауаның температурасын бақылау нәтижелері: сағат 1-де $+10^{\circ}\text{C}$; 7-де -1°C ; 13-те $+15^{\circ}\text{C}$; 19-да $+13^{\circ}\text{C}$. Тәулік бойынша орташа температура мөлшері
- A) 0°C
 - B) $+9,25^{\circ}\text{C}$
 - C) $+12,15^{\circ}\text{C}$
 - D) $-6,25^{\circ}\text{C}$
 - E) $+3,55^{\circ}\text{C}$

21. Төмендегі елдердің ішіндегі Оңтүстік Азия елі (елдері)

- A) Үндістан
- B) Лаос
- C) Филиппин
- D) Оман
- E) Пәкістан
- F) Непал
- G) Қытай
- H) Монғолия

22. Солтүстік Мұзды мұхит алабының өзені (өзендері)

- A) Сырдария
- B) Висла
- C) Амур
- D) Енисей
- E) Яңызы
- F) Лена
- G) Дунай
- H) Үнді

23. «Шыңтүрген шыршалы орманы» табиғат өскерткіші орналасқан облыс (-тар)

- A) Қарағанды
- B) Ақтөбе
- C) Ақмола
- D) Қостанай
- E) Атырау
- F) Алматы
- G) Шығыс Қазақстан
- H) Павлодар

24. Қазақстандағы ең ірі мұздық

- A) Богатырь
- B) Үлкен Берел
- C) Жамбыл
- D) Берг
- E) Жаңа
- F) Абай
- G) Федченко
- H) Корженевский

25. Ресейдің халық сааны жөнінен дүние жүзінде алатын орны
- A) 6
 - B) 4
 - C) 9
 - D) 5
 - E) 1
 - F) 2
 - G) 3
 - H) 7
26. Шетінде Куриль науасы мен Куриль аралдары орналасқан тақта (-лар)
- A) Еуразиялық
 - B) Тынық мұхиттық
 - C) Оңтүстік Америкалық
 - D) Наска
 - E) Үнді-Аустралиялық
 - F) Солтүстік Америкалық
 - G) Африкалық
 - H) Антарктикалық
27. Арал теңізін зерттеген орыс саяхатшысы (саяхатшылары)
- A) Л.С. Берг
 - B) М.И. Иванов
 - C) Ш.Ш. Уәлиханов
 - D) А.Н. Краснов
 - E) Г.Н. Потанин
 - F) А.И. Бутаков
 - G) П.П. Семенов
 - H) Г.С. Андерс
28. Бразилияның экспортқа шығаратын басты ауыл шаруашылық дақылы (дақылдары)
- A) кофе
 - B) зәйтүн
 - C) джуг
 - D) жүгері
 - E) қант құрағы
 - F) зығыр
 - G) арпа
 - H) тары

29. Тұтынушыға да, шикізат көзіне де жақын орналасқан сала (-лар)
- A) ұн тарту
 - B) қант
 - C) макарон
 - D) кондитер
 - E) наубайхана
 - F) сіркесу
 - G) балық
 - H) консерві
30. АҚШ-тың оңтүстік экономикалық ауданындағы өнеркәсіпті ірі қала (-лар)
- A) Чикаго
 - B) Лос-Анджелес
 - C) Даллас
 - D) Вашингтон
 - E) Манчестер
 - F) Гондлулу
 - G) Нью-Йорк
 - H) Хьюстон

8-нұсқа

1. Жанарғаулық арал
- A) Малайя
 - B) Шпицберген
 - C) Мадагаскар
 - D) Гренландия
 - E) Исландия
2. Солтүстік Мұзды мұхит теңізі
- A) Баренц
 - B) Кариб
 - C) Охот
 - D) Қызыл
 - E) Саргасс
3. Батыс Еуропаның машина жасау кәсіпорындары
- A) «Тойота», «Хонда»
 - B) «Эрикссон», «Нокия»
 - C) «Вольво», «Скания»
 - D) «Ауди», «Мерседес»
 - E) «Мицубиси», «Шкода»
4. Аппалач тауының ең биік нүктесі
- A) Тубкаль
 - B) Митчелл
 - C) Аконкагуа
 - D) Мак-Кинли
 - E) Косцюшко

5. Халықтың көші-қон (миграция) бағыты бойынша жіктелуі

- A) уақытша, тұрақты
- B) ішкі, сыртқы
- C) саяси, экономикалық
- D) мағтикті, кездейсоқ
- E) ерікті, еріксіз

6. Қазақстандағы қорықтар саны (2012 ж.)

- A) 9
- B) 11
- C) 10
- D) 8
- E) 7

7. Дүние жүзіндегі әлемдік діндер

- A) индуизм, даосизм
- B) иудаизм, конфуцизм
- C) синтоизм, сикхизм
- D) христиан, ислам
- E) тотемизм, шаманизм

8. Африкадағы монархиялы мемлекет

- A) Египет
- B) ОАР
- C) Нигерия
- D) Судан
- E) Лесото

9. НАФТА құрамындағы ел

- A) Бразилия
- B) Мексика
- C) Перу
- D) Боливия
- E) Сингапур

10. Ұзындығы 32 км болатын су құбырының картада бейнеленген ұзындығы

- 3,2 см. Картаның масштабы
- A) 1:1000
- B) 1:10 000
- C) 1:3200
- D) 1:32 000
- E) 1:1 000 000

11. Қара теңізді Жерорта теңізімен байланыстыратын бұғаз

- А) Мозамбик
- В) Ла-Манш
- С) Гибралтар
- Д) Беринг
- Е) Босфор

12. Еліміздегі алғашқы ұлттық саябақ

- А) Көкшетау
- В) Іле Алатауы
- С) Алтынемел
- Д) Қарқаралы
- Е) Баянауыл

13. Африкадағы мұнай мен газ кен орнына бай мемлекет

- А) Ангола
- В) Ливия
- С) Гана
- Д) Руанда
- Е) Гамбия

14. Еуропаның балық аулауға маманданған елдері

- А) Исландия, Норвегия
- В) Венгрия, Польша
- С) Норвегия, Чехия
- Д) Албания, Чехия
- Е) Болгария, Грекия

15. Картада бейнеленген саяхатшының жолы

- А) Васко да Гама
- В) Д. Ливингстон
- С) А. Гумбольдт
- Д) Ф. Магеллан
- Е) Х. Колумб

16. Атмосфералық қысымды өлшейтін құрал
- A) анемометр
 - B) гигрометр
 - C) термометр
 - D) барометр
 - E) флюгер
17. Бозашы түбегіндегі мұнай кен орындары
- A) Доссор, Ембі
 - B) Жаңажол, Қарашығанақ
 - C) Құмкөл, Мақат
 - D) Өзен, Жетібай
 - E) Қаламқас, Қаражамбас
18. Павлодардағы түсті металлургия зауыты
- A) магний
 - B) темір
 - C) мыс
 - D) алюминий
 - E) полиметалл
19. Су көлігі дамыған өзендер
- A) Индигирка, Сенегал
 - B) Сена, Алдан
 - C) Рейн, Дунай
 - D) Тобыл, Ырғыз
 - E) Колыма, Нигер
20. Ең биік нүктесі солтүстігінде орналасқан материк
- A) Еуразия
 - B) Солтүстік Америка
 - C) Африка
 - D) Аустралия
 - E) Оңтүстік Америка
21. Африка материгінің шығысы мен оңтүстік шығысын шайып жатқан су айдыны (айдындары)
- A) Қызыл теңіз
 - B) Үнді мұхиты
 - C) Солтүстік Мұзды мұхиты
 - D) Уэдделл теңізі
 - E) Атлант мұхиты
 - F) Жапон теңізі
 - G) Кариб теңізі
 - H) Жерорта теңізі
22. Жер қыртысының түрі (түрлері)
- A) материктік
 - B) теңіздік
 - C) аралдық
 - D) архипелагтық
 - E) мұхиттық
 - F) биік
 - G) шөлдік
 - H) аласа

23. Қазақстанның негізгі химиясын құрайтын өндірісі (өндірістері)

- A) пластмасса жасау
- B) гипс, әктас өндіру
- C) ас тұзын өндіру
- D) күкірт қышқылы өндірісі
- E) фармацевтикалық өндіріс
- F) шина жасау
- G) фосфор өндірісі
- H) минералдық шикізаттар өндіру

24. Мезозой эрасының дәуірі (дәуірлері)

- A) триас
- B) ордовик
- C) протерозой
- D) альпі
- E) архей
- F) девон
- G) каледон
- H) пермь

25. Энергетикалық ресурс (-тар)

- A) марганец
- B) мыс
- C) мұнай
- D) полиметалл
- E) газ
- F) қалайы
- G) көмір
- H) темір

26. Оңтүстік Американы зерттеген саяхатшы (-лар)

- A) А. Веспуччи
- B) Г. Гудзон
- C) Р. Амундсен
- D) А. Чириков
- E) А. Макензи
- F) Д. Кабот
- G) Э. Кортес
- H) Х. Колумб

27. Қазақстандағы дала зонасының топырағы

- A) күлгін
- B) сұр
- C) қара
- D) саздақты сазды
- E) сұр қоңыр
- F) қызыл қоңыр
- G) ашық қоңыр
- H) ашық қызыл

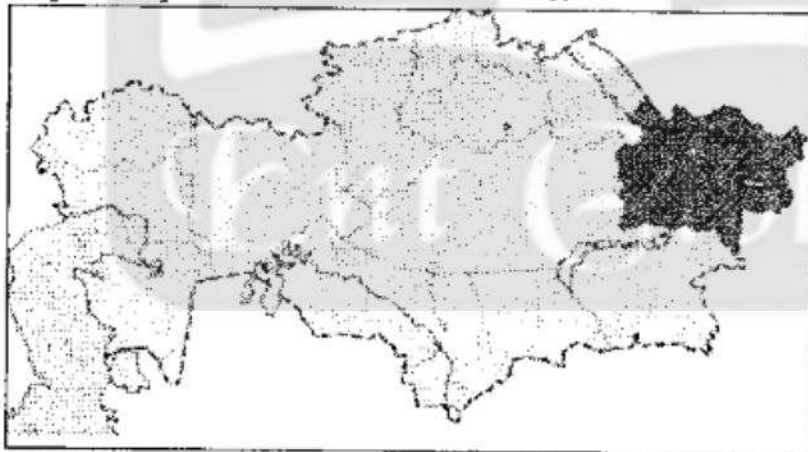
28. Чикаго, Кливленд, Питсбург қалаларында қара металлургия өнеркәсіптерінің орналасу себебі (себептері)
- A) халық тығыз қоныстанбаған
 - B) Ұлы көлдердің қасында болуы
 - C) еңбек ресурстары жеткілікті
 - D) тұтынушыға жақын
 - E) ірі өзендердің болуы
 - F) Ұлы көлдер маңындағы темір кені
 - G) Аппалачтың кокстелетін көмірі
 - H) Канадаға жақын орналасуы
29. Дайын өнімдерді жасап шығарудағы бірнеше кәсіпорын арасындағы өндірістік байланыс
- A) орналасу
 - B) құрамдастыру
 - C) жинақтау
 - D) кооперативтендіру
 - E) мамандандыру
 - F) бірлесу
 - G) топтасу
 - H) шоғырландыру
30. Солтүстік Американың еркін сауда аймағына кіретін ел (-дер)
- A) Венесуэла
 - B) Канада
 - C) АҚШ
 - D) Сауд Арабиясы
 - E) Англия
 - F) Қытай
 - G) Германия
 - H) Мексика

9-нұсқа

1. Солтүстік Мұзды мұхит теңізі
- A) Баренц
 - B) Қызыл
 - C) Кариб
 - D) Охот
 - E) Саргасс
2. Картада мұхиттар, теңіздер, көлдер боялатын түс
- A) қоңыр
 - B) қара
 - C) жасыл
 - D) көгілдір
 - E) күлгін
3. Мартин Бехаймның глобусында бейнеленген дүние бөлігі
- A) Еуропа

- B) Аустралия
 - C) Солтүстік Америка
 - D) Антарктида
 - E) Оңтүстік Америка
4. Жанартаулық арал
- A) Британ
 - B) Шпицберген
 - C) Гавай
 - D) Гренландия
 - E) Мадагаскар
5. Өзен көлігінің ірі портты қаласының бірі
- A) Ақтау
 - B) Қостанай
 - C) Атырау
 - D) Петропавл
 - E) Ақтөбе
6. Қазақстаннан жер көлемі кіші мемлекет
- A) Үндістан
 - B) Моңғолия
 - C) Аустралия
 - D) Бразилия
 - E) Канада
7. Қой шаруашылығында жетекші орын алатын ел
- A) Аустралия
 - B) Германия
 - C) Франция
 - D) Италия
 - E) Бельгия
8. Үнді-еуропалық тіл семьясына жатпайтын тіл тобы
- A) балтық
 - B) герман
 - C) албан
 - D) роман
 - E) моңғол
9. АҚШ-тың көмірге бай штаттары
- A) Монтана, Флорида
 - B) Кентукки, Пенсильвания
 - C) Невада, Калифорния
 - D) Техас, Арканзас
 - E) Мичиган, Мэн
10. Түркияның ауданы 779,4 мың км², халқының саны 77,2 млн адам болса, халықтың орташа тығыздығы
- A) ≈110 адам
 - B) ≈99 адам
 - C) ≈92 адам
 - D) ≈95 адам
 - E) ≈102 адам

11. Жер бетіндегі нүктенің бастапқы меридианнан градус есебімен алынған қашықтық
- A) азимут
 - B) градустық тор
 - C) салыстырмалы биіктік
 - D) географиялық бойлық
 - E) масштаб
12. Қалшына келетін ресурстар
- A) климаттық
 - B) биологиялық
 - C) металдық
 - D) химиялық
 - E) энергетикалық
13. Латын Америкасында дүние жүзінде балық аулау жөніндегі алдыңғы ел
- A) Боливия
 - B) Парагвай
 - C) Эквадор
 - D) Куба
 - E) Перу
14. Корея түбегі жағалауын шайып жатқан су айдындары
- A) Жапон теңізі, Сары теңіз
 - B) Оңтүстік-Қытай теңізі, Татар бұғазы
 - C) Охот теңізі, Бенгал шығанағы
 - D) Татар бұғазы, Бенгал шығанағы
 - E) Беринг теңізі, Лаперуз бұғазы
15. Картада ерекшеленіп боялған облыс

- A) Қарағанды
- B) Шығыс Қазақстан
- C) Павлодар
- D) Ақмола
- E) Алматы

16. Тынық мұхитындағы тайфундардың жиі байқалатын уақыты
- A) жаздың аяғы мен күздің басы
 - B) күздің аяғы мен қыстың басы
 - C) қыстың аяғы мен көктемнің басы
 - D) күздің аяғы
 - E) көктемнің аяғы
17. Қазақстанда топырақтың құнарлылығы артатын бағыт
- A) шығыстан батысқа
 - B) оңтүстіктен солтүстікке
 - C) солтүстіктен оңтүстікке
 - D) оңтүстікке
 - E) батысқа
18. Қазақстандағы ежелгі платформа
- A) Үстірт
 - B) Батыс Сібір
 - C) Шығыс Еуропа
 - D) Жалпы Сырт
 - E) Тұран
19. АҚШ-тың жер көлемі 9 млн 363 мың км², халқы 290 млн адам болса, халықтың орташа тығыздығы
- A) ≈11
 - B) ≈20
 - C) ≈31
 - D) ≈10
 - E) ≈21
20. АҚШ-тың Батыс экономикалық ауданында жалпы халық санының (317,7 млн адам) 19%-ы шоғырланған. Оның ішінде 86,3%-ы қала тұрғындары. Батыс экономикалық ауданындағы қала халқының саны
- A) ≈58 млн адам
 - B) ≈61 млн адам
 - C) ≈62 млн адам
 - D) ≈60 млн адам
 - E) ≈52 млн адам
21. Жердің Күнді айналуы туғызатын ырғақтылық
- A) қуат алмасу
 - B) ішкі
 - C) сыртқы
 - D) тәуліктік
 - E) су айналымы
 - F) жер шары
 - G) зат алмасу
 - H) жыл ішіндегі

22. Биік тау (-лар)

- A) Алтай
- B) Орал
- C) Карпат
- D) Атлас
- E) Анд
- F) Тянь-Шань
- G) Мұғалжар
- H) Маңқыстау

23. Ш. Уәлихановтың еңбегі (еңбектері)

- A) «Солтүстік Арал жағалауы»
- B) «Үлкен Алтай»
- C) «Сібірдің сызба кітабы»
- D) «Алтыншар туралы...»
- E) «Түркістан өлкесіне саяхат»
- F) «Арал теңізі»
- G) «Жоңғария очерктері»
- H) «Орталық Азия»

24. Солтүстік Қазақ жазығының көлі (көлдері)

- A) Сілетітеңіз
- B) Қорғалжың
- C) Алакөл
- D) Жайсан
- E) Балқаш
- F) Шалқар
- G) Құсмұрын
- H) Шағалалытеңіз

25. Ең лас өнеркәсіп саласы (салалары)

- A) тамақ
- B) химия
- C) тау-кен
- D) мал шаруашылығы
- E) егіншілік
- F) тоқыма
- G) энергетика
- H) тігін

26. Тынық мұхиты алабына жататын Еуразия өзені (өзендері)

- A) Дунай
- B) Висла
- C) Янцзы
- D) Амур
- E) Ганг
- F) Сырдария
- G) Тигр
- H) Сена

27. Жетісу Алатауы сыртқы күштің әсерінен мүжіліп, аласарып тегістелетін эра (-лар)
- A) герцин
 - B) кембрий
 - C) ордовик
 - D) жоғарғы кайнозой
 - E) төменгі кайнозой
 - F) альпі
 - G) мезозой
 - H) каледон
28. Ресейдің экономикалық даму деңгейін анықтайтын, елдің өнеркәсіп өнімінің 20%-ын құрайтын өнеркәсіп саласы (салалары)
- A) химия өнеркәсібі
 - B) металлургия
 - C) тамақ өнеркәсібі
 - D) туризм
 - E) машина жасау
 - F) ауыл шаруашылығы
 - G) жеңіл өнеркәсіп
 - H) мұнай өнеркәсібі
29. Қазақстанның орталық бөлігі арқылы солтүстігі мен оңтүстігін байланыстыратын магистраль
- A) Орынбор-Ташкент
 - B) Петропавл-Челябі
 - C) Ақтау-Қаражал
 - D) Орта Сібір
 - E) Түркісіб
 - F) Трансқазақстан
 - G) Оңтүстік Сібір
 - H) Солтүстік Сібір
30. Аустралия халқының орташа тығыздығы
- A) 8 адам/км²
 - B) 5 адам/км²
 - C) 2 адам/км²
 - D) 11 адам/км²
 - E) 27 адам/км²
 - F) 15 адам/км²
 - G) 22 адам/км²
 - H) 3 адам/км²

1. Ең соңғы ашылған материк
 - A) Солтүстік Америка
 - B) Оңтүстік Америка
 - C) Аустралия
 - D) Африка
 - E) Антарктида
2. Тропиктік шөлдің жануары
 - A) панда
 - B) бұлан
 - C) гиббон
 - D) қабылан
 - E) дромедар
3. Тынық мұхит алабының өзені
 - A) Днепр
 - B) Енисей
 - C) Амур
 - D) Рейн
 - E) Лена
4. Батыс Жарты шардың ең биік нүктесі
 - A) Митчелл
 - B) Чимборасо
 - C) Мак-Кинли
 - D) Гвиана
 - E) Аконкагуа
5. Қазақстанның ірі қалдық көлдері
 - A) Алакөл, Зайсан
 - B) Марқакөл, Зайсан
 - C) Каспий, Арал
 - D) Жасылкөл, Сілетітеңіз
 - E) Балқаш, Алакөл
6. Солтүстік Қазақ жазығының көлі
 - A) Теңіз
 - B) Қорғалжың
 - C) Қопа
 - D) Шалқартеңіз
 - E) Сілетітеңіз
7. Африканың монархиялық елдері
 - A) Замбези, Алжир
 - B) Египет, Камерун
 - C) Судан, Сенегал
 - D) Марокко, Лесото
 - E) Ангола, Гана
8. Скандинавия түбегінде орналасқан Еуропа елі
 - A) Португалия
 - B) Швеция
 - C) Италия
 - D) Ұлыбритания
 - E) Испания

9. «Қоныс аударушы капитализм» елі
- Қытай
 - Индонезия
 - Үндістан
 - Жаңа Зеландия
 - Тайланд
10. Қазақстанның ең төмен орналасқан жері мен ең биік нүктесінің амплитудасы
- 7431 м
 - 7300 м
 - 7120 м
 - 7027 м
 - 7127 м
11. Суэц каналы салынған түбек
- Апшерон
 - Сомали
 - Кіші Азия
 - Үндістан
 - Арабия
12. Топырақты жақсартуға бағытталған іс-шаралар жиынтығы
- топырақ эрозиясы
 - топырақ мелиорациясы
 - топырақ аккумуляциясы
 - мехникалық денудация
 - топырақ денудациясы
13. Федеративті республикалар
- Мексика, Бразилия
 - Перу, Венесуэла
 - Куба, Боливия
 - Перу, Мексика
 - Боливия, Венесуэла
14. Оңтүстік-Шығыс Азияда дүниежүзілік нарыққа вольфрам, сурьма шығаратын ел
- Монғолия
 - Сирия
 - Таиланд
 - Бангладеш
 - Катар
15. 3 санымен берілген физикалық-географиялық аймақ

- Шығыс Еуропа
- Тұран жазығы
- Сарыарқа
- Сауыр-Тарбағатай
- Тянь-Шань

16. Оңтүстік Америка материгін кесіп өтетін климаттық белдеулер саны
- A) 5
 - B) 2
 - C) 9
 - D) 6
 - E) 3
17. Қоңырат кен орнынан алынатын пайдалы қазба
- A) полиметалл
 - B) тас көмір
 - C) мыс
 - D) алтын
 - E) темір
18. Дұрыс тізбек
- A) Есіл, Обь, Ертіс – Солтүстік Мұзды мұхит
 - B) Обь, Ертіс, Есіл – Солтүстік Мұзды мұхит
 - C) Есіл, Ертіс, Обь – Солтүстік Мұзды мұхит
 - D) Ертіс, Обь, Есіл – Солтүстік Мұзды мұхит
 - E) Ертіс, Есіл, Обь – Солтүстік Мұзды мұхит
19. Жапонияда аз да болса кездесетін кендер
- A) қоңыр көмір, газ
 - B) ас тұзы, доломит
 - C) каолин, талшықтас
 - D) тас көмір, мыс
 - E) алтын, күміс
20. Барометр тау етегінде 720 мм, ал тау басында 420 мм көрсетсе, таудың биіктігі
- A) 4500 м
 - B) 2000 м
 - C) 3000 м
 - D) 5000 м
 - E) 3500 м
21. Солтүстік Мұзды мұхит алабының өзені (өзендері)
- A) Тигр
 - B) Енисей
 - C) Лена
 - D) Янцзы
 - E) Обь
 - F) Рейн
 - G) Еділ
 - H) Амур
22. Карталардың масштабына қарай жіктелінуі
- A) ұсақ
 - B) жалпақ
 - C) биік
 - D) төмен
 - E) тегіс
 - F) орта
 - G) аласа
 - H) іші

23. Ұлттық саябақ (-тар)

- A) Баянауыл
- B) Көкшетау
- C) Алтынөмел
- D) Қорғалжын
- E) Барсақалмек
- F) Наурызым
- G) Үртірт
- H) Алакөл

24. «Экономикалық география» терминін ғылымға енгізген ғалым (-дар)

- A) Б.П. Алисов
- B) Н.Н. Баранский
- C) Л.С. Берг
- D) М.В. Ломоносов
- E) А.Н. Краснов
- F) Б.Я. Двоскин
- G) М.Ш. Ярмахамедов
- H) Ш.Ш. Уәлиханов

25. Теңізді айналып жүзудің (круиз) дәстүрлі ауданы (аудандары)

- A) Балтық теңізі
- B) Жерорта теңізі
- C) Баффин теңізі
- D) Жапон теңізі
- E) Норвег теңізі
- F) Арабия теңізі
- G) Каспий алабы
- H) Кариб алабы

26. Тынық мұхитының табиғатын зерттеуші (-лер)

- A) С. Дежнев
- B) А. Чириков
- C) Т. Хейердал
- D) В. Беринг
- E) А. Гумбольдт
- F) Р. Амундсен
- G) Р. Пири
- H) Ж. Кусто

27. Шығыс Еуропа жазығының өзені (өзендері)

- A) Ырғыз
- B) Тентек
- C) Өленті
- D) Лепсі
- E) Ақсу
- F) Ойыл
- G) Қаратал
- H) Жем

28. Ресейдің ежелден қалыптасқан атықәсіп болып саналатын бұғы шаруашылығы дамыған ауданы (аудандары)
- A) Кубань
 - B) Солтүстік Кавказ
 - C) Алтай өлкесі
 - D) Орынбор облысы
 - E) Волгоград облысы
 - F) Қыыр Шығыс
 - G) Солтүстік Сібір
 - H) Оңтүстік Орал
29. Сарқылатын және қайта қалпына келмейтін табиғат ресурсы (ресурстары)
- A) жел энергиясы
 - B) теңіздің толысуы мен қайтуы
 - C) Күн энергиясы
 - D) климаттық
 - E) мыс
 - F) биологиялық
 - G) күміс
 - H) алтын
30. Балық аулау бойынша алдыңғы қатардағы ел (-дер)
- A) Сомали, Филиппин, Моңғолия, Вьетнам
 - B) Ресей, Қазақстан, Иран, Украина
 - C) Корея, Норвегия, Перу, Боливия
 - D) Финляндия, Канада, Бразилия, Гайана
 - E) Қытай, АҚШ, Чили, Жапония
 - F) Перу, Уругвай, Парагвай, Венесуэла
 - G) Чили, Үндістан, Түркіменстан, Ирак
 - H) АҚШ, Перу, Мексика, Лаос

11-нұсқа

1. Мұхит суының орташа тұздылығы
- A) 30‰
 - B) 40‰
 - C) 41‰
 - D) 25‰
 - E) 35‰
2. Берілген масштабтардың ең ірісі
- A) 1:2 500 000
 - B) 1:5000
 - C) 1:2000
 - D) 1:20 000
 - E) 1:1000
3. Антарктида материгінің ашылған жылы
- A) 1817 ж.
 - B) 1826 ж.
 - C) 1911 ж.
 - D) 1820 ж.
 - E) 1912 ж.
4. Тектоникалық көл
- A) Арал
 - B) Байкал
 - C) Сарез
 - D) Каспий
 - E) Үлкен Алматы

5. Қазақстандағы мұнай өңдеу зауыты бар қала
 - A) Орал
 - B) Мақат
 - C) Ақтөбе
 - D) Павлодар
 - E) Доссор
6. Қазақстан аумағына әсер ететін ауа массасы
 - A) субэкваторлық
 - B) субтропиктік
 - C) қоңыржай
 - D) субарктикалық
 - E) антарктикалық
7. Аустралияның байырғы халқы
 - A) малагасийлер
 - B) мулаттар
 - C) аборигендер
 - D) пигмейлер
 - E) метистер
8. Елден адамдардың көшіп кетуі
 - A) репатриация
 - B) эмиграция
 - C) урбанизация
 - D) иммиграция
 - E) реурбанизация
9. Еуропаның жер көлемі
 - A) 20 млн км²
 - B) 10 млн км²
 - C) 22 млн км²
 - D) 8 млн км²
 - E) 15 млн км²
10. Тянь-Шань тауында жаз мезгілінде 2565 метр биіктікте температура +9°C болса, сол уақытта Хантәңірі шыңындағы температура
 - A) -17,6°C
 - B) -5°C
 - C) +12,3°C
 - D) +10°C
 - E) -35,5°C
11. Дүниежүзілік мұхиттағы ең қуатты суық ағыс
 - A) Батыс Желдер
 - B) Перу
 - C) Аляска
 - D) Куроно
 - E) Бенгель
12. Солтүстік Қазақстандағы талшықтас (асбест) кен орны
 - A) Бестөбе
 - B) Қалқаман
 - C) Майқайын
 - D) Жгіқара
 - E) Жолымбет

13. Африкадағы мұнай мен газ кен орнына бай мемлекет
- A) Танзания
 - B) Нигерия
 - C) Заир
 - D) Сомали
 - E) Бурунди
18. Қазақстан аумағындағы Шығыс Еуропа жазығының ірі өзені
- A) Обаған
 - B) Жайық
 - C) Тобыл
 - D) Торғай
 - E) Ырғыз
19. Баку қаласы орналасқан түбек
- A) Қырым
 - B) Балқан
 - C) Корея
 - D) Маңғыстау
 - E) Алшерон
20. Ел аумағы арқылы ағып өтетін өзен атымен аталатын мемлекет
- A) Сена
 - B) Евфрат
 - C) Эквадор
 - D) Миссисипи
 - E) Сенегал
21. «Ғылым мен бейбітшілік материгі» атанған материк
- A) Солтүстік Америка
 - B) Аустралия
 - C) Азия
 - D) Оңтүстік Америка
 - E) Еуразия
 - F) Антарктида
 - G) Еуропа
 - H) Африка
22. Б.з. I ғ. үнділердің ашқан аралы (аралдары)
- A) Тасман
 - B) Хонсю
 - C) Мадагаскар
 - D) Фиджи
 - E) Суматра
 - F) Тимор
 - G) Гренландия
 - H) Ява

23. Елге басқа мемлекет азаматтарының көшіп келуі
- A) депортация
 - B) инновация
 - C) ассимиляция
 - D) эмиграция
 - E) дискриминация
 - F) урбанизация
 - G) реурбанизация
 - H) иммиграция
24. Қазақстанмен шекаралас ел (-дер)
- A) Үндістан
 - B) Армения
 - C) Беларусь
 - D) Өзбекстан
 - E) Ресей
 - F) Қытай
 - G) Молдова
 - H) Украина
25. Жапон архипелагының ең ірі аралы
- A) Хонсю
 - B) Куриль
 - C) Филиппин
 - D) Кюсю
 - E) Хоккайдо
 - F) Сикоку
 - G) Сахалин
 - H) Шри-Ланка
26. Аустралияның негізгі ерекшелігі (ерекшеліктері)
- A) ірі өзендер жоқ
 - B) шөлдер жоқ
 - C) сөнбеген жанартаулар жоқ
 - D) құрғап қалған өзен арналары жоқ
 - E) жазықтар жоқ
 - F) қазаншұңқырлар жоқ
 - G) таулы қыраттар жоқ
 - H) қазіргі заман мұздықтары жоқ
27. Топырақ эрозиясының түрі (түрлері)
- A) техногендік
 - B) антропогендік
 - C) тау жыныстары
 - D) геологиялық
 - E) биогендік
 - F) су
 - G) жел
 - H) өзен

28. Латын Америкасындағы федерациялық мемлекет (-тер)
- A) Колумбия
 - B) Боливия
 - C) Эквадор
 - D) Мексика
 - E) Перу
 - F) Чили
 - G) Парагвай
 - H) Бразилия
29. Экскаватор және трансформатор зауыты орналасқан қала (-лар)
- A) Кентау
 - B) Қарағанды
 - C) Атырау
 - D) Жосалы
 - E) Қызылорда
 - F) Шымкент
 - G) Семей
 - H) Орал
30. Калий тұздарының ірі қорлары кездесетін ел (-дер)
- A) Польша
 - B) Швеция
 - C) Ресей
 - D) Бразилия
 - E) Канада
 - F) Нигерия
 - G) Корея Республикасы
 - H) Аустралия

12-нұсқа

1. Планның масштабы
- A) 1:50 000
 - B) 1:1000
 - C) 1:200 000
 - D) 1:10 000
 - E) 1:100 000
2. Картада жер бедерін бейнелеу үшін қолданылатын белгі
- A) изотермалар
 - B) меридиандар
 - C) параллельдер
 - D) қат-қабат бояулар
 - E) изогипстер
3. Жаңа Дүние бөлігі
- A) Антарктида
 - B) Азия
 - C) Еуропа
 - D) Еуразия
 - E) Африка
4. Мазмұнына қарай карталардың түрлері
- A) 4
 - B) 3
 - C) 2
 - D) 1
 - E) 5

5. Қазақстан жазығы
- A) Маңғыстау
 - B) Сарыарқа
 - C) Мұғалжар
 - D) Сауыр
 - E) Тұран
6. Қазақстанмен шекарасы ең қысқа мемлекет
- A) Қырғызстан
 - B) Қытай
 - C) Түркіменстан
 - D) Моңғолия
 - E) Өзбекстан
7. Еуропа елдерін газбен қамтамасыз ететін ел
- A) Ресей
 - B) Украина
 - C) Беларусь
 - D) Молдова
 - E) Польша
8. Дүниежүзілік мұхитқа шығатын жолы жоқ Африка мемлекеті
- A) Нигер
 - B) Ангола
 - C) Ливия
 - D) Алжир
 - E) Египет
9. Көмірді экспорттаушы елдер
- A) Германия, Франция
 - B) Жапония, Аустралия
 - C) Египет, Бангладеш
 - D) Оңтүстік Африка Республикасы, Аустралия
 - E) Италия, Дания
10. Дүние жүзі бойынша құрлықтағы ең биік және ең төменгі нүктелердің арасындағы амплитуда
- A) 8000 м
 - B) 844,5 м
 - C) 8445 м
 - D) 925,1 м
 - E) 9251 м

11. География ғылымының негізгі саласы
- A) геоморфология
 - B) экология
 - C) халықтар географиясы
 - D) саяси география
 - E) экономикалық география
12. Күнбағыстың негізгі егістік алқабы орналасқан облыс
- A) Жамбыл
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Қостанай
 - D) Солтүстік Қазақстан
 - E) Ақмола
13. Құрлық арқылы басқа мемлекетпен шекараласпайтын мемлекет
- A) Вьетнам
 - B) Аустралия
 - C) Норвегия
 - D) Уганда
 - E) Гватемала
14. Қала халқы санының артуы
- A) агломерация
 - B) эмиграция
 - C) мегаполис
 - D) субурбандалу
 - E) урбандалу
15. Кемеден жіберілген эхолот дыбысы 4 сек кейін жаңғырық күйінде қайта келді. Теңіздің тереңдігі
- A) 3500 м
 - B) 3000 м
 - C) 1500 м
 - D) 1000 м
 - E) 5000 м
16. Гумбольдт немесе Перу ағысына ұқсас суық ағыс
- A) Канар
 - B) Курошио
 - C) Бенгель
 - D) Калифорния
 - E) Сомали
17. Бурабай көлінің пайда болу типі
- A) борпылдақ жынысты
 - B) суффузиялық
 - C) тектоникалық
 - D) қалдық
 - E) мұздық

18. «Қаздың қайтуы» немесе «Жыл құстары» атты палеонтологиялық табиғат ескерткіші орналасқан облыс
- A) Орталық Қазақстан
 - B) Павлодар
 - C) Ақмола
 - D) Шығыс Қазақстан
 - E) Алматы
19. Аустралия – халық ең сирек қоныстанған материк, халықтың орташа тығыздығы
- A) ≈ 5 адам/км²
 - B) ≈ 3 адам/км²
 - C) ≈ 2 адам/км²
 - D) ≈ 8 адам/км²
 - E) ≈ 11 адам/км²
20. Пландығы берілген нысанның ұзындығы 7 см, ал жергілікті жерде 70 м болса, масштабтың көлемі
- A) 1:10 000
 - B) 1:100
 - C) 1:100 000
 - D) 1:1000
 - E) 1:1000 000
21. Солтүстік Еуропа елі (елдері)
- A) Швеция
 - B) Португалия
 - C) Испания
 - D) Франция
 - E) Швейцария
 - F) Норвегия
 - G) Түркия
 - H) Грекия
22. П. П. Семенов зерттеген тау (-лар)
- A) Тянь-Шань
 - B) Эмуэрт
 - C) Орал
 - D) Карпат
 - E) Айдаһар
 - F) Гималай
 - G) Саян
 - H) Альпі

23. Дала зонасының шөптесін өсімдігі (өсімдіктері)
- A) жөке
 - B) сексеуіл
 - C) қандыағаш
 - D) тікенекті жиде
 - E) боз
 - F) еркекшөп
 - G) көкгерек
 - H) бетеге
24. Халықтың көші-қонның (миграция) бағыты бойынша жіктелуі
- A) сыртқы
 - B) ерікті
 - C) саяси
 - D) ішкі
 - E) тұрақты
 - F) майдникті
 - G) уақытша
 - H) еріксіз
25. Ресей жағалауындағы теңіз (-дер)
- A) Кариб
 - B) Маржан
 - C) Қызыл
 - D) Қара
 - E) Балтық
 - F) Араб
 - G) Саргасс
 - H) Ақ
26. Бойлықтың Гринвич меридианынан бастап есептелінетін бағыттары
- A) оңтүстік
 - B) оңтүстік шығыс
 - C) батыс
 - D) солтүстік батыс
 - E) солтүстік
 - F) шығыс
 - G) оңтүстік батыс
 - H) солтүстік шығыс
27. ЮНЕСКО-ның шешімімен «Бейбітшілік қаласы» атағы берілген қала
- A) Түркістан
 - B) Алматы
 - C) Тараз
 - D) Астана
 - E) Өскемен
 - F) Орал
 - G) Ақтау
 - H) Шымкент

28. Ресейдің негізгі көмір бассейндері

- A) Братск
- B) Краснояр
- C) Кострома
- D) Сургут
- E) Рефтинск
- F) Печора
- G) Кола
- H) Канск-Ачинск

29. Қ.И. Сәтбаевтың Қазақстанның географиялық зерттеуіне қосқан үлесі

- A) Қазақстанның металлогения ғылымының негізін қалады
- B) Мұғалжардың металлогендік және болжам карталарын жасады
- C) «Манас» жырын алғаш қағазға түсірді
- D) Құлжа мен Қашқарияға сапар шекті
- E) Жезқазған кені туралы зерттеді
- F) Бэр төбешіктерін анықтады
- G) Шу өзенінің Ыстықкөлден басталмайтынын дәлелдеді
- H) Тянь-Шань тауының ең биік Хянтәңірі шыңын анықтады

30. Ергежейлі елдерді санамағанда, халық тығыздығы ең жоғарғы мемлекет орналасқан түбек

- A) Скандинавия
- B) Үндістан
- C) Арабия
- D) Апеннин
- E) Сомали
- F) Малай
- G) Пиреней
- H) Калифорния

13-нұсқа

1. Географияның негізгі салалары

- A) физикалық, экономикалық
- B) экологиялық, биологиялық
- C) этностық, антропологиялық
- D) химиялық, физикалық
- E) мәдениеттік, тарихи

2. Берілген масштабтардың ең ірісі

- A) 1:20 000
- B) 1:5000
- C) 1:2 500 000
- D) 1:2000
- E) 1:10 000

3. Аустралияның қыс айы

- A) наурыз
- B) тамыз
- C) желтоқсан

- D) ақпан
 - E) қаңтар
4. Планның масштабы
- A) 1:10 000
 - B) 1:100 000
 - C) 1:5000
 - D) 1:50 000
 - E) 1:200 000
5. Солтүстік Қазақ жазығының көлі
- A) Алакөл
 - B) Құсмұрын
 - C) Зайсан
 - D) Шалқар
 - E) Шортанды
6. «Шыңтүрген шыршалы орманы» табиғат ескерткіші орналасқан облыс
- A) Алматы
 - B) Павлодар
 - C) Ақтөбе
 - D) Шығыс Қазақстан
 - E) Қостанай
7. Дүние жүзінде халық тығыз қоныстанған аймақтардың бірі
- A) Қиыр Шығыс
 - B) Аустралия
 - C) Антарктида
 - D) Еуропа
 - E) Арабия түбегі
8. Молдованың астанасы
- A) Кишинев
 - B) Ереван
 - C) Ашгабат
 - D) Баку
 - E) Ташкент
9. Бір материкті алып жатқан ел
- A) Аустралия
 - B) АҚШ
 - C) Ресей
 - D) Египет
 - E) Түркия

10. Дүние жүзі бойынша құрлықтағы ең биік және ең төменгі нүктелердің арасындағы амплитуда
- A) 844,5 м
 - B) 8445 м
 - C) 8000 м
 - D) 9251 м
 - E) 925,1 м
11. Белгілі бір табиғи ортаға шоғырланған ағзалардың тіршілік бірлестігі
- A) табиғат зонасы
 - B) бактериялар
 - C) биоценоз
 - D) нектон
 - E) планктон
12. Топырақ эрозиясының түрі
- A) тау жыныстары
 - B) биогендік
 - C) геологиялық
 - D) техногендік
 - E) су
13. Халықаралық дәрежеде гүл өсіруге маманданған ел
- A) Андорра
 - B) Грекия
 - C) Италия
 - D) Нидерланд
 - E) Норвегия
14. Бидайдың шыққан ошағы
- A) Оңтүстік Америка, Аустралия
 - B) Мексика, Канада
 - C) Скандинавия, Исландия
 - D) Шығыс Африка, Орталық Африка
 - E) Алдыңғы Азия, Жерорта теңізі аймағы
15. Көмір өнеркәсібінде 32 000 адам еңбек етеді. Жылына 220 млн тонна көмір өндірілсе, бір жұмысшыға шаққандағы еңбек өнімділігінің мөлшері
- A) 6 470 тонна көмір
 - B) 5 470 тонна көмір
 - C) 1 666 тонна көмір
 - D) 6 350 тонна көмір
 - E) 6875 тонна көмір
16. Тынық мұхит жағалауына жақын географиялық аймақ
- A) Карпат тауы
 - B) Ұлы Қытай жазығы
 - C) Каспий маңы ойпаты
 - D) Орта Сібір таулы үстірті
 - E) Тянь-Шань тауы

17. Жер бетінің ауданы 149 млн км², оның 2724,9 мың км² ауданын Қазақстан территориясы алып жатыр. Қазақстан территориясының дүние жүзіндегі үлесі
- A) ≈1,8%
 - B) ≈3,9%
 - C) ≈6,9%
 - D) ≈2,9%
 - E) ≈5,9%
18. Ежелгі платформа аумағында орналасқан географиялық нысан
- A) Батыс Сібір жазығы
 - B) Мұғалжар тауы
 - C) Балқаш маңы жазығы
 - D) Каспий маңы ойпаты
 - E) Торғай үстірті
19. Халықаралық экономикалық қарым-қатынастардың ең байырғы түрі
- A) жұмыс күші
 - B) сыртқы сауда
 - C) ғылыми-техникалық революция
 - D) туризм
 - E) несие-қаржы
20. Теніз деңгейіндегі температура +15°C болса, 5 км биіктіктегі температура мөлшері
- A) +6°C
 - B) -15°C
 - C) -10°C
 - D) +5°C
 - E) +20°C
21. Кавказдағы сөнген жанартау (-лар)
- A) Эребус
 - B) Эльбрус
 - C) Ключи Шоқысы
 - D) Казбек
 - E) Кракатау
 - F) Этна
 - G) Гекла
 - H) Везувий
22. X. Колумб саяхаты кезінде кесіп өткен мұхит (-тар)
- A) Жерорта
 - B) Тынық
 - C) Солтүстік Мұзды
 - D) Атлант
 - E) Қара
 - F) Солтүстік
 - G) Мексика
 - H) Үнді

23. Үстірт қорығында қорғауға алынған жануар (-лар)

- A) борсық
- B) сусар
- C) құлан
- D) бұлғын
- E) дала қойы (муфлон)
- F) дала алақоржыны
- G) қабан
- H) марал

24. Еліміздегі мыстың ірі кен орны (орындары)

- A) Атасу
- B) Қашар
- C) Жезқазған
- D) Бозшакөл
- E) Қоңырат
- F) Жітіқара
- G) Соколов
- H) Арқалық

25. «Қоныс аударушы капитализм» елі (елдері)

- A) Франция
- B) Аустралия Одағы
- C) АҚШ
- D) Мадагаскар
- E) Канада
- F) Жаңа Зеландия
- G) Иран
- H) Вьетнам

26. Антарктиданың жер бедерінің ерекшелігіне қарай бөлінуі

- A) Батыс
- B) Оңтүстік
- C) Оңтүстік-Батыс
- D) Солтүстік
- E) Оңтүстік-Шығыс
- F) Шығыс
- G) Орталық
- H) Солтүстік-Шығыс

27. БҰҰ-ның құрамындағы ЮНИСЕФ қарастыратын негізгі мәселе (-лер)

- A) офицерлерді даярлау
- B) табиғатты қорғау
- C) ана мен бала денсаулығы
- D) шикізатты үнемдеу
- E) мәдениетті дамыту
- F) шекара қауіпсіздігі
- G) қауіпсіздікті нығайту
- H) сауда-экономикалық қатынас

28. Еуропалықтар келгенге дейін Мұхиттық арал тұрғындары айналысқан шаруашылық түрі (түрлері)

- A) мал өсіру
- B) жер өңдеу
- C) кеме жасау
- D) мұнай өндіру
- E) балық аулау
- F) кен өндіру
- G) жібек құртын өсіру
- H) омарта

29. Тұтынушыға да, шикізат көзіне де жақын орналасқан сала (-лар)

- A) макарон
- B) кондитер
- C) наубайхана
- D) балық
- E) қант
- F) сіркесу
- G) консерві
- H) ұн тарту

30. Индустриялық даму сатысындағы мемлекеттерге қарағанда, постиндустриялық даму сатысына өткен елдердегі қарқынды дамыған шаруашылық жүйесі (жүйелері)

- A) ауыл шаруашылығы
- B) қызмет көрсету
- C) ғылыми зерттеулер
- D) өңдеуші өнеркәсіп
- E) тау кен өнеркәсібі
- F) құрылыс
- G) балық шаруашылығы
- H) орман шаруашылығы

14-нұсқа

1. Миссисипи ойпатында көп кездесетін пайдалы қазба түрлері

- A) мыс, алтын
- B) хром, сынап
- C) хром, никель
- D) уран, палладий
- E) мұнай, газ

2. Мұхит аралдарының табиғаты мен халқы жөнінде ғылыми еңбектер жазып қалдырған ғалым

- A) Н. Миклухо-Маклай
- B) А. Тасман
- C) Х. Колумб
- D) Дж. Кук
- E) Ф. Магеллан

3. Аустралияның жаз айы

- A) шілде
- B) тамыз
- C) маусым
- D) наурыз
- E) қаңтар

4. Солтүстік Мұзды мұхиттың ең кіші теңізі

- A) Кар
- B) Норвег
- C) Баренц
- D) Чукот
- E) Ақ

5. Қазақстан Республикасында мақта майың өндіретін негізгі экономикалық аудан

- A) солтүстік
- B) шығыс
- C) орталық
- D) батыс
- E) оңтүстік

6. Республиканың қара топырақты зонасында орналасқан облыс

- A) Ақмола
- B) Маңғыстау
- C) Атырау
- D) Жамбыл
- E) Қызылорда

7. Дүние жүзінде темір кенін экспортқа шығарудан алдыңғы қатардағы мемлекеттер

- A) Канада, АҚШ
- B) Австрия, Венгрия
- C) Мексика, АҚШ
- D) Германия, Франция
- E) Бразилия, Қытай

8. Цунамиден көп зардап шегетін ел

- A) Лаос
- B) Бруней
- C) Жапония
- D) Непал
- E) Испания

9. Арменияның астанасы

- A) Минск
- B) Астана
- C) Ереван
- D) Киев
- E) Рига

10. Өзеннің ұзындығы 1850 км. Егер картаның масштабы 1:25 000 000 болса, өзеннің картадағы ұзындығы
- A) 6,7 см
 - B) 74 см
 - C) 8,4 см
 - D) 7,4 см
 - E) 84 см
11. Оңтүстік Американың жағалық шөлі
- A) Гоби
 - B) Сахара
 - C) Атакама
 - D) Калахари
 - E) Тар
12. Қазақстандағы басым діндер
- A) католицизм, иудаизм
 - B) буддизм, иудаизм
 - C) ислам, православие
 - D) ислам, буддизм
 - E) православие, буддизм
13. Беларусь Республикасында «БелАЗ» машинасын шығаратын қала
- A) Пинск
 - B) Витебск
 - C) Новополоцк
 - D) Гомель
 - E) Жодино

14. Автомобиль көлігі жолының ұзындығынан бірінші орын алатын ел
- A) Аустралия Одағы
 - B) Қытай
 - C) Америка Құрама Штаттары
 - D) Жапония
 - E) Канада
15. Брунейдің халық саны 420 мың адам (2013 ж. мәлімет), жан басына шаққандағы жиынтық ішкі өнім 54389 долларға тең. Мемлекеттің 1 жыл ішіндегі жалпы табысы
- A) ≈21,7 млрд
 - B) ≈23,8 млрд
 - C) ≈22,5 млрд
 - D) ≈22,8 млрд
 - E) ≈24,1 млрд
16. Абсолюттік биіктігі 8000 м-ден асатын іі шың орналасқан тау
- A) Анд
 - B) Кордильера
 - C) Гималай
 - D) Памир
 - E) Тибет
17. Ауыл шаруашылығы машиналарын жасауға маманданған қалалар
- A) Петропавл, Тараз
 - B) Өскемен, Орал
 - C) Алматы, Орал
 - D) Талдықорған, Шымкент
 - E) Астана, Павлодар
18. Қазақстанда ең соңғы ұйымдастырылған қорық (2004 ж.)
- A) Марқакөл
 - B) Үстірт
 - C) Қаратау
 - D) Наурызым
 - E) Қорғалжын
19. АҚШ құрамына енетін, елдің басқа бөліктерінде орналасқан штаттар
- A) Луизиана мен Алабама
 - B) Орегон мен Айдахо
 - C) Техас пен Канзас
 - D) Аляска мен Гавай
 - E) Аризона мен Оклахома

20. Берілген табиғат зонасында Джон Эйр ашқан оңтүстік жағалаулық шөл

- A) Үлкен Виктория
 - B) Сахара
 - C) Үлкен құмды шөл
 - D) Калахари
 - E) Налларбор
21. Жердің тіршілік қабаты
- A) гидросфера
 - B) ионосфера
 - C) ноосфера
 - D) биосфера
 - E) атмосфера
 - F) стратосфера
 - G) мезосфера
 - H) литосфера

Ent Globus

22. Географиялық қабықтың ең ірі табиғат кешені (кешендері)
- A) өзендер
 - B) таулар
 - C) бұғаздар
 - D) аралдар
 - E) материктер
 - F) мұхиттар
 - G) жазықтар
 - H) теңіздер
23. «Түбі бір түркі тілі» («Диуани лұғат ат-түрік») еңбегінің авторы (авторлары)
- A) әл-Фараби
 - B) Елюй Чу-Цай
 - C) М. Қашқари
 - D) әл-Истахри
 - E) ибн Хаукаль
 - F) Чань-Чунь
 - G) М. Дулати
 - H) ибн Хордадбек
24. Ауданы жөнінен Қазақстаннан кіші ел (-дер)
- A) Мексика
 - B) Аргентина
 - C) Аустралия
 - D) Судан
 - E) Үндістан
 - F) Бразилия
 - G) Моңғолия
 - H) Канада
25. Көп ұлтты ел (-дер)
- A) Норвегия
 - B) Жапония
 - C) Швеция
 - D) АҚШ
 - E) Дания
 - F) Ресей
 - G) Үндістан
 - H) Корея Республикасы

26. Бразилия ормандарында өсетін өсімдік (-тер)
- A) секвойя
 - B) таро
 - C) нан ағашы
 - D) кебрачо
 - E) балауыз пальмасы
 - F) гевея
 - G) самырсын
 - H) магнолия
27. «Шығыс Авто» автомобиль құрастыру зауытында шығарылатын автомобиль түрі (түрлері)
- A) Тойота
 - B) Ауылмаш
 - C) СемаЗ
 - D) Шкода
 - E) БелАЗ
 - F) Нива
 - G) Шевроле
 - H) ДЭУ
28. Постиндустриялық кезеңдегі шаруашылықты ұйымдастыру түрі (түрлері)
- A) ұлтаралық корпорациялар
 - B) монополизм
 - C) конвейер
 - D) шағын фирмалар
 - E) механикаландыру
 - F) мануфактура
 - G) еркін бәсекелестік
 - H) жүйелі автоматтандыру
29. Қазақстан мен Орталық Азия елдерін экологиялық бағытта ынтымақтастырушы географиялық нысан (-дар)
- A) Тянь-Шань
 - B) Зайсан
 - C) Арал
 - D) Тобыл
 - E) Каспий
 - F) Бетпақдала
 - G) Есіл
 - H) Жайық

30. Оңтүстік-Шығыс Азия аймағына кіретін бөлік (-тер)

- A) Малай топаралы
- B) Таяу Шығыс
- C) Үндіқытай түбегі
- D) Арабия түбегі
- E) Сауд Арабиясы
- F) Шри-Ланка
- G) Үндістан түбегі
- H) Кіші Азия түбегі

15-нұсқа

1. 1:100 000 сандық масштабты атаулыға айналдырғанда

- A) 1 см-1 м
- B) 1 см-10 м
- C) 1 см-1000 км
- D) 1 см-100 м
- E) 1 см-1 км

2. Оңтүстік Америкада орналасқан табиғи нысан

- A) Гималай
- B) Парана
- C) Килиманджаро
- D) Муррей
- E) Өлім аңғары

3. Еуразия материгінің жағалауындағы шығанақ

- A) Жерорта
- B) Охот
- C) Қызыл
- D) Балтық
- E) Парсы

4. Жанартаулық арал

- A) Шницберген
- B) Мадагаскар
- C) Исландия
- D) Гренландия
- E) Малайя

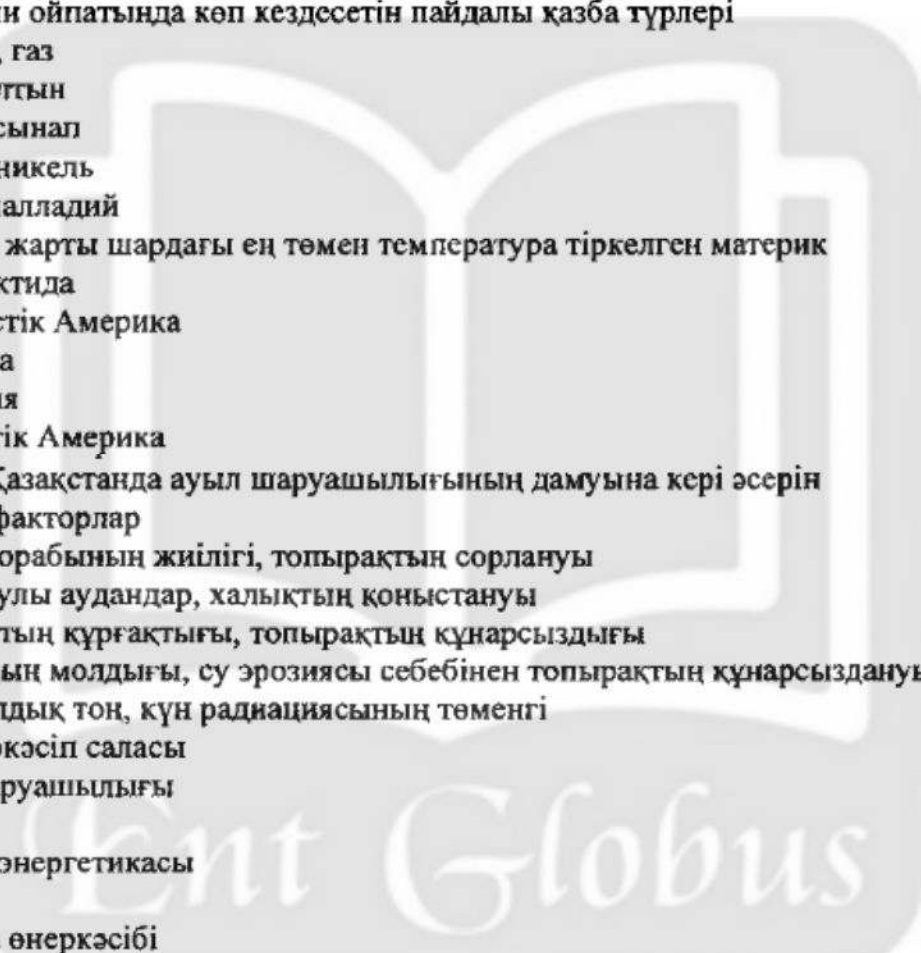
5. Қымбат түсті металл
- A) мырыш
 - B) ванадий
 - C) қалайы
 - D) титан
 - E) алтын
6. Қазақстанның аласа тауы
- A) Батыс Сібір
 - B) Үстірт
 - C) Бетпақдала
 - D) Тұран
 - E) Маңғыстау
7. Оңтүстік Азия елі
- A) Түркия
 - B) Иран
 - C) Ливан
 - D) Үндістан
 - E) Йемен
8. Апеннин түбегінде орналасқан ел
- A) Испания
 - B) Италия
 - C) Болгария
 - D) Грекия
 - E) Португалия
9. «Үлкен Жетілікке» кіретін Еуропа елі
- A) Аустрия
 - B) Италия
 - C) Дания
 - D) Португалия
 - E) Норвегия

10. Еуразияның ең биік нүктесі мен Қазақстанның теңіз деңгейінен ең төмен нүктесінің биіктік амплитудасы
- A) 8445 м
 - B) 9123 м
 - C) 9364 м
 - D) 8980 м
 - E) 9024 м
11. Еуразияның батыс жағалауына жылу мен ылғал әкелуші беткі ағыстар
- A) Куроно мен Солтүстік пассат ағысы
 - B) Лабрадор мен Бразилия ағысы
 - C) Перу мен Канар ағысы
 - D) Батыс Желдер мен Бразилия ағысы
 - E) Гольфстрим мен Солтүстік Атлант ағысы
12. Рахман бұлағы орналасқан таулы аймақ
- A) Баянауыл
 - B) Алтай
 - C) Іле Алатауы
 - D) Алтынемел
 - E) Шарын
13. Әлемдік діндердің ең ежелгісі
- A) буддизм
 - B) ламаизм
 - C) ислам
 - D) синтоизм
 - E) христиан
14. Берілген елдердің ішінде тәуелсіздігін ең соңғы алған мемлекет
- A) Ангола
 - B) Египет
 - C) ОАР
 - D) Кения
 - E) Оңтүстік Судан
15. Өскемен қаласында буланушылық мөлшері 600 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 536 мм болса, ылғалдану коэффициенті
- A) 0,89
 - B) 0,21
 - C) 0,51
 - D) 0,26
 - E) 0,74
16. Алғашқы аквалангты жасаған теңізші
- A) Ф.Крузенштерн
 - B) А.Гумбольдт
 - C) Жак Ив Кусто
 - D) Тур Хейердал
 - E) М.Бехайм

17. Қазақстандық Алтайдың негізгі бөлігі пайда болған қатпарлық
- A) палеозой
 - B) альпі
 - C) герцин
 - D) каледон
 - E) байкал
18. Қаныш Сәтбаев дүниеге келген облыс
- A) Қостанай
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Ақмола
 - D) Павлодар
 - E) Қарағанды
19. Латын Америкасындағы Тынық мұхитқа тікелей шыға алмайтын ел
- A) Перу
 - B) Венесуэла
 - C) Чили
 - D) Эквадор
 - E) Колумбия
20. Төбенің табанында қысым 762 мм, ал басында 757 мм болса, төбенің биіктігі
- A) 60 м
 - B) 55 м
 - C) 40 м
 - D) 50 м
 - E) 65 м
21. Жер сілкінісіне қатысты ұғым (-дар)
- A) климатология
 - B) метеор
 - C) барометр
 - D) анимометр
 - E) сейсмология
 - F) сейсмограф
 - G) aneroid
 - H) эпицентр
22. Еуразия материгіндегі ішкі тұйық алапқа жататын өзен (-дер)
- A) Обь
 - B) Есіл
 - C) Хуанхэ
 - D) Жайық
 - E) Амур
 - F) Ертіс
 - G) Еділ
 - H) Тобыл

23. Ауыр машина жасау зауыты (зауыттары)
- A) Ақтөбе рентген аппаратуралары
 - B) Алматы электротехникалық зауыты
 - C) Степногор мойынтірек
 - D) Семей кабель
 - E) Қарағанды кен-шахта
 - F) Талдықорған аккумулятор
 - G) Өскемен «Азия Авто»
 - H) Алматы поршень
24. Солтүстік Қазақ жазығының көлі (көлдері)
- A) Шалқар
 - B) Жайсан
 - C) Алакөл
 - D) Шағалалытеңіз
 - E) Шалқар
 - F) Құсмұрын
 - G) Шортанды
 - H) Қорғалжын
25. Латын Америкасы аумағындағы ірі өзен (-дер)
- A) Енисей
 - B) Хуанхэ
 - C) Амазонка
 - D) Обь
 - E) Макензи
 - F) Лена
 - G) Янцзы
 - H) Миссисипи
26. Эратосфеннің география ғылымына қосқан үлесі
- A) «күн сағатын» жасады
 - B) Жер шары халықтарының қоныстануын зерттеді
 - C) географиялық карта жасады
 - D) күн сәулесінің түсу бұрышын анықтады
 - E) алғаш рет өндік пен бойлықты өлшеді
 - F) Жердің шар тәрізді екенін дәлелдеді
 - G) Жер мен Айдың арақашықтығын есептеді
 - H) дүние бөліктері туралы ұғым айтты

27. Шығыс Еуропа платформасының фундаменті қалыптасқан уақыт
- A) мезозой
 - B) палеоген
 - C) палеозой
 - D) протерозой
 - E) силур
 - F) архей
 - G) кембрий
 - H) кайнозой
28. Латын Америкасының «Үлкен үштію» елі (елдері)
- A) Египет
 - B) Сауд Арабиясы
 - C) Мексика
 - D) Түркия
 - E) Үндістан
 - F) Аргентина
 - G) Қытай
 - H) Бразилия
29. Қазақ тілі жататын тіл семьясы
- A) Койсан
 - B) Алтай
 - C) Андаман
 - D) Үнді-еуропалық
 - E) Афразиялық
 - F) Орал
 - G) Қытай-тибет
 - H) Паратай
30. ОПЕК-ке мүше ел (-дер)
- A) Жапония
 - B) Бразилия
 - C) Қазақстан
 - D) Польша
 - E) ОАР
 - F) Венесуэла
 - G) Канада
 - H) АҚШ

1. Табиғат құбылыстарын зерттейтін география саласы
 - A) тектоникалық
 - B) физикалық
 - C) саяси
 - D) әлеуметтік
 - E) экономикалық
 2. Ауа райы қалыптасатын қабат
 - A) мезосфера
 - B) тропосфера
 - C) стратосфера
 - D) ионосфера
 - E) экзосфера
 3. Миссисипи ойпатында көп кездесетін пайдалы қазба түрлері
 - A) мұнай, газ
 - B) мыс, алтын
 - C) хром, сынап
 - D) хром, никель
 - E) уран, палладий
 4. Солтүстік жарты шардағы ең төмен температура тіркелген материк
 - A) Антарктида
 - B) Солтүстік Америка
 - C) Африка
 - D) Еуразия
 - E) Оңтүстік Америка
 5. Орталық Қазақстанда ауыл шаруашылығының дамуына кері әсерін тигізетін факторлар
 - A) көлік торабының жиілігі, топырақтың сорлануы
 - B) биік таулы аудандар, халықтың қоныстануы
 - C) климаттың құрғақтығы, топырақтың құнарсыздығы
 - D) ылғалдың молдығы, су эрозиясы себебінен топырақтың құнарсыздануы
 - E) көпжылдық тоң, күн радиациясының төменгі
 6. Ауыр өнеркәсіп саласы
 - A) мал шаруашылығы
 - B) сауда
 - C) электр энергетикасы
 - D) ғылым
 - E) тоқыма өнеркәсібі
-

7. Гидроэнергетикалық ресурстарға бай Африкалық өзендері
- А) Виктория, Мадейра
 - В) Ньяса, Виктория
 - С) Конго, Ніл
 - Д) Чад, Лимпопо
 - Е) Нигер, Танганьика
8. Дамыған еуропалық елдердің ішінде сағат, фармацевтика, туризм және қаржы орталығы саналатын мемлекет
- А) Люксембург
 - В) Сан-Марино
 - С) Дания
 - Д) Швейцария
 - Е) Монако
9. Қазіргі кезде халықаралық туризмнің маңызды түріне айналып отырған теңізді айналып жүзудің (круиз) дәстүрлі ауданының бірі
- А) Кар теңізі
 - В) Жерорта теңізі
 - С) Лаптевтер теңізі
 - Д) Росс теңізі
 - Е) Каспий теңізі
10. Теңіз деңгейіндегі атмосферадағы температура $+21^{\circ}\text{C}$ болса, 5200 метр биіктікте орналасқан нүктедегі температура
- А) $17,8^{\circ}\text{C}$
 - В) $+1,2^{\circ}\text{C}$
 - С) $-10,2^{\circ}\text{C}$
 - Д) $+10,2^{\circ}\text{C}$
 - Е) $-1,2^{\circ}\text{C}$
11. Африка материгінің солтүстік-батысындағы тау
- А) Килиманджаро
 - В) Кап
 - С) Тибести
 - Д) Атлас
 - Е) Кения
12. Қазақстанның солтүстік экономикалық ауданымен шектесетін мемлекет
- А) Өзiрбайжан
 - В) Қытай
 - С) Моңғолия
 - Д) Иран
 - Е) Ресей
13. Азия елдерінде темір мен марганецке бай елдер
- А) Қытай, Үндістан
 - В) Корея Республикасы, Лаос
 - С) Сауд Арабиясы, Непал
 - Д) Кувейт, Катар
 - Е) Непал, Бутан

14. Германияның басты сауда серіктесі
- A) Франция
 - B) Канада
 - C) Қазақстан
 - D) Түркия
 - E) Австрия
15. Сауд Арабиясындағы мұнайдың жалпы қоры 36 млрд 500 млн тоннаға жетеді. Дерек бойынша мұнай қоры 65 жылға жететіні анықталған. Сауд Арабиясында 1 жылда өндірілетін мұнай қоры
- A) ≈329,8 млн т
 - B) ≈520,9 млн т
 - C) ≈561,5 млн т
 - D) ≈602,3 млн т
 - E) ≈589,4 млн т
16. Алғашқы аквалангты жасаған теңізші
- A) А.Гумбольдт
 - B) Ф.Крузенштерн
 - C) Тур Хейердал
 - D) Жак Ив Кусто
 - E) М.Бехайм
17. Ақтөбе қаласындағы машина жасау өнеркәсібі
- A) трансформатор
 - B) конденсатор
 - C) рентген аппаратуралар
 - D) пресс-автомат
 - E) күріш жинау
18. Қазақстандағы АЭС орналасқан қала
- A) Ақтау
 - B) Орал
 - C) Астана
 - D) Өскемен
 - E) Ақтөбе
19. Планетадағы тұщы судың жетіспеуінің негізгі себебі
- A) әлем халқының жылдам көбеюі
 - B) өсімдік жамылғысының азаюы
 - C) жер сілкінісінің жиілеуі
 - D) жауын-шашынның азаюы
 - E) климаттың құрғақтылығы
20. Жер бетіндегі температура +24°C шамасында болса, 10 км биіктіктегі температура
- A) -36°C
 - B) -30°C
 - C) -20°C
 - D) -23°C
 - E) -39°C

21. Тау жыныстарының үгілу түрі (түрлері)
- A) геологиялық
 - B) органикалық
 - C) сейсмикалық
 - D) антропогендік
 - E) физикалық
 - F) тектоникалық
 - G) техногендік
 - H) химиялық
22. Гранитты құрайтын минерал (-дар)
- A) мәрмәр
 - B) құмтас
 - C) бор
 - D) дала шпаты
 - E) тақтатас
 - F) слюда
 - G) кварц
 - H) тас тұзы
23. Егер Атырауда сағат 14:00 болса, Астанадағы уақыт
- A) 13:00
 - B) 16:00
 - C) 19:00
 - D) 17:00
 - E) 12:00
 - F) 14:00
 - G) 18:00
 - H) 15:00
24. Шаруашылықтың өндірістік емес саласы (салалары)
- A) химия
 - B) металлургия
 - C) білім беру
 - D) отын
 - E) энергетика
 - F) машина жасау
 - G) демалыс мекемелері
 - H) қызмет көрсету

25. Жапония сырттан импорттайтын өнім түрі (түрлері)
- A) балық өнімдері
 - B) теңіз өнімдері
 - C) табиғи шикізат
 - D) кеме
 - E) электроника
 - F) автокөлік
 - G) целлюлоза
 - H) білдек
26. «Үш теңіздің ар жағына саяхат» атты еңбектің авторы (авторлары)
- A) А. Тасман
 - B) А. Никитин
 - C) М. Поло
 - D) П. Карпини
 - E) Х. Колумб
 - F) С. Дежнев
 - G) В. Рубрук
 - H) А. Веспуччи
27. Қызыл кітапқа енген жануар (-лар)
- A) құлан
 - B) қарақұйрық
 - C) арқар
 - D) қоян
 - E) қасқыр
 - F) ірі қара
 - G) жылқы
 - H) түйе
28. Беларусь еліндегі калий тұзының қоры көп орналасқан кен орны (орындары)
- A) Бобруйск
 - B) Речицанск
 - C) Мозырсск
 - D) Давыдовск
 - E) Солигорск
 - F) Могилевск
 - G) Витебск
 - H) Минск
29. Оңтүстік Алтайдың басты жоталары
- A) Қалба
 - B) Иванов
 - C) Холзун
 - D) Күршім
 - E) Қатын
 - F) Сарымсақты
 - G) Листвяга
 - H) Үлбі

30. 1960 ж. саяси картада болған өзгеріс (-тер)
- A) КСРО құрамынан 15 мемлекет ыдырап шықты
 - B) Қытайдың мемлекеттік құрылымы өзгерді
 - C) Корея екіге бөлінді
 - D) Эритрея тәуелсіздігін жариялады
 - E) Германия екіге бөлінді
 - F) Израиль мемлекеті қалыптасты
 - G) Югославия ыдырады
 - H) Африканың 16-17 елі тәуелсіздігін жариялады

17-нұсқа

1. Суық ағыс
 - A) Солтүстік Атлант
 - B) Солтүстік пассат
 - C) Куроисио
 - D) Перу
 - E) Бразилия
2. Оңтүстік Америкадағы ойпат
 - A) Амазонка
 - B) Орта-Сібір
 - C) Миссисипи
 - D) Батыс Сібір
 - E) Тибести
3. Күн жүйесіндегі үшінші планета
 - A) Меркурий
 - B) Шолпан
 - C) Юпитер
 - D) Жер
 - E) Марс
4. Ф. Магелланның саяхатының нәтижесінде ашылған географиялық нысан
 - A) Үнді мұхиты
 - B) Тынық мұхиты
 - C) Африка
 - D) Аустралия
 - E) Атлант мұхиты
5. Энергетикалық ресурстар
 - A) мұнай, көмір
 - B) полиметалл, уран
 - C) қиыршық тас, цемент
 - D) темір, күміс
 - E) алтын, хром
6. Қарағанды бассейніндегі көмірдің ерекшеліктері
 - A) күлі көп, калориясы аз
 - B) қоңыр көмір, ЖЭС-терде қолданады
 - C) карьерде алынады, күл аз қалады
 - D) кокстеледі, күл аз қалады
 - E) калориясы төмен, тұрмыстық

7. Латын Америкасындағы какао экспорттаушы ел

- A) Уругвай
- B) Бразилия
- C) Руанда
- D) Чили
- E) Уганда

8. Қалпына келмейтін ресурс

- A) ауа массалары
- B) жел энергиясы
- C) күн сәулесі
- D) пайдалы қазбалар
- E) су

9. «Үлкен Жетілікке» кіретін Еуропа елі

- A) Норвегия
- B) Дания
- C) Германия
- D) Аустрия
- E) Португалия

10. Ерекшеленіп боялған облыс кіретін экономикалық аудан

- A) Орталық Қазақстан
- B) Солтүстік Қазақстан
- C) Оңтүстік Қазақстан
- D) Шығыс Қазақстан
- E) Батыс Қазақстан

11. Тасман аралындағы эндемик құс

- A) қоқыс тауығы
- B) казуар
- C) марабу

- D) секретарь құс
E) түйеқұс
12. Батыс Қазақстанда ұн-жарма кәсіпорны бар қала
A) Жаңаөзен
B) Ақтөбе
C) Хромтау
D) Атырау
E) Ақтау
13. Шығыс Еуропадағы дүниежүзілік мұхитқа тікелей шыға алмайтын елдер
A) Чехия, Болгария
B) Франция, Германия
C) Латвия, Литва
D) Польша, Эстония
E) Словакия, Венгрия
14. Қазақстанның БҰҰ-ға мүше болған уақыты
A) 2 наурыз 1992 ж.
B) 6 шілде 1980 ж.
C) 25 қазан 1950 ж.
D) 24 қазан 1945 ж.
E) 6 маусым 1985 ж.
15. Қырғызстан халқының саны 5,2 млн адам, орыстардың үлесі 17,1%.
Елдегі орыстардың саны
A) 876 мың
B) 879 мың
C) 889 мың
D) 880 мың
E) 885 мың
16. Сөнген жанартау
A) Ключи Шоқысы
B) Казбек
C) Гекла
D) Фудзияма
E) Этна
17. Сазды шөлдер
A) Кіші Борсық, Нарын
B) Тайсойған, Қызылқұм
C) Бетпақдала, Үстірт
D) Үлкен Борсық, Мойынқұм
E) Тауқұм, Сарыесік-Атырау
18. 1 т құмшекер алу үшін 8 т қант қызылшасы керек. 50 т құмшекер өндіруге қажетті шикізат
A) 900 т
B) 200 т
C) 400 т
D) 600 т
E) 500 т

19. Солтүстік Африка елдері
- A) Эфиопия, Ангола
 - B) Кения, Марокко
 - C) Свазиленд, Замбия
 - D) Замбия, Танзания
 - E) Алжир, Египет
20. 350 литр теңіз суындағы тұздың мөлшері (дүниежүзілік мұхиттың орташа тұздылығы 35 ‰)
- A) 12,25 г
 - B) 12,25 кг
 - C) 1,225 кг
 - D) 122,5 кг
 - E) 122,5 г
21. «Жаңа дүние» бөлігі (бөліктері)
- A) Еуропа
 - B) Африка
 - C) Исландия
 - D) Америка
 - E) Азия
 - F) Антарктида
 - G) Еуразия
 - H) Аустралия
22. XIX ғасырда Антарктида материгін ашқан саяхатшы (-лар)
- A) В. Беринг
 - B) А. Тасман
 - C) И. Крузенштерн
 - D) А. Чириков
 - E) М. Лазарев
 - F) Ф. Беллинсгаузен
 - G) Х. Колумб
 - H) Р. Амундсен
25. Өңделетін жер аумағын жағалаудағы теңіз есебінен ұлғайтқан мемлекет (-тер)
- A) Корея Республикасы
 - B) Жапония
 - C) Сингапур
 - D) Үндістан
 - E) Пәкістан
 - F) Мьянма
 - G) Қытай
 - H) Филиппин
26. Батыс Қытайдың биік таулы бөлігінде тұратын халық (-тар)
- A) ханзулар
 - B) қазақтар
 - C) монғолдар
 - D) тайлар
 - E) тибеттіктер
 - F) дүңгендер
 - G) ұйғырлар
 - H) қытайлар

27. Қазақстанның мемлекеттік басқару формасы
- A) конфедерация
 - B) социалистік
 - C) республикалық
 - D) теократиялық
 - E) федеративтік
 - F) унитарлық
 - G) монархиялық
 - H) парламенттік
28. Мұнай қалдығымен ең көп ластанған су көзі (көздері)
- A) Мексика шығанағы
 - B) Еуразияның ішкі су көздері
 - C) Тынық мұхиты
 - D) Амазонка өзені
 - E) Атлант мұхиты
 - F) Сары теңіз
 - G) Солтүстік Мұзды мұхит
 - H) Арал теңізі
29. Рентген аппараттарын дайындайтын зауыт орналасқан қала (-лар)
- A) Қарағанды
 - B) Шымкент
 - C) Қостанай
 - D) Алматы
 - E) Қызылорда
 - F) Ақтөбе
 - G) Павлодар
 - H) Көкшетау
30. Аустралияның батысында орналасқан қала (-лар)
- A) Мельбурн
 - B) Хобарт
 - C) Канберра
 - D) Сидней
 - E) Ньюкасл
 - F) Перт
 - G) Таунсвилл
 - H) Брисбен

18-нұсқа

1. Оңтүстік Американың аралдармен қоса ауданының көлемі
- A) 30,3 млн км²
 - B) 18,3 млн км²
 - C) 24,2 млн км²
 - D) 14 млн км²
 - E) 9 млн км²
2. Суық ағыс
- A) Гольфстрим
 - B) Бразилия
 - C) Солтүстік Пассат
 - D) Куросно
 - E) Лабрадор

3. Материяктік арал
- A) Бали
 - B) Гавай
 - C) Исландия
 - D) Канар
 - E) Мадагаскар
4. Тынық мұхиттың ең терең жері
- A) Зонд шұңғымасы
 - B) Филиппин шұңғымасы
 - C) Тонга шұңғымасы
 - D) Мариан шұңғымасы
 - E) Пуэрто Рико шұңғымасы
5. Қазақстандағы мыс кен орны
- A) Текелі
 - B) Қоңырат
 - C) Ащысай
 - D) Кемпірсай
 - E) Степняк
6. Тұран жазығы орналасқан табиғат зоналарының бірі
- A) дала
 - B) тайга
 - C) аралас орман
 - D) ауыспалы орман
 - E) орманды дала
7. Негізінен ауыл шаруашылығында қолданылатын қорлар
- A) минералдық, биологиялық
 - B) сарқылатын, сарқылмайтын
 - C) жер, су
 - D) рекреациялық, биологиялық
 - E) энергетикалық, сарқылатын
8. Шығыс Еуропа елдері
- A) Италия, Монако
 - B) Испания, Португалия
 - C) Польша, Чехия
 - D) Франция, Ұлыбритания
 - E) Норвегия, Швеция
9. Канададағы ірі қала
- A) Виннипег
 - B) Торонто
 - C) Матагамн
 - D) Томпсон
 - E) Эдмонтон
10. Алтынның барланған қоры 1700 тонна. Жылына 20 тонна алтын өндіріледі. Алтынның уақыттық қоры
- A) 220 жыл
 - B) 162 жыл
 - C) 117 жыл
 - D) 85 жыл
 - E) 17 жыл

11. 1:10 000 сандық масштабты атаулы масштабқа айналдырғанда
- A) 1 см-500 м
 - B) 1 см-100 км
 - C) 1 см-10 км
 - D) 1 см-1 км
 - E) 1 см-100 м
12. Ұйғыр диаспорасы басым орналасқан облыс
- A) Алматы
 - B) Қостанай
 - C) Ақтөбе
 - D) Шығыс Қазақстан
 - E) Жамбыл
13. Ресейдің шығысында орналасқан теңіз
- A) Охот
14. Халықтың ұдайы өсуінің заңдылықтары туралы ғылым
- A) этнография
 - B) политология
 - C) антропология
 - D) демография
 - E) геология
15. Атырау облысындағы Теңіз кенішінде мұнайдың геологиялық қоры 3 млрд. 133 млн. т. Жылына 30 млн. тонна мұнай өндірілсе, кеніш мұнайының уақыттық қоры
- A) ≈110 жыл
 - B) ≈122 жыл
 - C) ≈104 жыл
 - D) ≈153 жыл
 - E) ≈162 жыл
16. Күн жүйесі кіретін Галактика
- A) Орбита
 - B) Кіші Магеллан Бұлты
 - C) Үлкен Магеллан Бұлты
 - D) Ғаламшар
 - E) Күс жолы
17. Республиканың жер қоры 270 млн.га, оның ішінде шабындық пен жайылым алып жатқан 190 млн.га жердің үлесі
- A) 50,3%
 - B) 70,3%
 - C) 40,3 %
 - D) 30,3%
 - E) 20,3%

18. Трактор зауыты орналасқан облыс
- A) Маңғыстау
 - B) Павлодар
 - C) Қарағанды
 - D) Ақтөбе
 - E) Жамбыл
19. Халық тығыздығы жоғарғы мемлекет орналасқан түбек
- A) Сомали
 - B) Скандинавия
 - C) Корея
 - D) Камчатка
 - E) Арабия
20. Республикада жылына 5 млн.т цемент шығарылады. Оның 45%-ы Шығыс Қазақстан, 29%-ы Қарағанды облыстарына тиесілі. Қалған облыстарда шығарылатын цементтің мөлшері
- A) 1,3 млн.т
 - B) 2,2 млн.т
 - C) 3,7 млн.т
 - D) 2,4 млн.т
 - E) 3,3 млн.т
21. Моңғолоидтық нәсілге тән белгі (-лер)
- A) ерні жұқа
 - B) шашы бұйра
 - C) беті жалпақ
 - D) терісі қара торы
 - E) ерні қалың
 - F) көздері қысыңқы
 - G) терісі қара
 - H) терісі ақ
22. Еуразия материгінің шығысы мен оңтүстігіндегі су айдыны (айдындары)
- A) Мексика шығанағы
 - B) Норвег теңізі
 - C) Гвинея шығанағы
 - D) Тынық мұхиты
 - E) Атлант мұхиты
 - F) Ақ теңіз
 - G) Үнді мұхиты
 - H) Солтүстік Мұзды мұхит
23. Қашғарияға саяхат жасаған зерттеуші-ғалым (-дар)
- A) Ә. Марғұлан
 - B) И. Ларин
 - C) Ш. Уәлиханов
 - D) М. Қашқари
 - E) Р. Аболин
 - F) ал-Фараби
 - G) М. Дулати
 - H) Қ. Сәтбаев

24. Жердің жасын және оның геологиялық даму тарихын анықтау үшін қолданылатын әдіс (-тер)
- A) диаграммалық
 - B) математикалық
 - C) физикалық
 - D) салыстырмалы
 - E) абсолюттік
 - F) далалық
 - G) камералық
 - H) тәжірибелік
25. Беларусь Республикасы ең ұзақ шекараласатын мемлекет
- A) Польша
 - B) Грузия
 - C) Ресей
 - D) Литва
 - E) Эстония
 - F) Молдова
 - G) Латвия
 - H) Армения
26. Оңтүстік Американы зерттеуге үлес қосқан ғалым (-дар)
- A) Д. Кук
 - B) Бонплан
 - C) Г. Макензи
 - D) А. Гумбольдт
 - E) А. Воейков
 - F) В. Юнкер
 - G) Васко Да Гама
 - H) С. Дежнев
27. Алтай тауының көлі (көлдері)
- A) Шалқар
 - B) Шідерті
 - C) Жайсан
 - D) Теңіз
 - E) Марқакөл
 - F) Алакөл
 - G) Сілеті
 - H) Қарасор

28. Африкадағы федерациялық мемлекеттер (-тер)
- A) Алжир
 - B) Эфиопия
 - C) Лесото
 - D) Замбия
 - E) Ботсвана
 - F) Гана
 - G) Нигерия
 - H) Ливия
29. Қазақстан жайлы көне грек зерттеушілерінің деректерінде кездесетін географиялық атау (-лар)
- A) Сарысу
 - B) Тобыл
 - C) Ертіс
 - D) Қаратау
 - E) Үлбі
 - F) Жем
 - G) Сырдария
 - H) Жайық
30. Дүние жүзі бойынша халық тығыздығы ең жоғары ел
- A) Бангладеш
 - B) Жапония
 - C) Нигерия
 - D) Непал
 - E) Индонезия
 - F) Германия
 - G) АҚШ
 - H) Вьетнам

19-нұсқа

1. Жылдың төрт мезгілі анық байқалатын климаттық белдеу
- A) арктикалық
 - B) қоңыржай
 - C) тропиктік
 - D) экваторлық
 - E) субарктикалық
2. Африканың өзендер жүйесі жиі орналасқан климат белдеуі
- A) шұғыл континенттік
 - B) субарктикалық
 - C) тропиктік
 - D) субтропиктік
 - E) субэкваторлық
3. Атлант мұхиты алабының өзені
- A) Днепр
 - B) Обь
 - C) Янцзы
 - D) Еділ
 - E) Меконг
4. Н.М. Пржевальскийдің зерттеген аймағы
- A) Сахара
 - B) Байкал
 - C) Каспий
 - D) Тибет
 - E) Тянь-Шань

5. Қара топырақты зонада орналасқан Қазақстан Республикасының облысы
- A) Маңғыстау
 - B) Павлодар
 - C) Атырау
 - D) Жамбыл
 - E) Қызылорда
6. Негізгі химия өнеркәсібінің өнімі
- A) пластмасса
 - B) фармацевтік препараттар
 - C) күкірт қышқылы
 - D) синтетикалық каучук
 - E) жасанды талшық
7. Латын Америкасындағы ОПЕК-ке мүше ел
- A) Австрия
 - B) Венесуэла
 - C) Тунис
 - D) Судан
 - E) Өзбекстан
8. Халық тығыз орналасқан аймақ
- A) Орталық Азия
 - B) Еуропа
 - C) Амазония
 - D) Аустралия
 - E) Сахара
9. Африкадағы монархиялы ел
- A) Свазиленд
 - B) Чад
 - C) Судан
 - D) Египет
 - E) Нигерия
10. 2015 жылғы мәлімет бойынша Қазақстанда жылына 5,4 млн тонна хром өндірілген. Қазақстандағы хромның қоры 430 млн т. Кеннің уақыттық қоры
- A) ≈96 жыл
 - B) ≈63 жыл
 - C) ≈79 жыл
 - D) ≈77 жыл
 - E) ≈23 жыл

11. Б.з.б. 600 жылдары шамасында Африканы айналып шыққан
- A) үнділер
 - B) финикиялықтар
 - C) мидиялықтар
 - D) гректер
 - E) викингтер
12. Қазақстанда мұнай өңдейтін зауыт орналасқан қала
- A) Семей
 - B) Атырау
 - C) Ақтау
 - D) Көкшетау
 - E) Ақтөбе
13. Тәуелді аймақтарға жататындар
- A) абсолюттік монархиялар
 - B) конфедерациялар
 - C) протектораттар
 - D) федерациялар
 - E) республикалар
14. 1993 ж. Қызыл теңіз жағалауында пайда болған мемлекет
- A) Лесото
 - B) Сомали
 - C) Эритрея
 - D) Джибути
 - E) Эфиопия
15. Мәшһабы 1:30 000 000 мәшһабатығы глобустан өдшенген қашықтық 5 см болса, Жер бетіндегі қашықтық
- A) 1500 м
 - B) 3000 км
 - C) 1500 км
 - D) 500 км
 - E) 15000 км
16. Дүниежүзілік мұхиттағы ең қуатты суық ағыс
- A) Батыс Желдер
 - B) Бенгель
 - C) Сомали
 - D) Перу
 - E) Бразилия
17. Палеогеографиялық деректердегі алғашқы жұқа топырақ қабатының қалыптасқан дәуірі
- A) кембрий
 - B) пермь
 - C) палеоген
 - D) карбон
 - E) триас

18. Шөлситтер мен шөлді өңірдің қорғауға алынған жануарлар дүниесі
- A) бұлғын, түлкі
 - B) ақбөкен, қарақұйрық
 - C) тиын, күзен
 - D) таутеке, қоңыр аю
 - E) арқар, қасқыр
19. «Боинг» кәсіпорыны орналасқан қала
- A) Филадельфия
 - B) Детройт
 - C) Даллас
 - D) Балтимор
 - E) Сиэтл
20. Шығыс Қазақстанның аумағы 283,2 мың км², халқының саны 1394234 адам. Аймақтың орташа тығыздығы
- A) 1 км² - 5 адам
 - B) 1 км² - 7 адам
 - C) 1 км² - 4 адам
 - D) 1 км² - 8 адам
 - E) 1 км² - 6 адам
21. Норвег және Баренц теңіздерінің қыста қатпауына себепші ағыс (-тар)
- A) Солтүстік Атлант
 - B) Солтүстік Тынық мұхит
 - C) Куро시오
 - D) Муссон
 - E) Антиль
 - F) Оңтүстік пассат
 - G) Гвиана
 - H) Ангола
22. Еуразия материгінің солтүстігіндегі су айдыны (айдындары)
- A) Атлант мұхиты
 - B) Үнді мұхиты
 - C) Парсы шығанағы
 - D) Бискай шығанағы
 - E) Солтүстік Мұзды мұхит
 - F) Тынық мұхиты
 - G) Жерорта теңізі
 - H) Мексика шығанағы
23. «Қазақтың ұсақ шоқысы» деп аталған тау (-лар)
- A) Орал
 - B) Қаратау
 - C) Алтай
 - D) Мұғалжар
 - E) Маңғыстау
 - F) Сарыарқа
 - G) Үстірт
 - H) Жетісу Алатауы

24. Дала зонасының дәрілік өсімдігі (өсімдіктері)

- A) шайшөп
- B) бетеге
- C) боз
- D) бидайық
- E) жанаргүл
- F) итмұрын
- G) еркекшөп
- H) атқонак

25. Францияның жағалауын шайып жатқан су айдыны (айдындары)

- A) Жерорта теңізі
- B) Баренц теңізі
- C) Кариб теңізі
- D) Балтық теңізі
- E) Норвег теңізі
- F) Бискай шығанағы
- G) Гибралтар бұғазы
- H) Ла-Манш бұғазы

26. Жергілікті жердің планына қарап анықтауға болатын белгілер

- A) үйлердің биіктігі
- B) нысандардың орны
- C) жер беті сипаты
- D) климат
- E) табиғат зонасы
- F) арақашықтық
- G) халық саны
- H) желдің бағыты

27. Толық циклді металлургияның өнімі (өнімдері)

- A) прокат
- B) шайыр
- C) шойын
- D) феррохром
- E) қож
- F) болат
- G) жез
- H) ферроқорытпа

28. Ядролық қарудан өз еркімен бас тартқан ел (-дер)
- A) Алжир
 - B) АҚШ
 - C) Аустралия
 - D) Қытай
 - E) Сомали
 - F) Мексика
 - G) Қазақстан
 - H) Ұлыбритания
29. Қазақстанның ең биік нүктесі
- A) Мұзтау
 - B) Небесная
 - C) Иманбұлақ
 - D) Сарышоқы
 - E) Хантәңірі
 - F) Талғар
 - G) Ақсораң
 - H) Бесбақан
30. Темір кенін экспорттауда айрықша көзге түсетін ел (-дер)
- A) Жапония
 - B) Қытай
 - C) Норвегия
 - D) Үндістан
 - E) Бразилия
 - F) Ұлыбритания
 - G) Украина
 - H) Италия

1. Ф. Магелланның саяхатының нәтижесінде ашылған географиялық нысан
 - A) Тынық мұхиты
 - B) Атлант мұхиты
 - C) Үнді мұхиты
 - D) Аустралия
 - E) Африка
2. Аустралияның қыс айы
 - A) наурыз
 - B) тамыз
 - C) қантар
 - D) ақпан
 - E) желтоқсан
3. Шри-Ланка аралында өндірілетін асыл тас
 - A) күміс
 - B) алтын
 - C) қола
 - D) сапфир
 - E) платина
4. XVIII ғ. соңы мен XIX ғ. басында Оңтүстік Американы зерттеген неміс ғалымы
 - A) А.Воейков
 - B) А.Гумбольдт
 - C) Х.Колумб
 - D) Н.Вавилов
 - E) А.Оферберг
5. Химия өнеркәсібінің саласы
 - A) кенсіз
 - B) кен
 - C) бейорганикалық
 - D) қосымша
 - E) техникалық
6. Шығыс Қазақстан халқының орташа тығыздығы
 - A) 1 км² - 6 адам
 - B) 1 км² - 2 адам
 - C) 1 км² - 4 адам
 - D) 1 км² - 5 адам
 - E) 1 км² - 3 адам
7. «Жалға пәтер беруші» елдер
 - A) Сингапур, Таиланд
 - B) Тунис, Алжир
 - C) Аргентина, Франция
 - D) Қытай, Үндістан
 - E) Мальта, Кипр
8. Ресеймен ортақ құрлықтық шекарасы бар мемлекет
 - A) Өзбекстан
 - B) Түркия

- C) Ауғанстан
- D) Грузия
- E) Швеция

9. АСЕАН-ға кіретін ел

- A) Украина
- B) Қазақстан
- C) Өзбекстан
- D) Индонезия
- E) Түркия

10. Алматы мен Астана қалаларының арақашықтығы 1200 км. Егер карта масштабы 1:100 000 000 болса, екі қала арақашықтығының картадағы ұзындығы

- A) 1,2 см
- B) 12 м
- C) 1,2 м
- D) 0,12 см
- E) 12 см

11. Көкжиектің солтүстік-шығыс бағыты

- A) 210°
- B) 90°
- C) 180°
- D) 45°
- E) 155°

12. Оңтүстік Қазақстан экономикалық ауданының құрамына кірмейтін облыс

- A) Оңтүстік Қазақстан
- B) Жамбыл
- C) Ақтөбе
- D) Қызылорда
- E) Алматы

13. Дүние жүзіндегі аса жоғары деңгейде химия өнеркәсібі дамыған ел

- A) Финляндия
- B) Аустрия
- C) Польша
- D) Германия
- E) Норвегия

14. «Боинг» ұшақтарын шығаратын зауыт орналасқан қала

- A) Вашингтон
- B) Сиэтл
- C) Детройт
- D) Чикаго
- E) Питтсбург

15. Жезқазған қаласындағы буланушылық мөлшері 800 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 208 мм болса, ылғалдану коэффициенті

- A) 0,74
- B) 0,89

C) 0,21

D) 0,51

E) 0,26

16. Жылдың барлық мезгілінде жылы әрі ылғалды болатын ауа массалары

A) субполярлық

B) субтропиктік

C) қоңыржай континентті

D) тропиктік

E) экваторлық

17. 1996 жылы ашылған ұлттық саябақ

A) Бурабай

B) Баянауыл

C) Алматы

D) Алтынемел

E) Марқакөл

18. Сарыарқаның биік бөлігі

A) оңтүстік-батысы

B) шығысы

C) оңтүстігі

D) батысы

E) солтүстік-батысы

19. Азиядағы ислам діні басым елдер саны

A) 12

B) 10

C) 25

D) 20

E) 17

20. Нидерланд елінің халқының саны 16,9 млн. адам. Қарттардың үлесі халықтың 15%-ын құрайды. Елдегі қарттардың саны

A) 2535 мың

B) 2836 мың

C) 2564 мың

D) 2324 мың

E) 2463 мың

21. Атмосфера қабаты (қабаттары)

A) мезосфера

B) тропосфера

C) биосфера

D) стратосфера

E) гидросфера

F) астеносфера

G) ионосфера

H) литосфера

22. Жер көлемі жағынан Еуразиядағы үлкен ел (-дер)
- A) Канада
 - B) АҚШ
 - C) Аустралия
 - D) Қытай
 - E) Аргентина
 - F) Бразилия
 - G) Мексика
 - H) Ресей
23. Қазақстан климатын қалыптастырушы фактор (-лар)
- A) атмосфера циркуляциясы
 - B) күн радиациясы
 - C) бұлттылық
 - D) жердің төсеніш қабаты
 - E) температура амплитудасы
 - F) үнемі желдің соғып тұруы
 - G) ауаның құрғақтығы
 - H) жауын-шашын мөлшері
24. Қазақстандағы маңызы бар ғарыш айлағы орналасқан қала (-лар)
- A) Павлодар
 - B) Курчатов
 - C) Қызылорда
 - D) Шымкент
 - E) Кентау
 - F) Алматы
 - G) Талдықорған
 - H) Байқоңыр
25. Алюминий өндірісін орналастырудағы басты фактор (-лар)
- A) отын көзіне жақын
 - B) машина жасау кешеніне жақын
 - C) тұтынушыға жақын
 - D) шикізат көзіне жақын
 - E) өндіріске жақын
 - F) арзан энергия көзіне жақын
 - G) кара металлургия зауытына жақын
 - H) химия өнеркәсібіне жақын
26. Қытай халқының 90 % шоғырланған бөлігі (бөліктері)
- A) Тибет
 - B) Орталық Қытай
 - C) Шыңжаң
 - D) Батыс Қытай
 - E) Солтүстік-Батыс Қытай
 - F) Солтүстік Қытай
 - G) Оңтүстік Қытай
 - H) Шығыс Қытай

27. Шығыс Еуропа жазығының қазақстандық бөлігінде температураның күрт төмендеу себебі
- A) теңіздік ауа массаларының енуі
 - B) Сайқан желінің енуі
 - C) Шілік желінің енуі
 - D) Сібір антициклонының енуі
 - E) арктикалық ауа массаларының енуі
 - F) тропиктік ауа массаларының енуі
 - G) Ебі желінің енуі
 - H) экваторлық ауа массаларының енуі
28. ГТР-дің құрамдас бөлігі (бөліктері)
- A) ғылыми техникалық өзгерістердің жеделдеуі
 - B) әскери техникалық революция
 - C) ғылымды көп қажет ету
 - D) техника мен технология
 - E) өндіріс
 - F) ғылымға негізделген өндіріс
 - G) әмбебаптылығы
 - H) ғылым мен техника
29. Қазақстанда ең соңғы ұйымдастырылған қорық
- A) Алакөл
 - B) Қаратау
 - C) Марқакөл
 - D) Үстірт
 - E) Алматы
 - F) Наурызым
 - G) Батыс Алтай
 - H) Қорғалжын
30. Әзірбайжан аумағындағы химия өнеркәсібінің орталығы (орталықтары)
- A) Евлах
 - B) Сумгаит
 - C) Херсон
 - D) Сангачалы
 - E) Баку
 - F) Гянджин
 - G) Ереван
 - H) Ленкорань

1. Солтүстік Америкада орналасқан табиғи нысан
 - A) Титикака
 - B) Анд
 - C) Гималай
 - D) Өлім аңғары
 - E) Килиманджаро
2. Африка материгінің шығысы мен оңтүстік шығысын шайып жатқан су айдындары
 - A) Солтүстік Мұзды мұхит, Уэдделл теңізі
 - B) Үнді мұхиты, Қызыл теңіз
 - C) Атлант мұхиты, Сары теңіз
 - D) Жерорта теңізі, Адриат теңізі
 - E) Жапон теңізі, Кариб теңізі
3. Картада жауын-шашын мөлшері бірдей нүктелерді қосатын сызықтар
 - A) изогиета
 - B) горизонталь
 - C) изотерма
 - D) изобара
 - E) изобата
4. Масштабтың түрі
 - A) жеке
 - B) жалпы
 - C) шартты
 - D) сандық
 - E) топографиялық
5. Сарыарқадағы мыс кен орны
 - A) Қарағанды
 - B) Қоңырат
 - C) Теміртау
 - D) Жәйрем
 - E) Торғай
6. Шөл зонасында ұйымдастырылған қорық
 - A) Қорғалжын
 - B) Батыс Алтай
 - C) Ақсу-Жабағылы
 - D) Наурызым
 - E) Үстірт
7. Кенді пайдалы қазбалар
 - A) ас тұзы, гранит
 - B) көмір, графит
 - C) темір, марганец
 - D) газ, гипс
 - E) фосфорит, алюминий
8. «Бонсай» және «икебана» тәріздес қолданбалы ұлттық өнері дамыған ел
 - A) Жапония
 - B) Қытай

- C) Үндістан
 - D) Германия
 - E) Бразилия
9. Кавказ елдері
- A) Молдова, Грузия, Армения
 - B) Әзірбайжан, Тәжікстан, Ирак
 - C) Армения, Әзірбайжан, Грузия
 - D) Армения, Түркия, Иран
 - E) Грузия, Түркіменстан, Ливия
10. Қазақстандағы марганец рудасының қоры 408 млн тонна. Жылына 2,3 млн тонна марганец өндіріледі. Кеннің уақыттық қоры
- A) ≈164 жыл
 - B) ≈496 жыл
 - C) ≈563 жыл
 - D) ≈123 жыл
 - E) ≈177 жыл
11. Хуанхэ мен Янцзы өзендерінің бастауын талқан зерттеуші
- A) Ф.Ф. Беллинсгаузен
 - B) П.П. Семенов
 - C) Н.Н. Миклухо-Маклай
 - D) М.П. Лазарев
 - E) Н.М. Пржевальский
12. Солтүстік Қазақ (Батыс Сібір) жазығының ормандарында тараған ағаш түрі
- A) қайың
 - B) жөке
 - C) емен
 - D) қандыағаш
 - E) сексеуіл
13. Дүние жүзіндегі мұнайдан ластанған аудандар
- A) Лаптевтер теңізі, Беринг теңізі
 - B) Баффин теңізі, Ақ теңіз
 - C) Қара теңіз, Сары теңіз
 - D) Охот теңізі, Қызыл теңіз
 - E) Жерорта теңізі, Парсы шығанағы
14. Кавказдың ең биік нүктесі
- A) Эльбрус
 - B) Хантәңірі
 - C) Жеңіс
 - D) Мак-Кинли
 - E) Монблан
15. Кувейттің халық саны 3,3 млн адам. Жан басына шаққандағы жылдық мұнай өндіру көрсеткіші 46 т тең. Кувейт мемлекетінің 1 жылда өндіретінін мұнай көрсеткіші
- A) 151,8 млн т

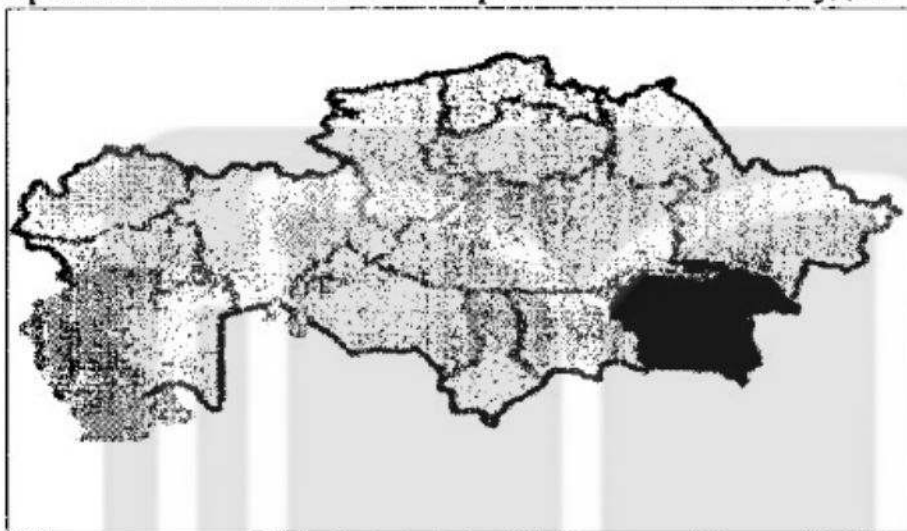
- B) 143,7 млн т
 - C) 149,7 млн т
 - D) 169,2 млн т
 - E) 156,3 млн т
16. Фернан Магелланның экспедициясы тұңғыш рет жер шарын айналып шыққан уақыт
- A) 1492-1495 жж.
 - B) 1529-1532 жж.
 - C) 1520-1521 жж.
 - D) 1519-1522 жж.
 - E) 1523-1525 жж.
17. Тұтынушыға жақын орналасатын кәсіпорын
- A) консерві
 - B) балық
 - C) нан пісіру
 - D) май шайқау
 - E) қант
18. Никель, кобальт, хромит, мыс және сирек металдар кездесетін жер
- A) Сарыарқа
 - B) Шу-Іле тауы
 - C) Маңғыстау
 - D) Мұғалжар
 - E) Торғай
19. Славян тіл тобына жататын тіл
- A) неміс
 - B) румын
 - C) ағылшын
 - D) беларусь
 - E) француз
20. Биіктігі 350 м тау етегіндегі қысым 750 мм болса, тау басындағы қысым
- A) 712 мм
 - B) 715 мм
 - C) 705 мм
 - D) 700 мм
 - E) 710 мм
21. Тәуелсіздік алған кезден бері Қазақстанда халық санағы болған жыл (-дар)
- A) 2000 ж.
 - B) 2002 ж.
 - C) 2009 ж.
 - D) 1995 ж.
 - E) 1992 ж.
 - F) 1999 ж.
 - G) 1989 ж.
 - H) 2005 ж.

22. Ауыр өнеркәсіпке жататын сала (-лар)
- A) арақ-шарап өндіру
 - B) тамақ өнеркәсібі
 - C) былғары аяқ киім
 - D) машина жасау
 - E) жеңіл өнеркәсіп
 - F) химия өнеркәсібі
 - G) тоқыма өнеркәсібі
 - H) металлургия
23. Оңтүстік Қазақстан экономикалық ауданының қаласы (қалалары)
- A) Атбасар
 - B) Түркістан
 - C) Орал
 - D) Лисаковск
 - E) Риддер
 - F) Кентау
 - G) Көкшетау
 - H) Шымкент
24. Алтай тауының қорығы (қорықтары)
- A) Алакөл
 - B) Марқакөл
 - C) Наурызым
 - D) Алматы
 - E) Үстірт
 - F) Барсақалмек
 - G) Қорғалжын
 - H) Батыс Алтай
25. Ұлыбритания мен Францияны бөліп тұрған бұғаз (-дар)
- A) Беринг
 - B) Мозамбик
 - C) Каттегат
 - D) Гудзон
 - E) Ла-Манш
 - F) Па-де Кале
 - G) Дрейк
 - H) Гибралтар
26. Қазақстанның дүние жүзі саяси картасындағы орны
- A) жан-жағын ТМД-ның 6 елі қоршап жатыр
 - B) Еуразия материгінің ортасында
 - C) Батыс бөлігі Қара теңізбен шектеседі
 - D) Оңтүстік жарты шарда
 - E) Солтүстігінде Қытай елімен шектеседі
 - F) Солтүстік Америка материгінің ортасында
 - G) 5 мемлекетпен шектеседі
 - H) Солтүстік жарты шарда

27. Жетісу қақпасы арқылы соғатын жел (-дер)
- A) Шілік
 - B) Арыстанды-Қарабас
 - C) Сайқан
 - D) Қордай
 - E) Күнгенсай
 - F) Мұғалжар
 - G) Жетісу
 - H) Ебі
28. Скандинавия түбегінде орналасқан ел (-дер)
- A) Нидерланды
 - B) Дания
 - C) Люксембург
 - D) Бельгия
 - E) Норвегия
 - F) Испания
 - G) Исландия
 - H) Ирландия
29. Екібастұз көмір алабының кеніші (кеніштері)
- A) «Шахан»
 - B) «Ертіс»
 - C) «Богатырь»
 - D) «Абай»
 - E) «Күмкөл»
 - F) «Теңіз»
 - G) «Обаян»
 - H) «Шахта»
30. 1960 жылы Африкада тәуелсіздігін алған мемлекеттер саны
- A) 11-12
 - B) 19-20
 - C) 14-15
 - D) 18-19
 - E) 16-17
 - F) 13-14
 - G) 20-21
 - H) 12-13

1. Африка материгі мен Мадагаскар аралын байланыстырып тұрған бұғаз
 - A) Гибралтар
 - B) Мозамбик
 - C) Дрейк
 - D) Ла-Манш
 - E) Беринг
2. Тынық мұхиттың ең терең жері
 - A) Филиппин шұңғымасы
 - B) Мариан шұңғымасы
 - C) Зонд шұңғымасы
 - D) Тонга шұңғымасы
 - E) Пуэрто Рико шұңғымасы
3. Физикалық картада солғын жасыл түспен боялатын биіктік аралығы
 - A) 1000-2000 м
 - B) 0-200 м
 - C) 500-600 м
 - D) 200-500 м
 - E) 500-1000 м
4. Н.М. Пржевальскийдің зерттеген аймағы
 - A) Гоби
 - B) Каспий
 - C) Сахара
 - D) Байкал
 - E) Патагония
5. Қазақстанның климатына әсер ететін ауа массаларының бірі
 - A) субарктикалық
 - B) теңіздік
 - C) субтропиктік
 - D) қоңыржай
 - E) субэкваторлық
6. Топырақ эрозиясымен күресудің агротехникалық шаралары
 - A) өзен жағаларына ағаш отырғызу
 - B) арықтардың түбін су өткізбейтін бетондалған тақтамен қаптау
 - C) қыста бірнеше рет қар тоқтату
 - D) жыраларды бекітетін инженерлік құрылыстар салу
 - E) минералды тыңайтқыштармен байыту
7. Дүниежүзілік мұхитты негізгі ластаушы
 - A) мұнай
 - B) жел
 - C) газ
 - D) күн сәулесі
 - E) биологиялық ресурс
8. Жапонияның жеңіл автомобильдер өндіретін ірі концерндері
 - A) «БМВ», «Рено»
 - B) «Крайслер», «Доджо»
 - C) «Хонда», «Тойота»

- D) «Мерседес», «Хюндай»
 - E) «Фольксваген», «Киа»
9. Африка материгінің Жерорта теңізі жағалауымен шектесетін аймағы
- A) Батыс
 - B) Оңтүстік
 - C) Орталық
 - D) Солтүстік
 - E) Шығыс
10. Ерекшеленіп боялған облыс кіретін экономикалық аудан

- A) Оңтүстік Қазақстан
 - B) Орталық Қазақстан
 - C) Батыс Қазақстан
 - D) Солтүстік Қазақстан
 - E) Шығыс Қазақстан
11. Материк пен биік нүкте (тау шыңы) дұрыс берілген нұсқа
- A) Солтүстік Америка – Монблан
 - B) Еуразия – Косцюшко
 - C) Оңтүстік Америка – Аконкагуа
 - D) Африка – Мак-Кинли
 - E) Аустралия – Винсон
12. Толық циклді металлургиялық зауыттың өнімі
- A) мельхиор
 - B) қола
 - C) дюралюминий
 - D) ферроқорытпа
 - E) шойын
13. Елге басқа мемлекет азаматтарының көшіп келуі
- A) реурбанизация
 - B) урбанизация
 - C) эмиграция
 - D) иммиграция
 - E) депопуляция

14. Африка материяінің ірі өзендері
- A) Нигер, Парагвай
 - B) Оранже, Сенегал
 - C) Ніл, Конго
 - D) Нигер, Ориноко
 - E) Уругвай, Ақ Ніл
15. Қостанай қаласында жауын-шашын мөлшері 370 мм, ал ылғалдану коэффициенті 0,7-ге тең болса, буланушылық
- A) 428 мм
 - B) 528 мм
 - C) 728 мм
 - D) 228 мм
 - E) 628 мм
16. Солтүстік Американың батыс бөлігін бойлай орналасқан тау жүйесі
- A) Орал
 - B) Карпат
 - C) Альпі
 - D) Кордильера
 - E) Анды
17. Батыс Тянь-Шаньнің жотасы
- A) Піскем
 - B) Күнгеі Алатауы
 - C) Кіндіктас
 - D) Ұзынқара
 - E) Іле Алатауы
18. Оңтүстік Алтай жотасы
- A) Күршім
 - B) Қалба
 - C) Ұзынқара
 - D) Үлбі
 - E) Иванов
19. Сарқылмайтын табиғат ресурстары
- A) пайдалы қазбалар
 - B) көмір
 - C) минералдар
 - D) газ
 - E) климаттық
20. Ең төмен нүктесі солтүстік-шығысында орналасқан материк
- A) Еуразия
 - B) Оңтүстік Америка
 - C) Африка
 - D) Солтүстік Америка
 - E) Аустралия

21. Жер шарындағы ең үлкен түбек орналасқан материк
- A) Африка
 - B) Антарктида
 - C) Солтүстік Америка
 - D) Азия
 - E) Еуразия
 - F) Еуропа
 - G) Аустралия
 - H) Оңтүстік Америка
22. Еуразия материгінің шеткі нүктесі (нүктелері)
- A) Галиньяс
 - B) Мерчисон
 - C) Кабу-Бранку
 - D) Дежнев
 - E) Рока
 - F) Йорк
 - G) Челюскин
 - H) Альмади
23. Республиканың қара топырақты зонасында орналасқан облыс (-тар)
- A) Қызылорда
 - B) Ақмола
 - C) Алматы
 - D) Жамбыл
 - E) Ақтөбе
 - F) Павлодар
 - G) Маңғыстау
 - H) Атырау
24. Қостанай облысындағы темір кен байыту комбинаты (комбинаттары)
- A) Ақсу
 - B) Соколов-Сарыбай
 - C) Степняк
 - D) Жітіқара
 - E) Макин
 - F) Теміртау
 - G) Лисаков
 - H) Майкүбі
25. Электрондық өнімдер шығаруға маманданған жалпы ішкі өнімі жоғары елдер тобы (топтары)
- A) қоныс аударушы капитализм
 - B) мұнай экспорттаушы
 - C) дамушы
 - D) жалға пәтер беруші
 - E) плантациялық шаруашылық
 - F) шағын капиталистік
 - G) өтпелі экономикалық
 - H) жаңа индустриялық

26. Солтүстік Америка материгінің ең төмен орналасқан нүктесі
- A) Қарақия
 - B) Фанди
 - C) Турфан
 - D) Афар
 - E) Гхор
 - F) Үлкен Алап
 - G) Катгара
 - H) Өлім аңғары
27. Техникалық дақыл (-дар)
- A) шитті мақта
 - B) күріш
 - C) жүзім
 - D) арпа
 - E) тары
 - F) бидай
 - G) сұлы
 - H) күнбағыс
28. Дубоссары СЭС-і салынған өзен
- A) Печора
 - B) Днестр
 - C) Двина
 - D) Днепр
 - E) Волга
 - F) Сейм
 - G) Дунай
 - H) Буг
29. Республикамыздағы көлемі жөнінен ең үлкен және ең кіші қорықтар (2016 ж.)
- A) Барсакелмес
 - B) Наурызым
 - C) Қаратау
 - D) Қорғалжын
 - E) Марқакөл
 - F) Алматы
 - G) Батыс Алтай
 - H) Алакөл
30. АҚШ-тағы табиғаты ерекше, көрікті туристік аудан (-дар)
- A) Крюгер ұлттық саябағы
 - B) Ниагара сарқырамасы
 - C) Улуру ұлттық саябағы
 - D) Серенгетт ұлттық саябағы
 - E) Колорадо каньоны
 - F) Шарын каньоны
 - G) Игуасу сарқырамасы
 - H) Йеллоустоун ұлттық саябағы

23-нұсқа

1. Жер шарындағы ең ірі ойпат
 - A) Ұлы Қытай
 - B) Миссисипи
 - C) Бразилия
 - D) Амазонка
 - E) Гвиана
2. Суық ағыс
 - A) Курошио
 - B) Бразилия
 - C) Перу
 - D) Гольфстрим
 - E) Солтүстік Атлант
3. 45°-қа кері азимут
 - A) 360°
 - B) 0°
 - C) 180°
 - D) 125°
 - E) 225°
4. Параллельдердің 1° доғасының ұзындығы экватордан полюстерге қарай
 - A) артады
 - B) өзгермейді
 - C) қысқарады
 - D) ұзарады
 - E) ұзындықтары бірдей
5. Марал шаруашылығымен айналысатын Шығыс Қазақстан облысының ауданы
 - A) Глубокое
 - B) Зырян
 - C) Аягөз
 - D) Қатонқарағай
 - E) Приозерный
6. Кедендік Одақ елі
 - A) Қытай
 - B) Беларусь
 - C) Түркіменстан
 - D) Тәжікстан
 - E) Монғолия
7. Францияның жағалауын шайып жатқан бұғаз
 - A) Гибралтар
 - B) Беринг
 - C) Босфор
 - D) Малакка
 - E) Ла-Манш
8. Шығыс Азия елі

- A) Ливан
 - B) Иран
 - C) Йемен
 - D) Түркия
 - E) Жапония
9. Экстенсивті жайылымдық мал шаруашылығы дамыған мемлекет
- A) Германия
 - B) Жаңа Зеландия
 - C) Италия
 - D) Пәкістан
 - E) Ұлыбритания
10. 2013 жылғы мәлімет бойынша Ресейдегі халық саны 143,3 млн адам болды. 15-64 жас аралығындағы ересек адамдар 62% құраса, аталған елдегі ересектер саны
- A) 79 617 мың
 - B) 88 846 мың
 - C) 81 910 мың
 - D) 96 456 мың
 - E) 87 475 мың
11. Жер қыртысының неғұрлым тұрақты бөліктері
- A) калқан
 - B) рифт
 - C) платформа
 - D) геосинклиналь
 - E) қатпарлық
12. Түйе шаруашылығына маманданған облыс
- A) Солтүстік Қазақстан
 - B) Алматы
 - C) Шығыс Қазақстан
 - D) Маңғыстау
 - E) Қостанай
13. Дүние жүзінде ядролық қарудан өз еркімен бас тартқан ел
- A) Қытай
 - B) АҚШ
 - C) Қазақстан
 - D) Ресей
 - E) Үндістан
14. Көп ұлтты мемлекеттер
- A) Жапония, Пәкістан, Камбоджа
 - B) Ресей, Қазақстан, Дания
 - C) Үндістан, Нигерия, Индонезия
 - D) Үндістан, Жапония, Индонезия
 - E) АҚШ, Канада, Корей

15. Қазақстанның шекарасының ұзындығы 13394 км. Қазақстанның Қытаймен шекарасының ұзындығын пайызбен есептегенде
- A) $\approx 18\%$
 - B) $\approx 15\%$
 - C) $\approx 13\%$
 - D) $\approx 17\%$
 - E) $\approx 11\%$
16. Оңтүстік Америкадағы құнарлы шымды қызғылт топырақта тараған дала зонасы
- A) льянос
 - B) пампа
 - C) сельвас
 - D) гилея
 - E) кампос
17. Өскемендегі қорғасын-мырыш комбинатының салыну себептері
- A) арзан жұмыс күші мен су көлігінің жақсы дамуы
 - B) инфрақұрылымның дамуы мен көмір кен орындарына жақындығы
 - C) таулы аудандарда орналасуы мен топырақтың құнарлылығы
 - D) халықтың қоныстануы мен орталық қалаларға жақындығы
 - E) арзан электр энергиясы мен шикізат базасының мол болуы
18. Қарағанды-Теміртау агломерациясына топтасқан қалалар
- A) Қаратау, Жаңатас
 - B) Шахты, Есік
 - C) Риддер, Шемонайха
 - D) Саран, Абай
 - E) Топар, Қаскелен
19. Енисей өзеніндегі су электр станциялары
- A) Братск, Усть-Илим
 - B) Краснояр, Саян-Шушинск
 - C) Ленинград, Курск
 - D) Балаков, Саян-Шушинск
 - E) Кострома, Тверь
20. Пلانдағы берілген нысанның ұзындығы 9 см, ал жергілікті жерде 90 м. Масштабтың көлемі
- A) 1:10 000
 - B) 1:100
 - C) 1:1000 000
 - D) 1:1000
 - E) 1:100 000
21. Оңтүстік Еуропа елі (елдері)
- A) Аустрия
 - B) Франция
 - C) Испания
 - D) Швеция
 - E) Португалия

- F) Италия
- G) Германия
- H) Румыния

22. Атлант мұхиты алабының өзені (өзендері)

- A) Амур
- B) Үнді
- C) Хуанхэ
- D) Обь
- E) Ганг
- F) Висла
- G) Рейн
- H) Енисей

23. Қазақстанның аласа тауы (таулары)

- A) Батыс Сібір
- B) Мұғалжар
- C) Үстірт
- D) Маңғыстау
- E) Сарыарқа
- F) Тұран
- G) Торғай
- H) Бетпақдала

24. Қазақстанмен шектесетін мемлекет (-тер)

- A) Армения
- B) Тәжікстан
- C) Қырғызстан
- D) Түркіменстан
- E) Әзірбайжан
- F) Моңғолия
- G) Ресей
- H) Иран

25. Түркіменстан өнеркәсібінің басты экспорттық саласы

- A) табиғи газ
- B) жеңіл өнеркәсіп
- C) кен-химия
- D) тамақ өнеркәсібі
- E) ағаш өңдеу
- F) түсті металлургия
- G) машина тетіктері
- H) қара металлургия

26. Дүниежүзілік мұхиттың жалпы ауданы және жер шарындағы пайыздық үлесі

- A) 310 млн км²
- B) 361,1 млн км²
- C) 18,7%
- D) 70,8%
- E) 149,1 млн км²
- F) 89,7%
- G) 29,2%
- H) 510,2 млн км²

27. Өскемен қаласындағы машина жасау орталығы (орталықтары)
- A) «ІскерГаз» кәсіпорыны
 - B) «Шығысмаш» зауыты
 - C) «СемАЗ» автомобиль құрастыру зауыты
 - D) «Омега» зауыты
 - E) «КамАЗ» зауыты
 - F) «ҚазақАуылтехника» зауыты
 - G) «Коммунмаш» зауыты
 - H) «Азия Авто» зауыты
28. Теміржол жиілігі жоғары аймақ
- A) Солтүстік Африка
 - B) Азия
 - C) Латын Америкасы
 - D) Оңтүстік-Шығыс Азия
 - E) Батыс Еуропа
 - F) Аляска
 - G) Африка
 - H) Қиыр Шығыс
29. Қазақстан аумағын бес экономикалық ауданға бөлген ғалым
- A) И. В. Мушкетов
 - B) Н. А. Северцев
 - C) Ш. Ш. Уәлиханов
 - D) П. П. Семенов
 - E) Б. П. Алисов
 - F) Л. С. Берг
 - G) А. Н. Краснов
 - H) Н. Н. Баранский
30. Ресейдің күнбағыс өсіретін экономикалық ауданы (аудандары)
- A) Дон
 - B) Батыс Сібір
 - C) Солтүстік Кавказ
 - D) Орталық қаратопырақты
 - E) Кубань
 - F) Солтүстік Батыс
 - G) Краснояр
 - H) Оңтүстік Орал

1. Картада мұхиттар, теңіздер, көлдер боялатын түс
 - A) күлгін
 - B) жасыл
 - C) қара
 - D) көгілдір
 - E) қоңыр
2. Қуатты суық ағыс
 - A) Перу
 - B) Солтүстік Пассат
 - C) Батыс Желдер
 - D) Бразилия
 - E) Лабрадор
3. Солтүстік Американың ерекшелігі
 - A) шығыс бөлігін бойлай ұзын тау жүйесінің алып жатуы
 - B) материк ортасын экватордың кесіп өтуі
 - C) жер көлемінің Африкадан үлкен болуы
 - D) Гондвана материгінен бөлініп шығуы
 - E) солтүстік полюске жақын орналасуы
4. Анд тауларына қарай биіктейтін ішкі жазықтар
 - A) Пантанал, Ориноко ойпаты
 - B) Шығыс Еуропа, Алдан қалқаны
 - C) Гран-Чако, Маморе
 - D) Ұлы жазық, Өлім аңғары
 - E) Амазонка ойпаты, Пампа
5. Ұлттық саябақтар
 - A) Алтынемел, Баянауыл
 - B) Үстірт, Ақсу-Жабағылы
 - C) Барсақелмес, Үстірт
 - D) Қорғалжын, Наурызым
 - E) Алакөл, Батыс Алтай
6. Жалпы Сырт қыраты орналасқан жазық
 - A) Батыс Сібір
 - B) Балқаш маңы
 - C) Шығыс Еуропа
 - D) Тұран
 - E) Солтүстік Қазақ
7. ЮНЕСКО-ның мақсаты мен міндеттерінің бірі
 - A) ядролық қауіпсіздік
 - B) азық-түлікпен қамтамасыз ету
 - C) білім беруді қолдау
 - D) аштықпен күрес
 - E) атом энергиясын бейбіт мақсатта пайдалану
8. Азияның ең басты минералды байлығы
 - A) қоңыр көмір
 - B) ас тұзы

- C) хром
 - D) мұнай
 - E) алтын
9. Тууды шектеуге бағытталған үгіт-насихат жұмыстарын жүргізетін елдер
- A) Өзбекстан, Түркия
 - B) Польша, Чехия
 - C) Ресей, Беларусь
 - D) Германия, Франция
 - E) Үндістан, Қытай
10. Өзеннің ұзындығы 1850 км. Егер картаның масштабы 1:25 000 000 болса, өзеннің картадағы ұзындығы
- A) 8,4 см
 - B) 7,4 см
 - C) 6,7 см
 - D) 74 см
 - E) 84 см
11. Жылы ағыс
- A) Калифорния
 - B) Бенгель
 - C) Лабрадор
 - D) Куроисио
 - E) Канар
12. Мұғалжар таулы өлкесінің негізгі қазба байлығы
- A) боксит
 - B) мұнай
 - C) полиметалл
 - D) күміс
 - E) хром
13. Халық аса сирек қоныстанған мемлекеттер
- A) Тайланд, Камбоджа, Непал
 - B) Аустралия, Намибия, Канада
 - C) АҚШ, Мексика, Аргентина
 - D) Моңғолия, Суринам, Бангладеш
 - E) Қытай, Үндістан, Моңғолия
14. Азияда исламның шиизм діни ағымын ұстанатын ел
- A) Түркия
 - B) Иран
 - C) Израиль
 - D) Үндістан
 - E) Таиланд
15. Арқалық қаласының буланушылық мөлшері 600 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 373 мм болса, ылғалдану коэффициенті
- A) 0,51
 - B) 0,49

C) 0,62

D) 0,23

E) 0,91

16. Тропиктік ормандарды ығыстырған Сахара шөлінің ұлғаю бағыты

A) солтүстікке

B) шығысқа

C) батысқа

D) оңтүстікке

E) солтүстік-шығысқа

17. «Шынтүрген шыршалы орманы» орналасқан облыс

A) Оңтүстік Қазақстан

B) Алматы

C) Павлодар

D) Шығыс Қазақстан

E) Қостанай

18. Қазақстандағы жерасты суының типі

A) батпақтық

B) құрылымдық

C) кабыршықтық

D) көлденең-жолақтық

E) жарықшақтық

19. Украина химия өнеркәсібінің дамуына әсер ететін басты фактор

A) жер бедері

B) шикізат көзі

C) тұтынушы

D) қаржы мөлшері

E) еңбек ресурстары

20. Жердегі температура $+20^{\circ}\text{C}$, борт сыртында $+2^{\circ}\text{C}$. Ұшақ ұшып келе жатқан биіктік

A) 8000 м

B) 3000 м

C) 6000 м

D) 5000 м

E) 2000 м

21. Жердің ерекше кешенді қабығы

A) стратосфера

B) литосфера

C) биосфера

D) жануарлар дүниесі

E) биологиялық қабық

F) атмосфера

G) географиялық қабық

H) гидросфера

22. Жанартаудың құрылысы
- A) эпицентр
 - B) материктік қайраң
 - C) жер сілкіну ошағы
 - D) гейзер
 - E) кратер
 - F) көмей
 - G) жер қыртысы
 - H) магма ошағы
23. Б.з.б. V ғ. Қазақстан туралы алғашқы деректі келтірген ғалым (-дар)
- A) Чжан Цянь
 - B) Сюань Цзян
 - C) ибн Хордадбек
 - D) Страбон
 - E) Геродот
 - F) Эротосфен
 - G) ибн Хаукаль
 - H) Птоломей
24. Мұнайдың соңғы қалдығы
- A) спирт
 - B) гудрон
 - C) керосин
 - D) пластмасса
 - E) бояу
 - F) мазут
 - G) бензин
 - H) дизель
25. Бұрынғы КСРО құрамында болған республикалар құрған мемлекетаралық ұйым (-дар)
- A) БҰҰ
 - B) ЮНИСЕФ
 - C) ТМД
 - D) ШЫҰ
 - E) ХВҚ
 - F) ЕҚЫҰ
 - G) ЕО
 - H) АСЕАН
26. Исландия аралынан бастап Еуразия материгінің солтүстігіндегі жіңішке аумақ арқылы өтетін өтпелі климаттық белдеу (-лер)
- A) қоңыржай теңіздік
 - B) тропиктік
 - C) арктикалық
 - D) субтропиктік
 - E) жерортатеңіздік
 - F) субэкваторлық
 - G) субарктикалық
 - H) қоңыржай

27. Қазақстандағы ферроқорытпа зауыты (зауыттары) орналасқан қала (-лар)
- A) Павлодар
 - B) Риддер
 - C) Орал
 - D) Атырау
 - E) Семей
 - F) Шымкент
 - G) Ақтөбе
 - H) Ақсу
28. Бір ұлтты мемлекет (-тер)
- A) Жапония
 - B) Ресей
 - C) АҚШ
 - D) Индонезия
 - E) Корея Республикасы
 - F) Қытай
 - G) Қазақстан
 - H) Үндістан
29. 1996 жылы ашылған ұлттық саябақ (-тар)
- A) Іле Алатауы
 - B) Баянауыл
 - C) Алтынемел
 - D) Көкшетау
 - E) Қатон-Қарағай
 - F) Шарын
 - G) Қарқаралы
 - H) Бурабай
30. Балқан түбегі елі (елдері)
- A) Италия
 - B) Португалия
 - C) Латвия
 - D) Украина
 - E) Дания
 - F) Грекия
 - G) Албания
 - H) Литва

1. Африка материгінің шығысы мен оңтүстік шығысын шайып жатқан су айдындары
 - A) Жапон теңізі, Кариб теңізі
 - B) Солтүстік Мұзды мұхит, Уэдделл теңізі
 - C) Үнді мұхиты, Қызыл теңіз
 - D) Жерорта теңізі, Адриат теңізі
 - E) Атлант мұхиты, Сары теңіз
2. Оңтүстік Азия елі
 - A) Қытай
 - B) Филиппин
 - C) Пәкістан
 - D) Лаос
 - E) Монғолия
3. Батыс Жарты шардың ең биік нүктесі
 - A) Чимборасо
 - B) Аконкагуа
 - C) Мак-Кинли
 - D) Митчелл
 - E) Гвиана
4. Химиялық шөгінді
 - A) тақтатас
 - B) мәрмәр
 - C) дала шпаты
 - D) бор
 - E) ас тұзы
5. Марал шаруашылығымен айналысатын облыс
 - A) Атырау
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Орталық Қазақстан
 - D) Маңғыстау
 - E) Павлодар
6. Еліміздегі мыстың ірі кен орны
 - A) Қашар
 - B) Атасу
 - C) Соколов
 - D) Бозшақөя
 - E) Жітіқара
7. Халық тығыз орналасқан аймақ
 - A) Аустралия
 - B) Орталық Азия
 - C) Амазония
 - D) Еуропа
 - E) Сахара
8. Энергетикалық ресурс
 - A) марганец
 - B) мыс
 - C) темір
 - D) қалайы
 - E) көмір

9. Федеративті республика
- A) Жапония
 - B) Франция
 - C) Италия
 - D) Оман
 - E) АҚШ
10. Дүние жүзі бойынша құрлықтағы ең биік және ең төменгі нүктелердің арасындағы амплитуда
- A) 8000 м
 - B) 8445 м
 - C) 844,5 м
 - D) 9251 м
 - E) 925,1 м
11. Аустралия матерігі мен Тасмания аралы арасындағы бұғаз
- A) Торрес
 - B) Гибралтар
 - C) Беринг
 - D) Мозамбик
 - E) Басс
12. Мұнай-газ кен орны
- A) Қашқантеңіз
 - B) Кемпірсай
 - C) Шығыс Қоңырат
 - D) Қарашығанақ
 - E) Дөң
13. Ұлы көлдерді Атлант мұхитымен жалғастыратын өзен
- A) Миссисипи
 - B) Миссури
 - C) Әулие Лаврентий
 - D) Колорадо
 - E) Рио-Гранде
14. «Қоныс аударушы капитализм» елі
- A) Жапония
 - B) Жаңа Зеландия
 - C) Тайланд
 - D) Корея Республикасы
 - E) Италия
15. Масштабы 1:2500 планда сіз жүзіп өтпекші болған өзен жағалауларының арақашықтығы 4 см. Жергілікті жердегі өзен жағалауларының арақашықтығы
- A) 0,1 м
 - B) 10 м
 - C) 1000 м
 - D) 100 м
 - E) 1 м
16. Майя тілінен аударғанда «дауыл құдайы» дегенді білдіретін сөз
- A) муссон
 - B) тайфун
 - C) ураган
 - D) торнадо
 - E) пассат

17. Өскемендегі қорғасын-мырыш комбинатының салыну себептері
- A) таулы аудандарда орналасуы мен топырақтың құнарлылығы
 - B) арзан жұмыс күші мен су көлігінің жақсы дамуы
 - C) инфрақұрылымның дамуы мен көмір кен орындарына жақындығы
 - D) халықтың қоныстануы мен орталық қалаларға жақындығы
 - E) арзан электр энергиясы мен шикізат базасының мол болуы
18. Бозашы түбегіндегі мұнай кен орындары
- A) Жаңажол, Қарашығанақ
 - B) Құмкөл, Мақат
 - C) Доссор, Ембі
 - D) Қаламқас, Қаражамбас
 - E) Өзен, Жетібай
19. Қытай көп ұлтты ел, мұнда мекендейтін ұлт пен ұлыс саны
- A) 36
 - B) 56
 - C) 46
 - D) 20
 - E) 49
20. Теңізшілер оңтүстік жарты шардың қоңыржай белдеулеріндегі ашық су айдыны арқылы жүзгенде кездесетін суық ағыс
- A) Батыс Желдер
 - B) Солтүстік пассат
 - C) Гольфстрим
 - D) Солтүстік Атлант
 - E) Куроисио
21. Ф. Магелланның саяхатының мәні
- A) белгісіз бұғазды ашты
 - B) Орталық Америка аралдарын ашты
 - C) судың толысу құбылысын ашты
 - D) жердің шар тәріздес екенін анықтады
 - E) Ескі Дүние бөлігін ашты
 - F) Тынық мұхитын ашты
 - G) Жаңа Дүние бөлігін ашты
 - H) маржандық аралдарды ашты
22. Солтүстік Мұзды мұхит алабының өзені (өзендері)
- A) Янцзы
 - B) Үнді
 - C) Амур
 - D) Дунай
 - E) Лена
 - F) Висла
 - G) Сырдария
 - H) Енисей

23. Ірі қалалардың маңында шағын қалалардың шоғырлану үрдісі
- A) субурбандалу
 - B) демография
 - C) иммиграция
 - D) мегаполис
 - E) миграция
 - F) эмиграция
 - G) контрурбандалу
 - H) агломерация
24. Солтүстік Қазақ жазығы шектесетін физикалық-географиялық аймақ (-тар)
- A) Жетісу Алатауы
 - B) Тянь-Шань
 - C) Орал тауы
 - D) Шығыс Еуропа жазығы
 - E) Тұран жазығы
 - F) Бетпақдала
 - G) Сауыр Тарбағатай
 - H) Сарыарқа
25. Даму деңгейі төмен ел (-дер)
- A) Венесуэла
 - B) Вьетнам
 - C) Непал
 - D) Бангладеш
 - E) Аргентина
 - F) Уругвай
 - G) Панама
 - H) Ауғанстан
26. Исландия аралынан бастап Еуразия материгінің солтүстігіндегі жіңішке аумақ арқылы өтетін өтпелі климаттық белдеу (-лер)
- A) тропиктік
 - B) қоңыржай
 - C) жерортатеңіздік
 - D) субтропиктік
 - E) арктикалық
 - F) субэкваторлық
 - G) субарктикалық
 - H) қоңыржай теңіздік
27. Екібастұз көмір алабының кеніші (кеніштері)
- A) «Южный»
 - B) «Шахан»
 - C) «Восточный»
 - D) «Абай»
 - E) «Шахта»
 - F) «Северный»
 - G) «Богатырь»
 - H) «Западный»

28. Дүние жүзіндегі ең алып Токайдо мегалополисін құрайтын қала (-лар)
- A) Тибет
 - B) Токио
 - C) Гонконг
 - D) Йокогама
 - E) Шанхай
 - F) Хокодате
 - G) Осака
 - H) Сингапур
29. Қазақстандағы ежелгі платформа
- A) Бетпақдала
 - B) Шығыс Еуропа
 - C) Батыс Сібір
 - D) Құлынды жазығы
 - E) Үстірт
 - F) Жалпы Сырт
 - G) Тұран
 - H) Балқаш алды
30. Қытайдың шығыс жағалауын шайып жатқан теңіз (-дер)
- A) Оңтүстік Қытай
 - B) Шығыс Сібір
 - C) Шығыс Қытай
 - D) Охот
 - E) Сары
 - F) Араб
 - G) Жапон
 - H) Беринг

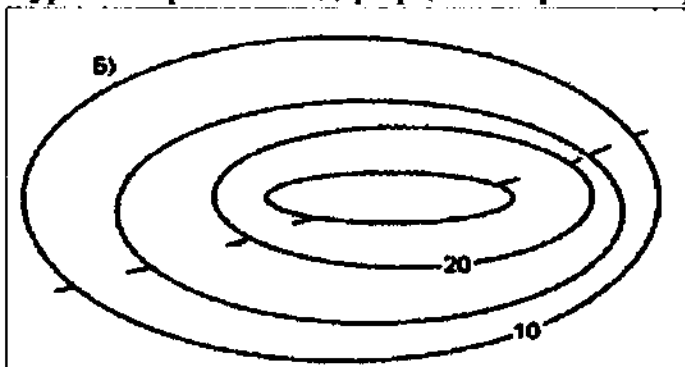
26-нұсқа

1. Солтүстік жарты шардағы ең төмен температура тіркелген материк
 - A) Африка
 - B) Еуразия
 - C) Антарктида
 - D) Оңтүстік Америка
 - E) Солтүстік Америка
2. Жаңа Дүние бөлігі
 - A) Еуропа
 - B) Антарктида
 - C) Еуразия
 - D) Азия
 - E) Африка
3. Тынық мұхит алабының өзені
 - A) Ганг
 - B) Хуанхэ
 - C) Лена
 - D) Енисей
 - E) Днепр
4. Магеллан бұғазы арқылы бөлініп жатқан Оңтүстік Америка аралы
 - A) Отты жер
 - B) Мадагаскар
 - C) Ньюфаундленд
 - D) Жаңа Каледония
 - E) Багам

5. Топырақ эрозиясымен күресудің агротехникалық шаралары
- A) минералды тыңайтқыштармен байыту
 - B) арықтардың түбін су өткізбейтін бетондалған тақтамен қаптау
 - C) өзен жағаларына ағаш отырғызу
 - D) топырақты қайырмасыз соқамен жырту
 - E) жыраларды бекітетін инженерлік құрылыстар салу
6. Жалпы Сырт қыраты орналасқан жазық
- A) Солтүстік Қазақ
 - B) Балқаш маңы
 - C) Шығыс Еуропа
 - D) Тұран
 - E) Батыс Сібір
7. Елден адамдардың көшіп кетуі
- A) реурбанизация
 - B) репатриация
 - C) урбанизация
 - D) эмиграция
 - E) иммиграция
8. Оңтүстік-Шығыс Азия елдері
- A) Жапония, Сингапур
 - B) Чехия, Польша
 - C) Филиппин, Лаос
 - D) Қытай, Тайланд
 - E) Үндістан, Пәкістан
9. АҚШ территориясына кіретін аймақ
- A) Гавай аралдары
 - B) Баффин Жері аралы
 - C) Юкатан түбегі
 - D) Гренландия аралы
 - E) Лабрадор түбегі
10. 8,6 км биіктікте температура -32°C болса, теңіз деңгейіндегі температура
- A) $-19,6^{\circ}\text{C}$
 - B) $+19,6^{\circ}\text{C}$
 - C) $-1,96^{\circ}\text{C}$
 - D) $+1,96^{\circ}\text{C}$
 - E) $+18,6^{\circ}\text{C}$
11. Жер қыртысынан төменде, шамамен 2900 км тереңдікте орналасқан
- A) астеносфера
 - B) мантия
 - C) ядро
 - D) жер қыртысы
 - E) литосфера
12. Батыс Қазақстанда рентген аппаратурасы зауыты орналасқан қала
- A) Ақтөбе
 - B) Орал

- C) Ақтау
 - D) Жаңаөзен
 - E) Атырау
13. Туризм жақсы дамыған аймақ
- A) Жерорта теңізі жағалауы
 - B) Канаданың солтүстігі
 - C) Орталық Африка
 - D) Чад маңы
 - E) Аустралияның батысы
14. Африканың монархиялы елі
- A) Мозамбик
 - B) Ливия
 - C) Египет
 - D) Ангола
 - E) Марокко
15. Ертіс өзенінің көпжылдық орташа су шығыны $880 \text{ м}^3/\text{сек.}$ тең болса, өзеннің жылдық ағыны
- A) ≈ 28 млрд м^3
 - B) ≈ 52 млрд м^3
 - C) ≈ 23 млрд м^3
 - D) ≈ 19 млрд м^3
 - E) ≈ 34 млрд м^3
16. Біздің заманымыздың I ғасырында Суматра мен Ява аралдарын ашқан
- A) викингтер
 - B) арабтар
 - C) қытайлар
 - D) үнділер
 - E) гректер
17. Электр энергетикасын ең көп қажет ететін өндіріс
- A) қорғасын
 - B) мырыш
 - C) алюминий
 - D) темір
 - E) мыс
18. Қазақстанда ең соңғы ұйымдастырылған қорық (2004 ж.)
- A) Қаратау
 - B) Наурызым
 - C) Марқакөл
 - D) Үстірт
 - E) Қорғалжын
19. Ормандылық көрсеткіші бойынша бірінші орын алатын аймақ
- A) Аустралия
 - B) Африка
 - C) Оңтүстік Азия
 - D) Латын Америкасы
 - E) Еуропа

20. Суретте горизонтальдар арқылы берілген жер бедерінің түрі

- A) ойыс
 - B) жазық
 - C) төбе
 - D) үстірт
 - E) қырат
21. Жанартаудың құрылысы
- A) жер сілкіну ошағы
 - B) материктік қайраң
 - C) көмей
 - D) гейзер
 - E) жер қыртысы
 - F) магма ошағы
 - G) кратер
 - H) эпицентр
22. Материктік арал (-дар)
- A) Бали
 - B) Гавай
 - C) Гренландия
 - D) Гибралтар
 - E) Фиджи
 - F) Итуруп
 - G) Исландия
 - H) Азор
23. Республикадағы цемент зауыты (зауыттары) орналасқан қала (-лар)
- A) Семей
 - B) Ақсу
 - C) Орал
 - D) Қызылорда
 - E) Шымкент
 - F) Астана
 - G) Ақтөбе
 - H) Жітіқара
24. Қытай және Қырғызстанмен шектесетін Қазақстанның облысы (облыстары)
- A) Батыс Қазақстан
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Алматы
 - D) Маңғыстау
 - E) Оңтүстік Қазақстан
 - F) Жамбыл
 - G) Павлодар
 - H) Ақмола

25. Жаңа индустриялық ел (-дер)

- A) Иран
- B) Корея Республикасы
- C) Малайзия
- D) Қытай
- E) Үндістан
- F) Сингапур
- G) Жалония
- H) Ресей

26. Атмосфералық қысымды өлшеуге арналған құрал (-дар)

- A) желбағар
- B) шаш гигрометрі
- C) гелиограф
- D) пиргелеометр
- E) телескоп
- F) сынап барометрі
- G) анероид барометрі
- H) термометр

27. Қазақстандағы ірі фармацевтика зауыттары орналасқан қала (-лар)

- A) Петропавл
- B) Өскемен
- C) Орал
- D) Қарағанды
- E) Жезқазған
- F) Атырау
- G) Алматы
- H) Шымкент

28. Экономикасының даму деңгейі төмен Азияның «мешеу елі (елдері)»

- A) Вьетнам
- B) Непал
- C) Үндістан
- D) Катар
- E) Оман
- F) Бахрейн
- G) Бутан
- H) Индонезия

29. Бәр төбешіктері орналасқан аймақ (-тар)

- A) Каспий маңы ойпаты
- B) Бетпақдала
- C) Жалпы Сырт
- D) Маңқыстау
- E) Орал алды үстірті
- F) Балқаш маңы жазығы
- G) Қазақтың ұсақ шоқысы
- H) Тұран ойпаты

30. Федерациялық мемлекет (-тер)

- A) Франция
- B) Қазақстан
- C) Египет
- D) Испания
- E) Италия
- F) Украина
- G) Финляндия
- H) Канада

27-нұсқа

1. Анд тауларына қарай биіктейтін ішкі жазықтар

- A) Гран-Чако, Маморе
- B) Шығыс Еуропа, Алдан қалқаны
- C) Амазонка ойпаты, Пампа
- D) Пантанал, Ориноко ойпаты
- E) Ұлы жазық, Өлім аңғары

2. Жаңа Дүние бөлігі

- A) Еуропа
- B) Азия
- C) Еуразия
- D) Африка
- E) Америка

3. Тынық мұхиты ең

- A) суық
- B) тұзды
- C) тұщы
- D) таяз
- E) үлкен

4. Солтүстік Америка материгінің солтүстігі мен шығысын ашқан саяхатшылар

- A) X. Колумб, П. Семенов
- B) А. Чяриков, А. Юнкер
- C) М. Лазарев, В. Бернг
- D) Р. Пири, Р. Скотт
- E) Г. Гудзон, А. Макензи

5. Қазақстанда өсірілетін маңызды техникалық дақылдар

- A) жеміс, жүзім
- B) мақта, қант қызылшасы
- C) күріш, тары
- D) сұлы, жүгері
- E) күнбағыс, бақша дақылдары

6. 22 жасында Орыс география қоғамының толық мүшесі болып қабылданған ғалым

- A) Л.Берг
- B) Қ.Сәтбасв
- C) П.Семенов
- D) Ш.Уәлиханов
- E) И.Потанин

7. Теңіз табандарында тараған мұнай мен газдың ең ірі кен орындары

- A) Гудзон шығанағы, Үлкен Аустралия шығанағы
- B) Бискай шығанағы, Каспий теңізі
- C) Парсы шығанағы, Мексика шығанағы
- D) Жапон теңізі, Жерорта теңізі
- E) Солтүстік теңіз, Қара теңіз

8. Дүние жүзіндегі әлемдік діндер

- A) иудаизм, конфуцизм
- B) синтоизм, сикхизм
- C) тотемизм, шаманизм
- D) христиан, ислам
- E) индуизм, даосизм

9. АСЕАН-ға кіретін ел

- A) Индонезия
- B) Түркия
- C) Қазақстан
- D) Украина
- E) Өзбекстан

10. 2013 жылғы мәлімет бойынша Ресейдегі халық саны 143,3 млн адам болды. 15-64 жас аралығындағы ересек адамдар 62% құраса, аталған елдегі ересектер саны

- A) 96 456 мың
- B) 81 910 мың
- C) 87 475 мың
- D) 79 617 мың
- E) 88 846 мың

11. Солтүстік Американың прерийіндегі дала қасқыры

- A) барибал
- B) койот
- C) карибу
- D) вапиги
- E) гризли

12. Қорғасын зауыты орналасқан қала
- А) Ақтөбе
 - В) Шымкент
 - С) Павлодар
 - Д) Лисаковск
 - Е) Степняк
13. Африкадағы мұнай мен газ кен орнына бай мемлекет
- А) Гана
 - В) Ливия
 - С) Гамбия
 - Д) Ангола
 - Е) Руанда
14. Оңтүстік-Шығыс Азияда дүниежүзілік нарыққа вольфрам, сурьма шығаратын ел
- А) Катар
 - В) Сирия
 - С) Таиланд
 - Д) Бангладеш
 - Е) Монғолия
15. 8 санымен берілген физикалық-географиялық аймақ

- А) Тұран жазығы
- В) Сауыр-Тарбағатай
- С) Сарыарқа
- Д) Тянь-Шань
- Е) Алтай

16. Табиғатты қорғаумен қатар оны ғылыми – ағарту, мәдени – эстетикалық бағытта да пайдалануды жүзеге асыратын жерлер
- A) қорықшалар
 - B) қорықтар
 - C) резерваттар
 - D) табиғат ескерткіштері
 - E) ұлттық саябақтар
17. «Шыңтүрген шыршалы орманы» орналасқан облыс
- A) Алматы
 - B) Шығыс Қазақстан
 - C) Павлодар
 - D) Қостанай
 - E) Оңтүстік Қазақстан
18. Қоңырат кен орнынан алынатын пайдалы қазба
- A) полиметалл
 - B) алтын
 - C) тас көмір
 - D) мыс
 - E) темір
19. Зәйтүн өндіруден жетекші ел
- A) Франция
 - B) Италия
 - C) Андорра
 - D) Португалия
 - E) Болгария
20. Петропавлдың оңтүстігінде, Қостанайдың шығысында орналасқан облыс орталығы
- A) Көкшетау
 - B) Қарағанды
 - C) Тараз
 - D) Ақтөбе
 - E) Астана
21. Еуразияны құрайтын дүние бөліктері
- A) Солтүстік Америка
 - B) Африка
 - C) Азия
 - D) Аустралия
 - E) Мұхит аралдары
 - F) Оңтүстік Америка
 - G) Антарктида
 - H) Еуропа
22. Африканың шеткі нүктесі (нүктелері)
- A) Горн
 - B) Париньяс
 - C) Альмади
 - D) Кабу-Бранку
 - E) Бен-Секка
 - F) Мерчисон
 - G) Инс
 - H) Марьято

23. Республиканың қара топырақты зонасында орналасқан облыс (-тар)

- A) Қызылорда
- B) Павлодар
- C) Ақтөбе
- D) Ақмола
- E) Алматы
- F) Маңғыстау
- G) Атырау
- H) Жамбыл

24. Қазақстанның ең биік нүктесінің атауы

- A) Хапгәңірі
- B) Ақсоран
- C) Үлкен Бөктыбай
- D) Бесшоқы
- E) Белуха
- F) Тастау
- G) Бесбақан
- H) Мұзтау

25. БҰҰ-ның азық-түлік және ауыл шаруашылығы ұйымы (ұйымдары)

- A) ЮНИСЕФ
- B) МАГАТЭ
- C) МЕРКОСУР
- D) НАТО
- E) НАФТА
- F) ОПЕК
- G) АСЕАН
- H) ФАО

26. Бойлықтың Гринвич меридианынан бастап есептелінетін бағыттары

- A) оңтүстік батыс
- B) солтүстік
- C) оңтүстік
- D) шығыс
- E) солтүстік батыс
- F) оңтүстік шығыс
- G) батыс
- H) солтүстік шығыс

27. Қазақстанның солтүстігіндегі қаңтар айының орташа температурасы

- A) – 25°C
- B) – 5°C
- C) – 1,5°C
- D) – 19°C
- E) – 0,4°C
- F) – 22°C
- G) – 30°C
- H) – 13,7°C

28. Ресейдің экономикалық даму деңгейін анықтайтын, елдің өнеркәсіп өнімінің 20%-ын құрайтын өнеркәсіп саласы (салалары)
- A) тамақ өнеркәсібі
 - B) ауыл шаруашылығы
 - C) туризм
 - D) химия өнеркәсібі
 - E) металлургия
 - F) жеңіл өнеркәсіп
 - G) машина жасау
 - H) мұнай өнеркәсібі
29. Дайын өнімдерді жасап шығарудағы бірнеше кәсіпорын арасындағы өндірістік байланыс
- A) орналасу
 - B) кооперативтендіру
 - C) топтасу
 - D) мамандандыру
 - E) құрамдастыру
 - F) жинақтау
 - G) шоғырландыру
 - H) бірлесу
30. Кенсіз пайдалы қазба (-лар)
- A) фосфат
 - B) мұнай
 - C) күкірт
 - D) қалайы
 - E) сынап
 - F) мырыш
 - G) темір
 - H) калий тұзы

28-нұсқа

1. Оңтүстік Америкадағы ойпат
 - A) Тибести
 - B) Миссисипи
 - C) Амазонка
 - D) Орта-Сібір
 - E) Батыс Сібір
2. Н.М. Пржевальскийдің зерттеген аймағы
 - A) Каспий
 - B) Байкал
 - C) Тибет
 - D) Сахара
 - E) Тянь-Шань
3. Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі жарияланған жыл
 - A) 1991 ж., 16 желтоқсан
 - B) 1993 ж., 30 қаңтар
 - C) 1992 ж., 16 желтоқсан
 - D) 1992 ж., 2 наурыз
 - E) 1992 ж., 30 қаңтар
4. Тау жыныстарының үгілу түрі
 - A) геологиялық
 - B) сейсмикалық
 - C) органикалық
 - D) техногендік
 - E) тектоникалық

5. Шығыс Еуропа жазығының құрамына енетін географиялық нысан
- A) Каспий маңы ойпаты
 - B) Мұғалжар тауы
 - C) Тұран ойпаты
 - D) Торғай үстірті
 - E) Үстірт үстірті
6. Солтүстік Қазақ жазығының көлі
- A) Шағалалытеңіз
 - B) Алакөл
 - C) Шалқар
 - D) Зайсан
 - E) Шортанды
7. Жалонияның жеңіл автомобильдер өндіретін ірі концерндері
- A) «БМВ», «Рено»
 - B) «Мерседес», «Хюндай»
 - C) «Хонда», «Тойота»
 - D) «Фольксваген», «Киа»
 - E) «Крайслер», «Додж»
8. Латын Америкасындағы автомобиль жасауда алдыңғы қатардағы ел
- A) Гаити
 - B) Куба
 - C) Бразилия
 - D) Аргентина
 - E) Эквадор
9. Еуропа елдерін газбен қамтамасыз ететін ел
- A) Украина
 - B) Беларусь
 - C) Ресей
 - D) Молдова
 - E) Польша
10. Қазақстанның ең төмен орналасқан жері мен ең биік нүктесінің амплитудасы
- A) 7431 м
 - B) 7120 м
 - C) 7300 м
 - D) 7027 м
 - E) 7127 м

11. Орталық Американың аралдық бөліктегі ең үлкен елі
- A) Куба
 - B) Мексика
 - C) Доминика
 - D) Белиз
 - E) Гватемала
12. Қазақстандағы басым діндер
- A) ислам, православие
 - B) католицизм, иудаизм
 - C) буддизм, иудаизм
 - D) ислам, буддизм
 - E) православие, буддизм
13. Аралықтарында Молдова Республикасы орналасқан өзендер
- A) Неман, Дон
 - B) Днестр, Прут
 - C) Оңтүстік Буг, Батыс Буг
 - D) Днепр, Дунай
 - E) Батыс Двина, Дунай
14. Германияның «автомобиль астанасы»
- A) Айзенах
 - B) Вольфсбург
 - C) Гамбург
 - D) Ландсхут
 - E) Регенсбург
15. Өскемен қаласында буланушылық мөлшері 600 мм, жылдық орташа жауын-шашын мөлшері 536 мм болса, ылғалдану коэффициенті
- A) 0,21
 - B) 0,51
 - C) 0,26
 - D) 0,89
 - E) 0,74
16. Тау жыныстарының күндіз қызып, түнде суыну себебі
- A) тұтастығы
 - B) тәуліктік ырғақтылық
 - C) жер сілкінісі
 - D) ағын су әрекеті
 - E) зат алмасу
17. Тұран жазығы шектеспейтін физикалық-географиялық аймақ
- A) Шығыс Еуропа
 - B) Алтай
 - C) Орал тауы
 - D) Солтүстік Қазақ жазығы
 - E) Сарыарқа

18. 1996 жылы ашылған ұлттық саябақ
- A) Баянауыл
 - B) Қарқаралы
 - C) Бурабай
 - D) Шарын
 - E) Көкшетау
19. Бокситті көп өндіретін елдер
- A) Канада, Норвегия
 - B) Франция, Норвегия
 - C) АҚШ, Ресей
 - D) Қытай, Үндістан
 - E) Аустралия, Гвинея
20. Шығыс Қазақстанның аумағы 283,2 мың км², халқының саны 1394234 адам. Аймақтың орташа тығыздығы
- A) 1 км² - 8 адам
 - B) 1 км² - 6 адам
 - C) 1 км² - 4 адам
 - D) 1 км² - 5 адам
 - E) 1 км² - 7 адам
21. Биік тау (-лар)
- A) Тянь-Шань
 - B) Алтай
 - C) Атлас
 - D) Карпат
 - E) Маңғыстау
 - F) Мұғалжар
 - G) Орал
 - H) Анд
22. Биіктігіне қарай таулардың түрлері
- A) биік
 - B) орташа
 - C) ескі
 - D) жас
 - E) жақпарлы
 - F) аласа
 - G) қатпарлы-жақпарлы
 - H) қатпарлы
23. Солтүстік Қазақ жазығының өзені (өзендері)
- A) Нұра
 - B) Жайық
 - C) Іле
 - D) Есіл
 - E) Тобыл
 - F) Сырдария
 - G) Жем
 - H) Ертіс

24. Еңбектерінде қазақ жері туралы деректер қалдырған б.з.б. өмір сүрген зерттеуші (-лер)
- A) Вильгельм де Рубрук
 - B) Птоломей
 - C) Геродот
 - D) Әбу Насыр әл-Фараби
 - E) Плано Карпини
 - F) әл-Истахри
 - G) Махмуд Қашғари
 - H) Страбон
25. 2009 жылдың 18-тамызында ТМД құрамынан ресми түрде шыққан мемлекет (-тер)
- A) Тәжікстан
 - B) Қырғызстан
 - C) Өзбекстан
 - D) Беларусь
 - E) Молдова
 - F) Грузия
 - G) Әзірбайжан
 - H) Армения
26. Антарктида жағалауындағы теңіз (-дер)
- A) Норвег
 - B) Уэдделл
 - C) Саргасс
 - D) Тасман
 - E) Росс
 - F) Охот
 - G) Кариб
 - H) Беринг
27. Палеозой эрасына сәйкес келетін дәуір (-лер)
- A) палеоген
 - B) девон
 - C) төрттік
 - D) триас
 - E) бор
 - F) юра
 - G) пермь
 - H) неоген
28. ГТР-дің құрамдас бөлігі (бөліктері)
- A) ғылымды көп қажет ету
 - B) техника мен технология
 - C) ғылым мен техника
 - D) әскери техникалық революция
 - E) әмбебаптылығы
 - F) өндіріс
 - G) ғылыми техникалық өзгерістердің жеделдеуі
 - H) ғылымға негізделген өндіріс

29. Тянь-Шань тауларында орналасқан қорық (-тар)
- A) Қорғалжын
 - B) Үстірт
 - C) Ақсу-Жабағылы
 - D) Батыс Алтай
 - E) Алматы
 - F) Наурызым
 - G) Қаратау
 - H) Алакөл
30. Мұхитқа тікелей шығу жолы жоқ Латын Америкасының елі (елдері)
- A) Колумбия
 - B) Куба
 - C) Суринам
 - D) Чили
 - E) Боливия
 - F) Парагвай
 - G) Уругвай
 - H) Аргентина

29-нұсқа

1. Күн жүйесіндегі үшінші планета
- A) Марс
 - B) Меркурий
 - C) Юпитер
 - D) Шолпан
 - E) Жер
2. Саяхатшының атымен аталатын бұғаз
- A) Аден
 - B) Мозамбик
 - C) Мексика
 - D) Магеллан
 - E) Веспуччи
3. Аннalach тауының қалыптасқан кезеңі
- A) палеозой
 - B) архей
 - C) протерозой
 - D) мезозой
 - E) кайнозой
4. Матеріктік арал
- A) Итуруп
 - B) Исландия
 - C) Британ
 - D) Гавай
 - E) Токелау

5. Минералды тыңайтқыштар дайындайтын химия комбинаты орналасқан қала
- A) Атырау
 - B) Тараз
 - C) Қарағанды
 - D) Қостанай
 - E) Алматы
6. Сарқылатын, қайта қалпына келетін табиғат қорлары
- A) су, биологиялық
 - B) климаттық, антропогендік
 - C) күн энергиясы, жел энергиясы
 - D) космостық, геотермальдық
 - E) минералдық, энергетикалық
7. Мерзіміне қарай халықтың көпші-кон түрі
- A) ауданішілік
 - B) экономикалық
 - C) ауданаралық
 - D) діни
 - E) вахталық
8. Кіші Азия түбегінде орналасқан ел
- A) Үндістан
 - B) Грекия
 - C) Түркия
 - D) Сауд Арабиясы
 - E) Корея
9. Еуропадағы монархиялы ел
- A) Португалия
 - B) Дания
 - C) Италия
 - D) Аустрия
 - E) Франция
10. 8,6 км биіктікте температура -32°C болса, теңіз деңгейіндегі температура
- A) $-19,6^{\circ}\text{C}$
 - B) $+18,6^{\circ}\text{C}$
 - C) $-1,96^{\circ}\text{C}$
 - D) $+1,96^{\circ}\text{C}$
 - E) $+19,6^{\circ}\text{C}$
11. Оңтүстік Америкадағы таулы үстірт
- A) Анд
 - B) Ла-Плата
 - C) Ориноко
 - D) Гвиана
 - E) Гран-Чако
12. Қазақ халқы жататын тілдік әулет
- A) қытай-тибет
 - B) үндіс
 - C) паратай
 - D) алтай
 - E) андаман
13. Калимантан аралында орналасқан монархиялы мемлекет
- A) Тайланд
 - B) Вьетнам
 - C) Бруней
 - D) Индонезия
 - E) Палуа-Жаңа Гвинех

14. Ресейдің басты алтын өндіретін орталығы
- A) Солтүстік Батыс
 - B) Қиыр Шығыс
 - C) Батыс Сібір
 - D) Орталық аудан
 - E) Волга-Вятка
15. Қырғызстан халқының саны 5,2 млн адам, орыстардың үлесі 17,1%. Елдегі орыстардың саны
- A) 876 мың
 - B) 889 мың
 - C) 879 мың
 - D) 885 мың
 - E) 880 мың
16. Солтүстік жарты шардағы ең жылы ай
- A) маусым
 - B) қаңтар
 - C) шілде
 - D) наурыз
 - E) сәуір
17. Каспий теңізінің өзіне тән эндемигі
- A) итбалық
 - B) сазан
 - C) қарақұтан
 - D) моңке
 - E) тырна
18. Қазақстанның орталық бөлігі арқылы солтүстігі мен оңтүстігін байланыстыратын магистраль
- A) Оңтүстік-Сібір
 - B) Түрксіб
 - C) Орынбор-Ташкент
 - D) Орта Сібір
 - E) Трансқазақстан
19. Славян тіл тобына жататын тіл
- A) француз
 - B) неміс
 - C) беларусь
 - D) румын
 - E) ағылшын
20. Петропавл қаласындағы атмосфералық қысым 740 мм болса, теңіз деңгейінен алынған биіктігі
- A) 220 м
 - B) 150 м
 - C) 210 м
 - D) 230 м
 - E) 200 м

21. Жердің ерекше кешенді қабығы
- A) атмосфера
 - B) стратосфера
 - C) географиялық қабық
 - D) литосфера
 - E) биологиялық қабық
 - F) гидросфера
 - G) биосфера
 - H) жануарлар дүниесі
22. Туу санын шектеуге бағытталған демографиялық саясатты ұстанатын ел (-дер)
- A) Вьетнам
 - B) Германия
 - C) Қазақстан
 - D) Ресей
 - E) АҚШ
 - F) Жапония
 - G) Ұлыбритания
 - H) Қытай
23. Шаруашылықтың өндірістік емес саласы (салалары)
- A) энергетика
 - B) металлургия
 - C) химия
 - D) машина жасау
 - E) білім беру
 - F) демалыс мекемелері
 - G) отын
 - H) қызмет көрсету
24. Тұран жазығын Қазақстан жерінде екіге бөліп ағып жатқан өзен (-дер)
- A) Аягөз
 - B) Есіл
 - C) Жем
 - D) Сырдария
 - E) Жайық
 - F) Тобыл
 - G) Іле
 - H) Ертіс
25. Азияның халықаралық еңбек бөлінісіндегі орнын анықтайтын басты байлық (-тар)
- A) алтын
 - B) көмір
 - C) вольфрам
 - D) күміс
 - E) мұнай
 - F) қалайы
 - G) хром
 - H) темір

26. Дүние жүзінде халық тығыз қоныстанған аймақ
- A) Оңтүстік Америка
 - B) Орта Азия
 - C) Орталық Азия
 - D) Шығыс Азия
 - E) Аустралия
 - F) Африка
 - G) Солтүстік Азия
 - H) Антарктида
27. Мұғалжар тауы түзілген катпарлық (-тар)
- A) калеодон
 - B) протерозой
 - C) байкал
 - D) мезозой
 - E) альпі
 - F) герцин
 - G) девон
 - H) архей
28. Ресейдің негізгі көмір бассейндері
- A) Печора
 - B) Сургут
 - C) Братск
 - D) Рефтинск
 - E) Канск-Ачинск
 - F) Краснояр
 - G) Кострома
 - H) Кола
29. Машина жасау кәсіпорындарының көліктік факторына маманданған қала (-лар)
- A) Аксу
 - B) Ақтөбе
 - C) Балқаш
 - D) Астана
 - E) Қарағанды
 - F) Кентау
 - G) Тараз
 - H) Орал
30. Индустриялық даму сатысындағы мемлекеттерге қарағанда, постиндустриялық даму сатысына өткен елдердегі қарқынды дамыған шаруашылық жүйесі (жүйелері)
- A) өңдеуші өнеркәсіп
 - B) балық шаруашылығы
 - C) ғылыми зерттеулер
 - D) ауыл шаруашылығы
 - E) қызмет көрсету
 - F) орман шаруашылығы
 - G) тау кен өнеркәсібі
 - H) құрылыс

1. Солтүстік Америкадағы Ұлы көлдер жүйесіне кіретін көл
 - A) Никарагуа
 - B) Мичиган
 - C) Виннипег
 - D) Манагуа
 - E) Атабаска
2. Ф.Магеллан саяхатының мәні
 - A) Жердің шар тәріздес екенін дәлелдеді
 - B) Жаңа дүниелер ашты
 - C) Үндістанға мұхит арқылы барды
 - D) Американы зерттеді
 - E) Оңтүстік полюске жетті
3. Таулы үстірт
 - A) Каспий маңы
 - B) Орта Сібір
 - C) Ұлы Қытай
 - D) Месопотамия
 - E) Амазонка
4. Негізгі климаттық белдеулер
 - A) арктикалық, субэкваторлық
 - B) субэкваторлық, тропиктік
 - C) тропиктік, қоңыржай
 - D) субарктикалық, субтропиктік
 - E) экваторлық, субтропиктік
5. Еліміздегі мұнай өңдеу зауыты бар қала
 - A) Ақтөбе
 - B) Атырау
 - C) Ақсай
 - D) Орал
 - E) Жаңаөзен
6. Каспий теңізі алабының өзені
 - A) Сарысу
 - B) Аягөз
 - C) Нұра
 - D) Тобыл
 - E) Сағыз
7. Федеративті республика
 - A) Италия
 - B) Жапония
 - C) Оман
 - D) Франция
 - E) АҚШ
8. «Бонсай» және «кикебана» тәріздес қолданбалы ұлттық өнері дамыған ел
 - A) Германия
 - B) Бразилия
 - C) Жапония
 - D) Үндістан
 - E) Қытай

9. Францияның жағалауын шайып жатқан бұғаз
- A) Босфор
 - B) Беринг
 - C) Ла-Манш
 - D) Гибралтар
 - E) Малакка
10. Алматы мен Астана қалаларының арақашықтығы 1200 км. Егер карта масштабы 1:100 000 000 болса, екі қала арақашықтығының картадағы ұзындығы
- A) 1,2 м
 - B) 12 см
 - C) 1,2 см
 - D) 12 м
 - E) 0,12 см
11. Материк пен өзен дұрыс берілген қатар
- A) Антарктида – Муррей
 - B) Африка – Дарлинг
 - C) Аустралия – Амазонка
 - D) Еуразия – Ніл
 - E) Солтүстік Америка – Макензи
12. Тянь-Шань сөзінің мағынасы
- A) «аспан тау»
 - B) «өкеге тау»
 - C) «сқақтарлы тау»
 - D) «шатқал шыңы»
 - E) «алтын тау»
13. Федеративті республикалар
- A) Мексика, Бразилия
 - B) Куба, Боливия
 - C) Перу, Венесуэла
 - D) Перу, Мексика
 - E) Боливия, Венесуэла
14. «Африка жылы»
- A) 1963 жыл
 - B) 1960 жыл
 - C) 1970 жыл
 - D) 1965 жыл
 - E) 1975 жыл
15. Қазақстанның шекарасының ұзындығы 13394 км. Қазақстанның Ресей Федерациясымен шекарасының ұзындығын пайызбен есептегенде
- A) 45,5%
 - B) 30,3%
 - C) 17,5%
 - D) 56,6%
 - E) 24,5%
16. Құрлықтағы зоналылық тәуелді
- A) топырақ жамылғысына
 - B) жануарлар дүниесіне
 - C) өсімдік жамылғысына

- D) географиялық бойлыққа
 - E) жылу мен ылғал арақатынасына
17. Сарыарканың батыстан-шығысқа дейінгі ұзындығы
- A) 1600 км
 - B) 1500 км
 - C) 1200 км
 - D) 900 км
 - E) 400 км
18. Нарын жотасы орналасқан Алтайдың бөлігі
- A) Сауыр
 - B) Мұзтау
 - C) Оңтүстік Алтай
 - D) Қалба жотасы
 - E) Кенді Алтай
19. Жапония елінің демографиялық проблемаларының бірі
- A) ұлттың жасаруы
 - B) демографиялық көктем
 - C) көші-қон
 - D) ұлттың қартаюы
 - E) демографиялық жарылыс
20. Биіктігі 350 м тау етегіндегі қысым 750 мм болса, тау басындағы қысым
- A) 712 мм
 - B) 700 мм
 - C) 705 мм
 - D) 710 мм
 - E) 715 мм
21. Тау жыныстарының үгілу түрі (түрлері)
- A) геологиялық
 - B) органикалық
 - C) антропогендік
 - D) сейсмикалық
 - E) химиялық
 - F) техногендік
 - G) тектоникалық
 - H) физикалық
22. Еуразия материгіндегі тау шыңы (шыңдары)
- A) Винсон
 - B) Джомолунгма
 - C) Мак-Кинли
 - D) Аконкагуа
 - E) Хантәңірі
 - F) Элберт
 - G) Килиманджаро
 - H) Косцюшко
23. Шаруашылықтың салалық құрылымы бойынша өндірістік емес сала (-лар)
- A) өнеркәсіп
 - B) мәдениет

- C) қызмет көрсету
- D) балық шаруашылығы
- E) орман шаруашылығы
- F) ауыл шаруашылығы
- G) спорт
- H) құрылыс

24. Орталық Қазақстан экономикалық ауданының су тапшылығын шешу мақсатында салынған канал (-дар)

- A) Өскемен
- B) Қапшағай
- C) Бұқтырма
- D) Бөген
- E) Тобыл
- F) Шардара
- G) Ертіс-Қарағанды
- H) Сергеев

25. Энергетикалық ресурс (-тар)

- A) мыс
- B) темір
- C) қалайы
- D) полиметалл
- E) марганец
- F) газ
- G) көмір
- H) мұнай

26. Оңтүстік Американы зерттеген саяхатшы (-лар)

- A) А. Веспуччи
- B) Г. Гудзон
- C) Х. Колумб
- D) Р. Амурдсен
- E) А. Макензи
- F) Э. Кортес
- G) Д. Кабот
- H) А. Чириков

27. Жетісу Алатауы сыртқы күштің әсерінен мүжіліп, аласарып тегістелетін эра (-лар)

- A) каледон
- B) ордовик
- C) жоғарғы кайнозой
- D) герцин
- E) мезозой
- F) альпі
- G) кембрий
- H) төменгі кайнозой

28. Оңтүстік Азия халқының көші-қонының негізгі бағыты (бағыттары)

- A) Орталық Азия
- B) ТМД елдері
- C) Латын Америкасы
- D) Мұхиттық аралдар
- E) Шығыс Азия
- F) Африка
- G) Парсы шығанағы елдері
- H) Орта Азия

29. Республикамыздағы көлемі жөнінен ең үлкен және ең кіші қорықтар (2016 ж.)

- A) Алматы
- B) Барсақелмес
- C) Қорғалжын
- D) Марқакөл
- E) Батыс Алтай
- F) Қаратау
- G) Алакөл
- H) Наурызым

30. Испанияның аса ірі порты (порттары)

- A) Дублин
- B) Барселона
- C) Неаполь
- D) Валенсия
- E) Роттердам
- F) Марсель
- G) Амстердам
- H) Лиссабон

Жауаптары:

1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	B	E	C	E	E	D	B	B	D	E	B	A	E	A	C	C	D	B	D	EFH	DG	E	DF	C	CE	DF	CFH	B	F
2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	C	B	B	A	C	E	C	D	D	B	C	C	E	A	C	D	E	B	E	C	DEG	F	BFG	G	BCD	H	DF	ABF	ABE	AFG
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	A	B	E	B	D	D	C	D	D	A	B	D	B	B	A	B	E	D	C	C	E	EH	DE	B	BCH	AG	EH	CEF	A	BDH
4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	E	D	B	D	A	B	A	D	A	E	A	B	E	C	D	A	B	E	B	AB	ABH	AC	A	AD	CF	FG	DH	F	DG
5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	C	E	D	A	D	B	C	C	E	A	B	D	A	A	C	E	B	C	B	BDF	E	EFH	BCH	CF	ADF	EFH	BE	AE	E
6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	E	C	E	C	E	B	E	B	E	D	B	A	C	A	C	B	D	E	E	B	F	AEF	ACG	D	ABH	AD	BG	E	BH
7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	C	A	C	B	A	A	E	B	C	C	C	D	D	D	E	D	D	A	E	B	AEF	DF	F	H	C	AB	AF	AE	A	CH
8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	A	D	B	B	C	D	E	B	E	E	E	B	A	D	D	E	D	C	B	AB	AE	DG	A	CEG	AH	CF	FG	D	BCH
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	A	D	A	C	C	B	A	E	B	B	D	B	E	A	B	A	B	C	C	E	H	AEF	DG	AGH	BCG	CD	EG	E	F	H
10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	E	C	E	C	E	D	B	D	E	E	B	A	C	B	D	C	C	D	C	BCE	AFH	ABC	D	BH	CH	FH	FG	EGH	E
11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	E	D	B	D	C	C	B	B	A	A	D	B	B	A	E	E	B	E	E	F	EH	H	DEF	A	CH	FG	DH	A	CE
12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	D	A	C	E	C	A	A	D	E	E	B	B	E	B	C	C	B	B	D	AF	A	EFH	AD	DEH	CF	D	FH	AE	B
13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	A	D	B	C	B	A	D	A	A	D	C	E	D	E	E	B	A	D	B	B	BD	D	E	CDE	BEF	AF	C	ABE	H	BC
14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	A	E	E	E	A	E	C	C	D	C	C	E	C	D	C	E	C	D	E	D	EF	C	ADG	DFG	DEF	DF	AD	CE	AC
15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	B	E	C	E	E	D	B	B	D	E	B	A	E	A	C	C	D	B	D	EFH	DG	E	DF	C	CE	DF	CFH	B	F
16	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	B	A	D	C	C	C	D	B	C	D	E	A	A	C	D	C	A	A	A	BEH	DFG	H	CGH	C	B	ABC	E	DF	H
17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	A	D	B	A	D	B	D	C	C	A	B	E	A	C	B	C	C	E	B	DFH	EF	F	DEF	ABC	E	C	AE	F	F
18	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	E	E	D	B	A	C	C	B	D	E	A	A	D	C	E	B	B	C	A	CDF	DG	C	DE	C	BDE	CE	BG	FGH	A
19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	C	B	B	B	D	C	D	C	A	D	B	C	D	C	B	A	D	D	B	ABF	C	DF	BDF	CEF	CDE	CH	DG	DF	BDG
20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	A	B	D	B	B	D	E	D	D	A	D	C	D	B	E	E	D	B	E	A	BDG	DH	ABD	H	F	H	DE	DEH	B	BE
21	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	B	A	D	B	E	C	A	C	E	E	A	E	A	A	D	C	D	D	B	CF	DFH	BFH	BH	EF	BGH	CH	E	C	E
22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	B	B	A	D	C	A	C	D	A	C	E	D	C	B	D	A	A	E	C	E	DEG	BEF	BG	H	H	AH	B	CD	BEH
23	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	C	E	C	D	B	E	E	D	B	C	D	C	C	C	B	E	D	B	D	CEF	FG	BDE	CDG	A	BD	H	E	H	CD

2 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	D	C	E	C	A	C	C	D	E	B	D	E	B	B	C	D	B	E	B	B	G	EFH	E	B	C	G	GH	AE	ACD	FG
2 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	C	C	B	E	B	D	D	E	E	D	E	D	C	B	D	C	E	D	B	A	ADF	EH	H	CEH	CDH	G	CFG	BDG	B	ACE
2 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	B	B	A	D	C	D	C	A	B	B	A	A	E	A	D	C	A	D	C	CFG	C	AE	C	BCF	FG	DGH	BG	A	H
2 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	A	E	E	E	B	D	C	D	A	E	B	B	B	C	B	E	A	D	B	A	CH	CEG	BCD	A	H	DG	D	G	B	ACH
2 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	C	C	A	C	A	A	C	C	C	E	A	A	B	B	D	B	B	E	E	D	ABH	ABF	DEH	BCH	F	BE	BG	BCF	CEG	EF
2 9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	E	D	A	C	B	A	E	C	B	E	D	D	C	B	B	C	A	E	C	E	C	H	EFH	D	E	D	F	AE	D	CE
3 0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	B	A	B	C	B	E	E	C	C	C	E	A	A	B	D	E	C	C	D	E	BEH	BE	BCG	G	FGH	AC	EH	G	CF	BD

